

Пытанні сучаснай філасофіі

СТАР. 5

Штосьці большае, чым інстынкт

СТАР. 8

Танцы для тых, «каму за...»

СТАР. 12

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

АМБІЦЫЙНЫЯ ЗАДАЧЫ ІНФАРМАЦЫЙНА-КАМУНІКАЦЫЙНЫХ ТЭХНАЛОГІЙ

У пытанні кантролю за інтэрнэтам не павінна быць нацыянальнага эгаізму

Беларусь падтрымлівае ідэю стварэння новага глабальнага механізму рэгулявання інтэрнэту. Гэта пытанне абмяркоўвалася на сустрэчы Прэзідэнта Аляксандра Лукашэнка з генеральным сакратаром Міжнароднага саюза электрасувязі Хоулінем Чжаа, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

«Мы абсалютна упэўнены, што ў плане кантролю за інтэрнэтам не павінна быць нейкага нацыянальнага эгаізму. Гэта вельмі важная сфера павінна кантралявацца міжнароднымі арганізацыямі, вашай арганізацыяй з улікам ужо дасягнутага вопыту», — заявіў Прэзідэнт.

Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што Беларусь актыўна ідзе па шляху развіцця інфармацыйна-камунікатывных тэхналогій. У гэтым напрамку за апошнія гады рэалізаваны шэраг буйных праектаў. У іх ліку IPTV, павышэнне ўзроўню пранікнення інтэрнэту практычна да 70 працэнтаў, запуск 4G, а таксама ўласнага спадарожніка сувязі. «Гэта пашырыць нашы магчымасці ў сферы інфармацыйна-камунікатывных тэхналогій. Мы паставілі перад сабой вельмі амбіцыйныя задачы, асабліва ў плане развіцця шырокакаласных сетак доступу ў інтэрнэт», — адзначыў беларускі лідар.

Кіраўнік дзяржавы таксама падкрэсліў, што ў рамках працэсу дэбюракратызацыі ў Беларусі актыўна рэалізуецца праект па стварэнні так званай электроннага ўрада. Пастаўлена задача пераходу да лічбавай эканомікі, заснаванай на інфарматызацыі ўсіх сфер жыцця чалавека і грамадства ў цэлым.

«Мы гатовы больш эфектыўна супрацоўнічаць з вамі ў плане развіцця новых стандартаў сувязі, гатовы весці барацьбу, што і робім, супраць шэрага трафіка. І ўжо нямаю зрабілі ў гэтым напрамку», — заявіў Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнт адзначыў, што ў пытанні міжнароднага рэгулявання працэсу развіцця інтэрнэту ў тым ліку можа быць запатрабаваны вопыт Кітая, дзе многае зроблена ў гэтым напрамку.

«Пытанні, якія мы цяпер вырашаем, нямаю. Але гэта будучыня. Будучыня нашай краіны, будучыня эканомікі, будучыня ўсяго свету», — дадаў Аляксандр Лукашэнка.

БЯСПЕКА І НАДЗЕЙНАСЦЬ

Галоўныя прыярытэты пры будаўніцтве Беларускай АЭС

Аб гэтым заявіў Аляксандр Лукашэнка на сустрэчы з генеральным дырэктарам Міжнароднага агенцтва па атамнай энергіі (МАГАТЭ) Юкія Амана, перадае карэспандэнт БЕЛТА.

Кіраўнік дзяржавы падкрэсліў вялікае значэнне, якое ў Беларусі надаюць візіту гендырэктара МАГАТЭ, асабліва ў сувязі з развіццём у краіне сферы мірнага атамна і будаўніцтва ўласнай АЭС. «Я бачу вельмі зацікаўлены, каб вы асабіста пабылі на будоўлі і пераканаліся ў тых прыярытэтах, якія мы прытрымліваемся пры будаўніцтве атамнай электрастанцыі. Гэта перш за ўсё бяспека АЭС. Усе краіны, якія маюць тэхналогію па будаўніцтве атамных станцый, зрабілі адпаведныя вывады не толькі з вынікаў чарнобыльскай катастрофы, але і ў сувязі з катастрофай на АЭС «Фукусіма». Таму мы прытрымліваемся перш за ўсё гэтага прыярытэту (бяспекі). — Заўвага БЕЛТА» пры будаўніцтве», — заявіў Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнт таксама падкрэсліў, што вялікую ўвагу Беларусь удзяляе падрыхтоўцы высокапрафесійнага персаналу для абслугоўвання АЭС. «Мы нямаю зрабілі для гэтага. Мы іх навучалі, збіралі па ўсім свеце. Стварылі вельмі сучасны вучэбна-трэніровачны цэнтр. І мы гатовы і далей у самым цесным кантакце працаваць з вашай арганізацыяй, выконваючы ўсе вашы рэкамендацыі», — адзначыў беларускі лідар.

Аляксандр Лукашэнка гарантаваў і надзейнасць захавання ў Беларусі ядзерных матэрыялаў. «Мы будзем рабіць усё для таго, каб была іх поўная абарона, каб некаму нават у галаву не прыйшло, што можна завалодаць такімі ядзернымі матэрыяламі ў мэтах нейкай тэрытарыяльнай дзейнасці, — сказаў кіраўнік дзяржавы. — Вы можаце быць абсалютна упэўнены ў нашай надзейнасці.

Прэзідэнт таксама ў цэлым выказаў задаволенасць беларускага боку ўзроўнем супрацоўніцтва з МАГАТЭ і асабіста з гендырэктарам агенцтва Юкія Амана. «Мы зробім усё для таго, каб ваша актыўная дзейнасць прадаўжалася на карысць усяго чалавецтва», — рэзюмаваў Аляксандр Лукашэнка.

Паводле слоў Юкія Амана, «Беларусь з'яўляецца каштоўным партнёрам для МАГАТЭ. Паміж агенцтвам і Беларуссю існуюць важныя тэхнічныя супрацоўніцтва, асабліва што датычыцца ўзвядзення АЭС».

■ Форум

Чым здзіўляе наведвальнікаў ТІВО-2016?

Міжнародны спецыялізаваны форум па тэлекамунікацыях, інфармацыйных і банкаўскіх тэхналогіях ТІВО-2016 адкрыўся ўчора ў сталіцы. Сёлета ён сабраў больш за 100 кампаній з 18 краін.

— Мы пастараліся трансфармаваць гэты форум. Раней ён праходзіў як выстаўка дасягненняў у галіне тэлекамунікацыі, цяпер — як выстаўка развіцця інфарматызацыі і інфармацыйнага грамадства ў нашай краіне, — адзначыў міністр сувязі і інфарматызацыі Беларусі Сяргей ПАПКОУ.

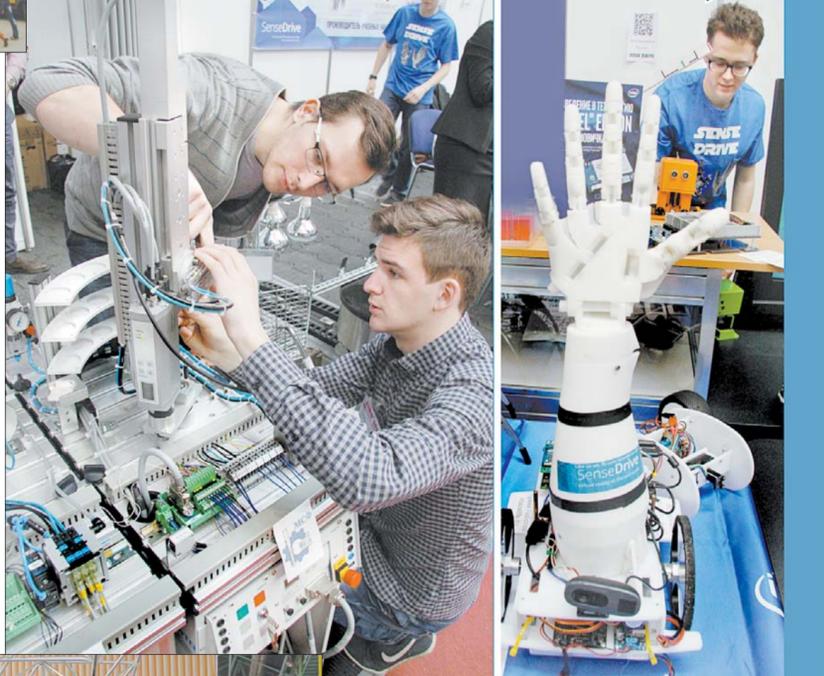

Дарчы, падчас форуму Міністэрства сувязі і інфарматызацыі Беларусі і карпарацыя Microsoft падпісалі мемарандум аб узаемаразуменні. Карпарацыя можа ўзяць удзел у развіцці лічбавай эканомікі ў нашай краіне.

У рэйтынгу Міжнароднага саюза электрасувязі мы займаем 36-е месца па ўзроўні развіцця інфармацыйна-камунікатывных тэхналогій (ІКТ) і з'яўляемся лідарам сярод краін СНД. Апроч таго, Беларусь уваходзіць у топ-30 вядучых краін свету ў галіне распаўсюду заказнага праграмага забеспячэння. Аб'ём вытворчасці камп'ютарных праграм у 2015 годзе склаў каля 800 млн долараў, пры гэтым экспарт з іх — больш за 700 млн долараў.

Генеральны сакратар Міжнароднага саюза электрасувязі Хаўлінь ЧЖАА перакананы, што Беларусь можа ўзяцца ў гэтым рэйтынгу яшчэ вышэй.

ЭЛЕКТРОННЫ УРАД І ІНТЭРНЭТ 4,5G

Фота Яўгена ПІСЕЦКАГА.

ЦЫТАТА ДНЯ

Аляксандр ШУМЛІН, старшыня Дзяржаўнага камітэта па навуцы і тэхналогіях:

«На гэтую пяцігодку развіццё IT-сферы — адзін з прыярытэтных навукова-тэхнічных развіцця. Без інфармацыйна-камунікатывных тэхналогій ніякую лічбавую эканоміку пабудаваць немагчыма. Ужо сёння гэта дае свой эфект і становіцца сур'ёзным драйверам росту эканомікі. За 2015 год у краіне было выраблена праграма праграма на Br13 трлн. Гэта амаль на 19% больш, чым годзям раней. Гэта значыць, што запатрабавана, тое і дае стабільны рост».

НАДВОР'Е СЁННЯ

Брэст	+11°
Віцебск	+8°
Гомель	+11°
Гродна	+10°
Магілёў	+9°
Мінск	+8°

Курсы замежных валют, устаноўлены НБ РБ з 20.04.2016 г.

Долар ЗША	19842,00 ▼
Еўра	22471,00 ▲
Рас. руб.	302,41 ▲
Укр. грыўня	779,65 ▼

УНІКАЛЬНЫ, ТРАГІЧНЫ, ЗАПАТРАБАВАНЫ...

Сёння чарнобыльскі досвед вельмі важны для тых, хто жадае вучыцца на памылках іншых

У 1986 годзе Людміла Лісюк працавала сакратаром гаркама ВЛКСМ Гомеля.

Пытанне «Што за воблака з Украіны ідзе?» яна чула ў апошнія дні красавіка з усіх бакоў. Дарчы, тады мы ўсе былі адзін аднаго пра «нейкі выбух», а адказы знаходзілі толькі ў чутках і плётках.

Не выключэннем, на жаль, былі і тыя, хто, здавалася, павінен быў ведаць куды больш. Сёння намеснік начальніка ўпраўлення па праблемах ліквідацыі наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС — начальнік аддзела сацыяльнай абароны, рэабілітацыі і аздарулення насельніцтва Гомельскага аблвыканкама Людміла Уладзіміраўна ЛІСЮК гаворыць, што спачатку, у самыя першыя дні пасля аварыі, спраўды нічога нічога дакладна не ведаў.

— На жаль, так і было. Ёдна прафілактыка дзяцей пачалася толькі ў маі. А трэба было прэпараты ёду прымаць менавіта ў самы першы тыдзень пасля выбуху. Да той трагедыі аказаліся негатовымі не толькі мы, але і ўся сусветная супольнасць. У маі, ужо пасля сумна вядомай першамайскай дэманстрацыі, пачалася эвакуацыя людзей з трыццацікіламетровай зоны. Між тым я не сказала б, што ў нашых людзей была радыяфобія. Быццам бы і баяліся, але ж такога, як, напрыклад, у Японіі, не было: там пасля катастрофы на Фукусіме многія людзі ўвогуле нічога не елі і не пілі. У Японіі да гэтага часу бяцца дзяцей выводзіць на вуліцу. У нас іная ментальнасць. Нашы бацькі ваіну перажылі, і мабыць, таму нам нічога ўжо не страшна.

СТАР. 4

ХРОНІКА АПОШНІХ ПДЗЕЙ

Еўропу папярэдзілі аб новых тэрактах

Дырэктар Еўрапола Роб Уэйрнрайт папярэдзіў, што існуе магчымасць новых тэрактаў у Еўропе. Акрамя таго, ён заявіў, што некаторыя арганізатары тэрактаў у Бруселі і Парыжы могуць яшчэ знаходзіцца на волі. Між тым газета The Daily Mail са спыскай на весткі італьянскай разведкі паведаміла, што «Ісламская дзяржава» плануе летам тэракты на еўрапейскіх пляжах. Сярод меркаваных мэт ІД называецца поўдзень Францыі, узбярэжжа Італіі, а таксама турыстычны рэгіён на поўдні Іспаніі. Від пісала, што тэрарысты збіраюцца выдаваць сябе за прадаўцоў сувеніраў і напояў.

Колькасць ахвяр землетрасення ў Эквадоры перавысіла 400 чалавек

Колькасць загінуўшых у выніку разбуральнага землетрасення ў Эквадоры дасягнула 413 чалавек, паведамляюць інфармацыйныя агенствы. Што тычыцца зніклых без вестак, то іх больш за 230 чалавек. Разбор завалаў працягваецца, колькасць ахвяр можа ўзрастаць. Разам з тым ёсць і радасныя навіны. У правінцы Манабі з-пад завалаў удалося дастаць пяць чалавек. Людзі прабілі пад грудзямі абломкаў амаль двое сутак і выжылі.

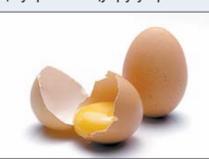
Турцыя можа разарваць здзелку па мігрантах

Турцыя прысташыла ЕС выхадом са здзелкі па мігрантах. Анкара не будзе прытрымлівацца пагаднення з Еўрапейскім саюзам, калі Брусель не выканае сваё абавязальства прадставіць бяззавы рэжым для турэцкіх грамадзян да чэрвеня гэтага года, заявіў прэм'ер-міністр краіны Ахмет Давутагулу. 8 сакавіка Еўрасаюз і Турцыя ўзгаднілі на саміце ў Бельгіі асноўныя прынцыпы вырашэння міграцыйнай праблемы. Згодна з дамоўленасцямі, Анкара атрымлівала ад ЕС 3 мільярды еўра для размяшчэння мігрантаў і абавязалася вярнуць на сваю тэрыторыю бегунцаў з Грэцыі і іншых еўрапейскіх краін. У абмен Турцыя запатрабавала ўвесці ўжо цяперашняй вясной бяззавы рэжым для кароткатэрміновых пазваздак у ЕС сваіх грамадзян.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

Яйкі ў рацыёне мужчыны выратуюць яго ад дыябету

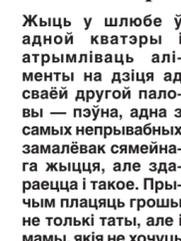
Універсітэт Усходняй Фінляндыі даказаў карысць яек для мужчынскага здароўя. Аказваецца, яйкі зніжаюць рызыку развіцця дыябету. Выснова была агучана пасля эксперымента з удзелам 2000 мужчын ва ўзросце ад 42 да 60 гадоў. Падчас 20-гадовага назірання ўлічаліся ўзровень фізічнай актыўнасці, індэкс масы цела, спажыванне садавіны і гародніны, курэнне. У выніку мужчыны, якія спажывалі каля чатырох курыных яек на тыдзень, на 37% радзей захворвалі на дыябет 2 тыпу ў параўнанні з мужчынамі, якія спажывалі адно яйка. А вось спажыванне больш чатырох яек на тыдзень не дало дадатковага абароны ад дыябету. Спецыялісты звязваюць станоўчы эфект ад яек са зольнасцю гэтага прадукту зніжаць узровень цукру ў крыві.

Прававы лікбез

ЯК НІ БЯЖЫ, АЛІМЕНТЫ АДДАЙ І З-ЗА МЯЖЫ

Спагнаць грошы на дзіця можна ў шлюбе, пасля яго і без яго

Жыць у шлюбе ў адной кватэры і атрымліваць аліменты на дзіця ад сваёй другой паловы — пэўна, адна з самых непрыяўных замалёвак сямейнага жыцця, але здарэцца і такое. Прычым плаціць грошы не толькі таты, але і мамы, якія не хочуць займацца гадаваннем уласных малых. Хоць часцей за ўсё аліментшчык знаходзіцца з дзіцем не пад адным дахам і нават не ў адной краіне. Спагнаць з яго грошы можна і ў такім выпадку.

заклучаны з краінамі СНД шляхам двох Канвенцый (1993 г. і 2002 г.).

Гэтыя дакументы гарантуюць, што рашэнне айчынскага суда будзе прымуова выконвацца на тэрыторыі замежнай дзяржавы. Падаць хадатаўства аб прызнанні і выкананні рашэння суда з далейшым накіраваннем яго ў суд замежнай дзяржавы патрабавальнік аліменту можа ў айчынную судовую ўстанова, якая прыняла рашэнне, або непасрэдна ў суд замежнай краіны.

Супрацоўніцтва па спагнанні аліменту з краінамі, з якімі ў Беларусь няма дагавораў, вядзецца згодна з Канвенцыяй аб спагнанні за мяжой аліменту, прынятай ў рамках ААН у 1956 годзе, — распавяла Марына ЖАНДАРАВА, начальнік аддзела выканання міжнародных дагавораў упраўлення міжнароднага супрацоўніцтва Міністэрства юстыцыі Беларусі. — Гэтым дакументам кіруецца больш за 60 дзяржаў, Канвенцыя ААН не прадугледжвае прамога прызнання і прымуовага выканання рашэння суда іншай дзяржавы. Аднак кожная краіна разглядае просьбу аб спагнанні аліменту згодна са сваім заканадаўствам. На практыцы ёсць выпадкі, што дзяржавы прызнаюць рашэнне замежнага суда і выконваюць яго пастановаў у адпаведнасці са сваім законам.

СТАР. 4

КОРАТКА

Санаторна-курортным лэзэннем і аздаруленнем за 2006—2015 гады забяспечана 938,1 тыс. дзяцей ва ўзросце ад 3 да 17 гадоў, якія пражываюць на забруджаных радыёнуклідамі тэрыторыях Беларусі. Са сродкаў рэспубліканскага бюджэту за гэты перыяд выдаткавана больш як Br2 трлн 565,8 млрд.

Асабовы склад 2-й інжынернай брыгады Узброеных Сіл 19-21 красавіка праводзіць у Мінску ўзруйныя работы па дэмантажы будынкаў у аварыйным стане.

Паводле вестак турыстычнага анлайн-сэрвіса Travel.ru, у пяцёрку самых папулярных у турыстаў курортаў у краінах СНД уваходзіць возера Ісык-Куль (Кыргыстан), курорт Баравое (Казхстан), возера Нарач (Беларусь), Каспійскае мора (Баку, Азербайджан) і возера Сазан (Арменія).

У дванаццаці беларускіх атлетатаў у допінг-прабах выяўлена нязначная канцэнтрацыя мелдонію.

■ Парламенцкі дзённік

ДАДАТКОВАЯ ВАРТАСЦЬ ДЫПЛАМАТЫ

Яе прыўносіць дзейнасць народных абраннікаў

Уладзімір АНДРЭЙЧАНКА, старшыня Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Беларусі, узяў удзел у першай нарадзе спікераў парламентаў краін Еўразіі, якая адбылася ўчора ў Маскве. У форуме ўдзельнічалі амаль два дзясяткі старшын ніжніх палат парламентаў краін кантынента, у тым ліку Еўразійскага эканамічнага саюза, Шанхайскай арганізацыі супрацоўніцтва і Асацыяцыі дзяржаў Паўднёва-Усходняй Азіі.

Парламенцкая дыпламатыя прыўносіць сур'ёзную дадатковую вартасць у агульную дыпламатычную наамаганні. І з гэтага пункту гледжання значнасць нашай агульнай працы цяжка пераацэніць, — звярнуўся да ўдзельнікаў нарады Уладзімір Андрэйчанка. — Стварэнне эфектыўнай дыялогавай платформы, якая аб'ядноўвае парламенцкіх лідараў розных рэгіёнаў, — гэта рэальная магчымасць абмеркаваць існуючыя праблемы, выявіць выклікі і пагрозы, шляхі іх вырашэння.

Спікер ніжняй палаты беларускага парламента адзначыў, што, на жаль, адной з асаблівасцяў сённяшняга свету з'яўляецца нестабільнасць, рост напружанасці ў свеце і рэгіянальных канфліктаў, такія ж сітуацыі на Данбасе, праблема тэрарызму, ваенныя дзеянні ў Сірыі, дастаўкі ваіны ў Афганістане, патакі мігрантаў, якія захліснулі Еўропу. «Гэта не поўны пералік. Нядаўнія падзеі ў Нагорным Карабаху паказалі, як хутка замарожаны канфлікт можа перайсці ў гарачую фазу», — адзначыў беларускі парламентарый. На яго думку, пэўную ролю ў гэтым адыграла і недастатковая здольнасць сучаснай супольнасці свечасвава рабіць эфектыўныя крокі па ўрэгуляванні канфліктаў.

«Беларусь, якая нязменна выступае за ўмацаванне бяспекі ў рэгіёне і свеце і робіць дзеля гэтага ўсё, што ёй а жалячы, гатовая да партнёрства

ў гэтай сферы ў самых розных фарматах, — падкрэсліў Уладзімір Андрэйчанка. — Я маю на ўвазе АДКБ, АБСЕ, ШАС, нараду па ўзаемадзеянні мер даверу ў Азіі. Не валодаючы глабальнымі геапалітычнымі амбіцыямі, Рэспубліка Беларусь падрадкавала сваю знешнюю палітыку прагматычным і разуменным матам, галоўная з якіх — павышэнне якасці жыцця нашых грамадзян. Таму шматвектарнасць стала стратэгічнай асновай знешняй палітыкі Рэспублікі Беларусь».

Па словах спікера Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Беларусі, гэта азначае, што наша краіна гатовая да збалансаваных адносін з самымі рознымі дзяржавамі рэгіёнаў свету. Гэта адзін з галоўных рычагоў павышэння эканамічнай устойлівасці Беларусі. Менавіта таму наша краіна актыўна прасоўвае праект Еўразійскага эканамічнага саюза.

Мы заклікаем нацыянальныя парламентары браць на сябе больш адказнасці ў вобласці еўразійскага супрацоўніцтва, — заявіў падчас адкрыцця нарады Сяргей Нарышкін, старшыня Дзяржаўнай Думы Федэральнага Сходу Расійскай Федэрацыі. — Парламентарыям мусіць застацца ў ліку ключавых фактараў жыцця сучаснага грамадства і традыцыйных інстытутаў дзяржаўнай улады. Еўразійскія парламентары могуць паказаць тут прыклад палітычнай культуры і ўсю каштоўнасць канструктыўнага парадку дня. Упэўнены, што наша першая Нарада і вынесеныя на абмеркаванне яе выніковыя дакументы дадуць вагі прадстаўнічай уладзе, і ў чарговы раз пакажуць, што яе вопыт і патэнцыял у ступі чыжкі для свету часта не проста каштоўныя, але не могуць быць заменены ніякімі хітрымі канструкцыямі, не заснаванымі на волевыўпленні народаў.

Вераніка ПУСТАВІТ, pustavit@zviazda.by

г. Масква

ЭКАНОМІЦЫ ПАТРЭБНЫ НАВУКОВЫЯ РАСПРАЦОЎКІ

Службовы рост, абарона дысертацый, патэнцыял маладых вучоных — гэтыя аспекты сталі ключавымі падчас учарашняга пасяджэння Прэзідыума Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу, што адбылося на базе Нацыянальнай акадэміі навук. Разглядаючы пытанне «Аб прыярытэтных напрамках навуковых даследаванняў і ролі маладых навукоўцаў у іх вырашэнні», ўдзельнікі мерапрыемства прыйшлі да высновы: трэба матываваць моладзь да заняткаў навукай.

Чаму мы вынеслі на парадак дня прыярытэтыя напрамкі навуковых даследаванняў і ролі моладзі? — задаўся пытаннем Міхаіл МЯСНІКО-ВІЧ, старшыня Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу. — Мы па-іншаму павінны глядзець на яе магчымасці — не трэба, думам, у іх сумнявацца. Большасць маладых людзей ведае, чаго хоча. Маладыя людзі, якія прысвяцілі сябе навуцы, — гэта здобытак нашай краіны.

Па словах спікера верхняй палаты, патэнцыял моладзі павінен быць запатрабаваны. — Калі мы вынеслі на парадак дня гэту тэму, то ставілі перад сабой мэту: паглядзець, ці дастаткова нарматыўна-прававой базы, каб рэалізаваць прыярытэтыя напрамкі навуковых даследаванняў, як здзейсніць той патэнцыял маладых людзей, які ў нас ёсць і які, безумоўна, трэба рэалізаваць.

Міхаіл Мясніковіч выказаў думку, што трэба выходзіць на папраўкі да Закона «Аб навуковай дзейнасці». У размове з журналістамі ён звярнуў увагу, што гэта зусім не азначае, што будзе чарговая спроба павялічыць фінансаванне навукі. Па словах Міхаіла Мясніковіча, можна нават у межах тых сродкаў, якія ёсць, матываваць моладзь займацца навуковай дзейнасцю.

Сацыяльна-эканамічнае развіццё нашай краіны будзе паспяхова, калі традыцыйная

эканоміка стане прырастаць новай эканомікай, новымі тэхналогіямі і вытворчасцямі, — упэўнены старшыня Савета Рэспублікі. — Прыярытэты навукова-тэхнічнай дзейнасці павінны забяспечваць стварэнне гэтага сектара.

Спікер верхняй палаты засяродзіў увагу і на шэрагу праблемных пытанняў:

— Калі паглядзець на колькасць паказчыкаў, то здаецца, што 25% моладзі ў навуцы — гэтага, нібыта, і дастаткова. Але калі прааналізаваць якасны складнік маладых кадраў, то ўзнікну шмат пытанняў. У першую чаргу гэта невысокая колькасць маладых вучоных са ступенню, якія працуюць кандыдацыя дысертацыі маладых навукоўцаў. Навуковая супольнасць павінна садзейнічаць таму, каб маладыя навукоўцы абаранілі дысертацыі на аснове добрых дысертацыйных даследаванняў.

Што да пытанняў службовага росту, то спікер Савета Рэспублікі падкрэсліў: моладзь заўсёды амбіцыйная. Па яго словах, не трэба баяцца прасоўваць маладых людзей на кіраўніцкія пасады. — Дзяржава надае вялікую увагу прыярытэтным навуковым даследаванням, — адзначыў у сваю чаргу Мікалай КАЗАРАВЕЦ, старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі па адукацыі, навуцы, культуры і сацыяльным развіццях. — На прыярытэтных навуковых даследаваннях распрацавана сістэма дзяржаўнага заказу. Яна зацвярджаецца Указам Прэзідэнта, пад адпаведныя напрамкі выдзяляюцца бюджэтыя і пазабюджэтыя сродкі.

Падчас учарашняга пасяджэння Прэзідыума Савета Рэспублікі былі таксама разгледжана пытанне «Аб працы Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу па мінімалізацыі наступстваў катастрофы па Чарнобыльскай АЭС».

Надзея ЮШКЕВІЧ, yushkevich@zviazda.by

ДА ВЕДАМА ЧЛЕНАЎ САВЕТА РЭСПУБЛІКІ НАЦЫЯНАЛЬНАГА СХОДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ 21 красавіка 2016 года ў 16.00 у зале пасяджэння Савета Рэспублікі (вул. Чырвоная, 9) адбудзецца пасяджэнне адзінацатай сесіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь пятага склікання.

ЭЛЕКТРОННЫ УРАД...

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Па яго словах, значная частка міжведамаснага дакумента-абароту перакладзеная ў электронную форму. Аўтаматызавана падача статыстычных, ведамасных і падатковых дзяржаўных справаздач, створаны ўмовы для электроннага ўзаемадзеяння дзяржавы і бізнесу.

Ля стэнда Міністэрства сувязі і інфарматызацыі, дзе можна убачыць некаторыя фрагменты электроннага ўрада, вярці ахвіятаж. Напрыклад, Міністэрства адукацыі прадставіла новы сэрвіс электроннага дзённікаў scools.by. Нацыянальны банк прапанава наведвальнікам сэрвіс разліку за жыллёва-камунальныя паслугі. Каля стэнда Міністэрства аховы здароўя Анатоль Калінін пакаваўся, калі ў паліклініках можна будзе рабіць аналіз крыві і памераць ціск пры дапамозе бранзалета, які проста надзяваецца на руку.

Цяпер, калі б'юяюць эпідэміі грыпу, на ўездзе ў краіну кантактная дачкы вызначаюць тэмпературу і іншыя паказчыкі, — расказала намесніку прэм'ер-міністра прадстаўніца Міністэрства аховы здароўя.

Як адзначыў Анатоль Калінін, на выставе кожны можа знайсці інавацыі ў цікавай для яго сферы. Хоць бы інтэрнэт 4,5G, які ўпершыню прапанава пратэсціраваць кампанія beCloud, альбо інтэр-актыўнае тэлебачанне, якое прэзэнтую мабільны аператар МТС, ці новы месенджар ВІР з «безлімітным» трафікам ад аператара «Лайф». Не адстаюць і дзяржаўныя прадпрыемствы: «Газрыонт» распрацаваў «Разумныя прыпынкі», на якіх можна прасачыць знаходжанне транспарту, праекцыя маршрут, аплікацыя праезд, пачытаць апошня навіны, зарадзіць тэлефон і выклікаць экстранныя службы. А «Белпошта» прэзэнтую праект «Пошта XXI стагоддзя», а таксама прапанава акцыю, прысвечаную Году культуры: падпісаць і бясплатна даслаць паштоўкі работнікам культурнай галіны і вышаваным ветэранам.

Увогуле ж экспазіцыя выстаўкі мае наступныя напрамкі: «Нацыянальная інфармацыйная інфраструктура», «Лічбавая эканоміка», «Электронны ўрад і электроннае ўзаемадзеянне», «ІКТ у сацыяльна-культурнай сферы», «Стратэгія лічбавай трансфармацыі», «Робататэхніка», «Лічбавыя тэхналогіі ў паліграфічнай і выдавецкай дзейнасці».

Акрамя экспазіцыі, у рамках выстаўкі плануецца правядзенне беларуска-азербайджанскага бізнес-форуму і практычнага семінара Еўразійскай эканамічнай камісіі.

Наведца ТІВО-2016 можна да 22 красавіка ў Футбольным манежы.

Дзіяна СЕРАДЗЮК, seradzuk@zviazda.by

■ Ну і ну!

«ДАРАГІ ГОСЦЬ»

пазбавіў сяброў усіх дзяржаўнаў на вяселле

Маладыя людзі доўга збіралі грошы на ўласнае вяселле, а сябар, які прыехаў да іх у госці, узяў і скраў гэтыя зберажэнні. Аднак супрацоўнікі міліцыі хутка ўстанавілі месцазнаходжанне хлопца. Ён з'явіўся ў райаддзеле з павінна і вярнуў усе грошы.

— 26-гадоваы грузчык адной з арганізацый Брэсцкай вобласці прыехаў у сталіцу пагасцяваць у сябра і яго дзятучыны, — распавяла прэс-афіцэр Першамайскага РУУС г. Мінска Вольга Куцко. — Пакуль гасціныя гаспадары былі на працы, хлопцёк прыняўся аглядаць іх жыллё. У шафе яго ўвагу прыцягнуў конверт, у якім ён налічыў 3,2 тысячы долараў. Знаходку зладжыко папакла сабе ў куртку. Гаспадары па вяртанні надумалі пералічыць грошы, аднак конверта на месцы не было. Пакуль хлопцёк з дзятучынай шукаў яго, госць выйшаў на вуліцу, быццам бы пакурчыць, і перахаваў конверт, засунуўшы ў бакавую кішню аўтаматальны дзверцаў. А наступным днём увогуле пакаіну сталіцу. Пацярпелыя звярнуліся ў міліцыю. З «дарагімі госцям» праваахоўнікі звязаліся па тэлефоне, пранавашыўшы прыехаць у Мінск для разбору. Малады чалавек адказаў, што ніякіх грошай не браў і нікуды не паедзе, аднак на-заўтра з'явіўся ў РУУС і вярнуў усе скрадзеныя сумы. Заведзена крымінальная справа.

Сяргей РАСОЛКА

■ Блізкая ўлада

У БЕЛАРУСЬ ПА НАСТАЛЬГІЮ І ЭКАЛОГІЮ

Кітай і Мінская вобласць могуць супрацоўнічаць у турыстычнай сферы, лічыць старшыня Мінскага абласнога выканаўчага камітэта Сямён ШАПІРА. Пра гэта ён паведаміў журналістам рэспубліканскіх і рэгіянальных выданняў падчас выязной прэс-канферэнцыі ў Барысаве.

Да такой высновы губернатар прыйшоў пасля іздаўняга дзела-вога візіту ў Кітайскую Народную Рэспубліку. «Кітайскія партнёры адзначаюць, напрыклад, якасць беларускага паветра і зацкаўленія ў адпачынку ў нас», — сказаў Сямён Шапіра. Ён запэўніў, што цэнтральны рэгіён мае ўсе магчымасці для прыцягнення кітайскіх турыстаў, якія лічацца вельмі прывабнымі, бо кожны з іх у сярэднім пакідае 800 долараў у краіне наведвання.

Яшчэ адзін значны патэнцыял для развіцця турызму — беларуская карані многі замежнікаў. Менавіта таму ў Беларусь прывязджае ўсё больш ізраільянаў. Многія з іх звязаны з Мінскай вобласцю: хтосьці тут нарадзіўся, у некага жыцьці сваякі. Шмат хто сумуе па мінулым. Чаму б гэтым абставінам не скарыстацца і не наладзіць так званы «настальгічны» турызм? Наогул, колькасць замежнікаў, ахвотных адпачынуць у Беларусі, з кожным годам павялічваецца. Пра гэта сведчаць запойныя санаторыі, у тым ліку і Мінскай вобласці.

— Сфера турызму — перспектыўны напрамак, які трэба пастаянна развіваць, — лічыць Сямён Шапіра.

Фота Юлія ДРЭВІЦКА

Магчымасці для гэтага на Міншчыне ёсць. На думку кіраўніка сталічнай вобласці, з гэтай мэтай неабходна будаваць больш агра-сідэб. У прыватнасці, у Нарачанскім краі намала замлі, якая выкарыстоўваецца неэфектыўна.

— Я папрасіў старшын райвыканкамаў, каб на свабодных землях актыўна стваралі фермерскія гаспадары. У іх значны патэнцыял для наладжвання аграэкатурызму, — дадаў Сямён Шапіра.

Падчас візіту ў Кітай Сямён Шапіра разам з намеснікам кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Мікалаем Снопковым і міністрам эканомікі Уладзімірам Зіноўскім прыняў удзел у сходах акцыянераў кампаніі, акрэдытаваных у Беларуска-кітайскім індустрыяльным парку «Валкі камень». Па яе выніках былі дасягнутыя дамоўленасці пра садзейнічанне кітайскіх партнёраў у прыцягненні інвестараў у развіццё беларуска-кітайскага праекта.

— Цяпер вырашаецца пытанне аб уваходжанні ў тэхнапарк 10 кампаній. А на працягу трох гадоў сюды мяркуюцца прыцягнуць 100

суб'ектаў гаспадарання, — канстатаваў Сямён Шапіра.

У правінцы Чжэцзян (кітайскім рэгіёне — пабраціме Мінскай вобласці) члены беларускай дэлегацыі правялі перамовы з уладальнікамі і кіраўнікамі аўтамабілебудавальнай кампаніі Geely. Беларусы звярнуліся з просьбай павялічыць колькасць машына-камплектаў для адпраўкі сумеснаму закрытаму акцыянернаму таварыству «БелДжы», што ў Барысаве. Апроч іншага, у Кітаі былі заключаны дагавор аб супрацоўніцтве паміж Барысаўскім райвыканкамам і кітайскім горадам Німба.

Падчас прэс-канферэнцыі кіраўнік вобласці паведаміў таксама, што ў цэнтральным рэгіёне плануецца закрывць чатыры старыя свінагодуўчыя комплексы. У тым ліку ў адкрытым акцыянерным таварыстве «Віншэвецкі-Агра» Стаўбцоўскага і аграгарадку Лошніца Барысаўскага раёнаў. «Для гэтага ёсць аб'ектыўныя падставы», — падкрэсліў ён. — Справа ў тым, што тут не ўдаецца атрымаць канкурэн-таздольную прадукцыю. Прычына ва ўмовах ўтрымання і генетычным стане асноўнага статаку. Расход кармавых адзінак на кілаграм прывагі тут большы, чым на сучасных комплексах. А кармы займаюць амаль 70% у структуры затрат на вытворчасць свініны. Як вынік, аптотвы кошт яе ў тушках дасягае 42 тыс. рублёў за кілаграм».

На закрыццё комплексаў спатрэбіцца мінімум год. Разам з тым новыя жыўля-гадоўчыя комплексы плануецца адкрыць у Дзяржынскім раёне, каля горада Жодзіна і паблізу Барысава.

Тачыяна ЛАЗОЎСКАЯ, lazovskaya@zviazda.by

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Аукцион состоится «20» мая 2016 года в 10.00 по адресу: 220030, г. Минск, просп. Независимости, 11/1, 2 этаж, конференц-зал.

Организатором аукциона является республиканское унитарное предприятие «Отель «Минск», находящееся по адресу: г. Минск, просп. Независимости, д.11, корп.1, каб. 221.

НА АУКЦИОНЕ ВЫСТАВЛЯЕТСЯ ПРАВО ЗАКЛЮЧЕНИЯ ДОГОВОРА АРЕНДЫ НЕДВИЖИМОГО ИМУЩЕСТВА:

- 1. Помещение №3-6, арендуемой площадью 50,5 кв.м, на первом этаже изолированного помещения по просп. Независимости, 11, корп. 2-2 (литер Б 7/к), в г. Минске; с центральным отоплением, электроснабжением, телефонизацией; срок аренды – 3 года; начальная цена продажи – 1 177 000 рублей; размер задатка – 171 700 рублей; целевое использование – размещение офиса; ставка арендной платы за 1 кв.м – 360 400 рублей.
2. Помещение №205, арендуемой площадью 32,1 кв.м, на втором этаже изолированного помещения по просп. Независимости, 11, корп. 2-2 (литер Б 7/к), в г. Минске; с центральным отоплением, электроснабжением, телефонизацией; срок аренды – 3 года; начальная цена продажи – 1 091 400 рублей; размер задатка – 109 140 рублей; целевое использование – размещение офиса; ставка арендной платы за 1 кв.м – 360 400 рублей.
3. Помещение №305, арендуемой площадью 33,2 кв.м, на третьем этаже изолированного помещения по просп. Независимости, 11, корп. 2-2 (литер Б 7/к), в г. Минске; с центральным отоплением, электроснабжением, телефонизацией; срок аренды – 3 года; начальная цена продажи – 1 129 800 рублей; размер задатка – 112 980 рублей; целевое использование – размещение офиса; ставка арендной платы за 1 кв.м – 360 400 рублей.
4. Помещение №307, арендуемой площадью 33,3 кв.м, на третьем этаже изолированного помещения по просп. Независимости, 11, корп. 2-2 (литер Б 7/к), в г. Минске; с центральным отоплением, электроснабжением, телефонизацией; срок аренды – 3 года; начальная цена продажи – 1 132 200 рублей; размер задатка – 113 220 рублей; целевое использование – размещение офиса; ставка арендной платы за 1 кв.м – 360 400 рублей.

- 5. Помещение №309, арендуемой площадью 34,0 кв.м, на третьем этаже изолированного помещения по просп. Независимости, 11, корп. 2-2 (литер Б 7/к), в г. Минске; с центральным отоплением, электроснабжением, телефонизацией; срок аренды – 3 года; начальная цена продажи – 1 156 000 рублей; размер задатка – 115 600 рублей; целевое использование – размещение офиса; ставка арендной платы за 1 кв.м – 360 400 рублей.
6. Помещение №417, арендуемой площадью 23,9 кв.м, на четвертом этаже изолированного помещения по просп. Независимости, 11, корп. 2-2 (литер Б 7/к), в г. Минске; с центральным отоплением, электроснабжением, телефонизацией; срок аренды – 3 года; начальная цена продажи – 1 193 400 рублей; размер задатка – 119 340 рублей; целевое использование – размещение офиса; ставка арендной платы за 1 кв.м – 360 400 рублей.
7. Помещение №418, арендуемой площадью 35,1 кв.м, на четвертом этаже изолированного помещения по просп. Независимости, 11, корп. 2-2 (литер Б 7/к), в г. Минске; с центральным отоплением, электроснабжением, телефонизацией; срок аренды – 3 года; начальная цена продажи – 812 600 рублей; размер задатка – 81 260 рублей; целевое использование – размещение офиса; ставка арендной платы за 1 кв.м – 360 400 рублей.
8. Помещение №522, арендуемой площадью 35,3 кв.м, на пятом этаже изолированного помещения по просп. Независимости, 11, корп. 2-2 (литер Б 7/к), в г. Минске; с центральным отоплением, электроснабжением, телефонизацией; срок аренды – 3 года; начальная цена продажи – 1 200 200 рублей; размер задатка – 120 020 рублей; целевое использование – размещение офиса; ставка арендной платы за 1 кв.м – 360 400 рублей.

Документы на участие в аукционе принимаются с «20» апреля 2016 года по «18» мая 2016 года с 8.30 до 12.00, с 13.00 до 16.00 по адресу: г. Минск, просп. Независимости, 11/2, каб. 232. Документы, поданные после 16.00 «18» мая 2016 года, не рассматриваются. Порядок проведения аукциона определен Положением о порядке проведения аукционов по продаже права заключения договоров аренды капитальных строений (зданий, сооружений), изолированных помещений, машино-мест, находящихся в государственной собственности, утвержденным постановлением Совета Министров Республики Беларусь от 08.08.2009 № 1049 «О мерах по реализации Указа Президента Республики Беларусь от 07 мая 2009 № 238». Для участия в аукционе участник в срок, установленный для приема документов на участие аукционе: — перечисляет задаток на р/с №3012000006014 в ОАО «АСБ Беларусбанк», код банка – 795, УНП 100973184, ОКПО 37372251, Р/П «Отель «Минск»; — подает заявление на участие в аукционе; — заключает соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона; — предоставляет копию платежного документа о перечислении задатка. Помимо указанных документов: — физическое лицо предъявляет документ, удостоверяющий личность; — индивидуальный предприниматель – копию свидетельства о государственной регистрации; — юридическое лицо (резидент Республики Беларусь) – копию документа, подтверждающего государственную

регистрацию; нерезидент – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписку из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена не ранее чем за 6 месяцев до даты подачи заявления на участие в аукционе) или иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения, в заявлении сообщают о наличии на территории Республики Беларусь представительств с указанием даты выдачи Министерством иностранных дел Республики Беларусь разрешения на открытие представительства, номера и срока действия разрешения. Представитель физического лица, индивидуального предпринимателя, юридического лица предъявляет доверенному к участию в аукционе, организатор аукциона (или другому лицу) документ, удостоверяющий личность данного представителя. Копии документов предоставляются без нотариального засвидетельствования. Порядок оформления участия в аукционе: лицу, допущенному к участию в аукционе, организатор аукциона выдает билет участника аукциона, в котором указывается порядковый номер, под которым данное лицо зарегистрировано. При отсутствии в лице, желающего участвовать в аукционе, текущего (расчетного) счета в учреждении банка, он должен быть открыт до подачи заявления на участие в аукционе и указан в заявлении. Порядок определения победителя аукциона: — торги проходят в форме открытого аукциона на повышение начальной цены и проводятся аукционистом, определенным организатором аукциона; — аукцион продолжается до тех пор, пока по новой объявленной аукционистом цене аукционному номеру поднимается только один участник, предложивший наиболее высокую цену. Аукционист трижды называет цену, по которой продан предмет аукциона, и объявляет о продаже данного предмета аукциона, а также сообщает номер участника аукциона, выигравшего аукцион по данному предмету аукциона (далее – победитель аукциона). Размер штрафа, уплачиваемый участником аукциона (и/или его победителем (приравненным к нему лицу) в случаях, предусмотренных законодательством, составляет 15 000 000 рублей. Победитель аукциона (лицо, приравненное к победителю аукциона) в течение 3 рабочих дней со дня его проведения обязан в установленном порядке перечислить на расчетный счет арендодателя сумму, за которую продан предмет аукциона, за вычетом отложенной им суммы задатка, а также возместить организатору аукциона затраты на его организацию и проведение, в том числе расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участником документации, необходимой для его проведения. Информация о затратах на организацию и проведение аукциона, порядке и сроках их возмещения доводится до сведения участников перед началом аукциона под роспись. Договор аренды по результатам аукциона заключается в течение 10 рабочих дней со дня проведения аукциона. Телефоны для справок: (8-017) 209-90-93, (8-017) 209-92-78.

■ Приярытэты

НА ШЛЯХУ ІНАВАЦЫЙ

На пасяджэнні Савета Міністраў было разгледжана пытанне аб выніках рэалізацыі Дзяржаўнай праграмы інавацыйнага развіцця на 2011—2015 гады і праекце аналагічнай праграмы на 2016—2020 гады, паведамлілі ў прэс-службе ўрада.

Гэты кірунак з'яўляецца знакавым і шмат у чым вызначальным для беларускай эканомікі. «Вынікі яго разгляду зададуць вектар для інавацыйнай дзейнасці ў Рэспубліцы Беларусь на наступныя пяць гадоў», — падкрэсліў прэм'ер-міністр Андрэй Кабякоў.

Кіраўнік урада нагадаў, што галоўнай мэтай Дзяржаўнай праграмы інавацыйнага развіцця на 2016—2020 гады з'яўляецца забеспячэнне якаснага росту і павышэнне конкурэнтаздольнасці нацыянальнай эканомікі з канцэнтрацыяй рэсурсаў на фарміраванні высокатэхналагічных сектараў, што базуюцца на вытворчасцях пятага і шостага тэхналагічных парадкаў: ІТ-сектар, высокадакладнае машынабудаванне, прыборабудаванне, мікраэлектроніка, фармацэўтыка, біятэхналогіі.

Як праінфармаваў старшыня Дзяржаўнага камітэта па навуцы і тэхналогіях Аляксандр Шумілін, у выніку выканання праектаў дзярж-праграмы інавацыйнага развіцця на 2011 — 2015 гады ўведзена ў эксплуатацыю 191 новая вытворчасць (пры плане 194), з якіх выведзена на праектную магнутасць 112 (пры плане 116). «У цэлым аб'ём інвестыцый, накіраваных на рэалізацыю праектаў праграмы, склаў каля 77 трлн рублёў, з іх толькі 11% — бюджэтыя сродкі», — паведаміў старшыня ДКНТ. Аб'ём вытворчасці інавацыйнай прадукцыі, створанай у выніку рэалізацыі праграмы, склаў больш за 107 трлн рублёў, ці каля траціны агульнага аб'ёму вырабленай у краіне інавацыйнай прадукцыі. Больш за 25% створанай у рамках праграмы прадукцыі пастаўлена на экспарт. «Пры тэрміне акуннасці праектаў ад 5 да 10 гадоў пасля іх выхату на праектную магнутасць асноўны эканамічны эффект ад іх рэалізацыі будзе заўважны ў гэтай і будучай пэрыядах», — дадаў ён.

У выніку выканання праграмы ў Беларусі створана звыш 19 тыс. новых працоўных месцаў. Аб'ём экспарту высокатэхналагічнай навукаёмкай прадукцыі ў цэлым за пяць гадоў склаў больш за \$37 млрд (146% ад плана).

«У той жа час трэба канстатаваць недасягненне асобных прагнозных мэтавых паказчыкаў праграмы, — працягнуў Аляксандр Шумілін. — Так, удзельны вага адгружанай інавацыйнай прадукцыі склала 12,9% пры плане 20-21%, інавацыйна-актыўных арганізацый — 19% пры плане 40%».

Як паведаміў кіраўнік ДКНТ журналістам, на новую дзяржпраграму інавацыйнага развіцця плануецца скіраваць каля 160 трлн рублёў, з якіх толькі 8% — бюджэтыя сродкі. «Прадгледжваецца ствар

Зямля пад чорнымі крыламі

Неўзабаве Беларусь адначыць сумную гадзіню. 30 гадоў таму выбух на 4-м энергблоку Чарнобыльскай атамнай электрастанцыі крута змяніў лёс тысяч людзей. Першымі на сьцяжар ліквідацыі наступстваў Чарнобыля ў Беларусі прынялі падраздзяленні Штаба грамадзянскай абароны БССР. Як жа гэта адбылася? Карэспандэнт «Звязды» распытаў у чалавека, які апынуўся ў эпіцэнтры ўсіх падзей. — Уладзіміра МУРАШКА (тады ён займаў пасаду намесніка начальніка аддзела, што адказваў за ўстойлівае функцыянаванне аб'ектаў народнай гаспадаркі ў надзвычайных сітуацыях).

«Не трэба панікі»

— Так сапала, што 5 мая павінны былі адбыцца вучэньні па грамадзянскай абароне краін Варшаўскага дагавора, — успамінае Уладзімір Мурашка. — У Мінску сабраўся практычна ўвесь аператыўны састаў штаба ГА СССР на чале з генерал-палкоўнікам Аляксеем Безатосавым. Яны правяралі падрыхтаванасць да вучэньняў. Я адказаў за абароненасць прамысловага комплексу. Нам паставілі выдатную ацэнку. І вось раніцай 26 красавіка мяне тэрмінова выклікалі ў штаб. Там паведамілі: нешта здарылася на Чарнобыльскай атамнай электрастанцыі. Што менавіта адбылося, не ведаў ніхто.

Начальнік штаба грамадзянскай абароны генерал-лейтэнант Аверкій Грышагін загадаў мне загадаць верталёт у Беларусію ўпраўленні грамадзянскай авіяцыі для правядзення разведкі ў зоне аварыі 27 красавіка. Выляталі мы ў Чарнобыль з аэрадрома Ліпкі. «Валерый Іванавіч, хто з экіпажа п'юць ідысты калій?» — пытаюся ў начальніка штаба ўпраўлення грамадзянскай авіяцыі ўжо ў паветры. Радыеактыўны ёд апраменьваў шчытападобную залозу, і трэба яго было заглушыць элементам бяспечным. З сабой пра запас вёз

туды паўлітровую бутэлку раствору. Высветлілася, што бортінжнер калій не прымаў. Таму ў раёне Хойнікі мы яго высадзілі. Падляцелі ў 11.30 да самой станцыі. Там ужо працавала авіяцыя, сыпалі ў жарало разжарана даламіт і свінец. А пасля пачалі разведку радыяцыйнага становішча ў бок Беларусі.

Мы перыядычна садзіліся, вымяралі радыяцыйны фон у лесе, на глебе... Я адразу зразумеў, што людзей, хутчэй за ўсё, даядзецца адсяляць. Але дакладную забурджанасць глебы мы не маглі адразу высветліць. Спектральны аналіз рабілі толькі ў Маскве. Ды і канчатковыя ўзроўні радыяцыі пачалі фарміравацца толькі напрыканцы мая. А ёд касіў людскому здароўю з першых гадзін пасля катастрофы. Мы напісалі даклад аб выніках разведкі на імя тагачаснага кіраўніка БССР Мікалая Слюнькова. Быў там пункт і пра абавязковую эвакуацыю людзей. Але ў адказ пачулі: «Не трэба панікі».

Насуперак гэтаму мы разгортвалі сістэму грамадзянскай абароны. 28 красавіка ўжо запрацавалі 24 санітарна-эпідэмічныя станцыі, 22 ветэрынарыяныя лабараторыі, 9 гідраметэастанцыі і 664 пасты радыяцыйнага назірання. А 5 мая нам на дапамогу сталі прыходзіць

«Немец не дайшоў, а вы пра радыяцыю кажаце»

Чалавечай псіхалогіі ўласціва даволі неадзначная з'ява. Калі нейкую небяспеку мы не бачым на свае вочы, то адчуваецца яна не заўжды ў поўнай ступені. Гэтая адметнасць падманлівай абароненасці сыграла дрэнны жарт у красавіку 1986-га. Ды і ўзровень ведаў належаў не быў — дзе ж у глушы знайсці бібліятэкі з матэрыяламі па адпаведнай тэме.

А сучасныя сродкі вокамагненнага атрымання інфармацыі здаваліся нечым з разраду фантастыкі. — Людзі думалі, што гэта ўсё несур'ёзна, — прыгадае Уладзімір Мурашка. — Вось у Краснапольскім раёне пачуў — «Чаго вы тут калуаецеся? Прабы там усякі бяруць... Немец у вайну сюды ў нашу глухмень не дайшоў. А вы тут пра радыяцыю кажаце». Колькі мы не тлумачылі, што радыяцыя, уласна кажучы, абсалютна без розніцы — балоты ці праходныя лясны, да многіх людзей спачатку не даходзіла.

Калі жыхароў адсялялі, то ім казалі, што будзе рэзэквацыя праз некаторы час, як толькі ўзроўні радыяцыйнага выпраменьвання прыйдуць у норму. Спрэчныя такі прыём, як па мне. З аднаго боку, відавочна, ставілася мэта не дапусціць узнікнення панікі. З друго-

га боку, атрымалася, што людзям сцхлуслі... Праз некалькі дзён пасля адсялення мяне нават даводзілася высвісаць пропускі тым перасяленцам, якія збіраліся пахаваць сваіх родных, што памерлі ўжо на новым месцы жыхарства. Я ўсяляк імкнуўся растлумачыць, што лепш так не рабіць: як жа вы наведзеце магілу? Ды і лішні раз заходзіць у зону таксама шкодна для вашага здароўя. У адказ людзі пыталіся: «Дык што, нас не вернуць назад?» Я адказаў, што, хутчэй за ўсё, іх надзеі марныя...

Кожны дзень, праведзены на забурджанай тэрыторыі, пачынаўся з аб'езду замацаванай тэрыторыі. І кожны дзень мы абавязкова сутыкаліся з якой-небудзь непрыемнасцю. Вось прыгадаць палывыя работы. Колькі разоў бацьчы — на нейкай тэрыторыі робіцца дэзактывацыя, і тут жа нехта пачынае каціць сена. Вось каму ты яго коціш? Тут жа забурджаная тэрыторыя. Скаціне яго даваць не гэта. Ды і сам касец удыхае ў сябе «гарчыцы» часціцы і на роўным месцы зарабляе перспектыву ўнутранага апраменьвання. Пасля на пасяджанні камісіі мы ўздзімалі гэтае пытанне раз за разам. З боку старшыні аблвыканкома падтрымкі знаходзілі, з боку сакратара абкома — не. Маўляў, вы зрываеце нам пастаўку і план, а за гэта па гадоўці не паглядзець. І даводзілася ледзь не на пальцах тлумачыць, што гэта не адсюль трэба кармы пастаўляць, а наадварот, сюды завозіць чысты прадукт. А на наступны дзень усё даводзілася пачынаць зноў. Колькі сіл і нерваў змарнавалі на ўсё гэта...

Сутыкнуліся мы і з праблемамі падчас дэзактывацыі дамоў. Спачатку мы думалі, што ачысціць іх

ад радыяцыі можна, але ўбачылі, нашы спробы малаэфектыўныя. Французы прапанавалі нам цікавыя палімерныя сродкі. Механізм яго дзеяння быў наступны: апыскаць сцены дома спецыяльным растварам, які пасля застывае і ператвараецца ў плёнку. Плёнка скручваецца і адрапаўляецца на захоўванне. Здавалася б, схема ідэальная. Але аказалася, што для беларускіх хатаў яна не працуе — ізагоны ўеліся ў дошкі і бярвенныя глыбокі. І заставаўся толькі адрапаўляць дамы на пахаванне, у магіліўніку.

Хто падлічыць тыя страты?

Па падліках спецыялістаў, беларуская эканоміка страціла з-за Чарнобыля за трыццаць гадоў астранамічную суму ў 235 мільярд даўляраў. Прычым 80% з гэтай сумы кладуцца на выдаткі, звязаныя з ліквідацыяй наступстваў катастрофы. Апынуліся ў зонах забурджання і 132 радовішчы карысных выкапняў — фармовачных пяскоў, сілікатных, шкляных; крэйдзі, гліны, будаўнічага каменю, торфу, цэментнай сыравіны.

Але хто і якімі грашамі вымерае зламаныя лёсы тысяч людзей, якім давялося назаўжды не па сваёй волі змяніць месца жыхарства? І пакуты тых, чыё здароўе падарвалі радыеактыўныя ёд, цэзіій, стронцыў? Нават у Чэхаславакіі ў 1986-м рэзка падскочыла колькасць абортартаў — маці баяліся, што народзяць хворых дзяцей...

— Большай часткі афіцэраў грамадзянскай абароны, якія ліквідувалі наступствы Чарнобыля, няма ўжо ў жывых, — з сумам кажа Уладзімір Мурашка. — Узяць хаця б таварышаў, з якімі я лятаў туды

на верталёце. Камандзір карабля памёр у 1990-х гадах. Не нашмат перажыў яго і бортінжнер. Таварыш, з якім я лятаў, толькі прыйшоў з Афганістана, адкуль яго камісавалі па раненні. Валерый Іванавіч Яфіменка жыў і працуе дагэтуль у сферы грамадзянскай авіяцыі. Начальнік штаба генерал-лейтэнант Аверкій Леанідавіч Грышагін, які прайшоў праз вайну, памёр праз дзесяць гадоў пасля аварыі.

Шмат напісана артыкулаў пра тое, што мы былі не падрыхтаваны да гэтай катастрофы. Аднак

хто тады праводзіў усе работы па планаванні і саму ліквідацыю аварыі? Героямі мы сябе не адчувалі. Мы проста выконвалі там, у зоне, сваю працу і абавязак.

Я сам амаль увесь 1987 год пралажаў на балынічным ложку. Выратавала тое, што мяне адправілі на рэабілітацыю ў Мінеральныя Воды, дзе праходзіць адаптацыю касманаўты. Ды і жонка мая — вельмі добры ўрач і наглядае за мной усе гэтыя гады.

Валер'ян ШКЛЕННІК. schklennik@zviazda.by

МТБанк
Банк свежих решений

Наименование банка:
ЗАО «МТБанк», г. Минск

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС
на 1 апреля 2016 года

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	П-Т поясн. записки		2016 г.	2015 г.
			3	4		
1	АКТИВЫ					
2	Денежные средства	1101			317 584	274 512
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102			-	-
4	Средства в Национальном банке	1103			358 221	237 630
5	Средства в банках	1104			876 084	605 570
6	Ценные бумаги	1105			401 200	210 298
7	Кредиты клиентам	1106			4 210 309	3 152 521
8	Производные финансовые активы	1107			-	-
9	Долгосрочные финансовые вложения	1108			5 074	244
10	Основные средства и нематериальные активы	1109			221 711	189 558
11	Имущество, предназначенное для продажи	1110			13 884	20 515
12	Отложенные налоговые активы	1111			-	-
13	Прочие активы	1112			251 920	103 625
14	ИТОГО активы	11			6 655 987	4 794 473
15	ОБЯЗАТЕЛЬСТВА					
16	Средства Национального банка	1201			126	-
17	Средства банков	1202			668 597	636 542
18	Средства клиентов	1203			4 696 312	3 163 771
19	Ценные бумаги, выданные банком	1204			382 000	249 542
20	Производные финансовые обязательства	1205			-	-
21	Отложенные налоговые обязательства	1206			-	-
22	Прочие обязательства	1207			84 218	60 906
23	ВСЕГО обязательства	120			5 831 253	4 110 761
24	СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ					
25	Уставный фонд	1211			121 857	121 857
26	Эмиссионный доход	1212			-	-
27	Резервный фонд	1213			95 937	64 530
28	Фонд переводки статей баланса	1214			43 026	31 784
29	Накопленная прибыль	1215			564 814	465 541
30	Всего собственный капитал	121			824 734	683 712
31	ИТОГО обязательства и собственный капитал	12			6 655 987	4 794 473

Ссылка на отчетность <https://www.mtbank.by/about/reporting/balansbanka>

Руководитель: А.К.Жишкевич

Главный бухгалтер: В.В.Ермолович

Дата подписания 11 апреля 2016 года

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ
за 1 квартал 2016 года

(в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	П-Т поясн. записки		2016 г.	2015 г.
			3	4		
1	Процентные доходы	2011			287 622	256 674
2	Процентные расходы	2012			150 194	187 063
3	Чистые процентные доходы	201			137 428	69 611
4	Комиссионные доходы	2021			150 436	122 175
5	Комиссионные расходы	2022			27 717	13 961
6	Чистые комиссионные доходы	202			122 719	108 214
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203			-	-
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204			1 744	1 555
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205			61 166	28 788
10	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	206			(286)	2 141
11	Чистые отчисления в резервы	207			62 635	83 912
12	Прочие доходы	208			74 528	27 538
13	Операционные расходы	209			166 144	123 015
14	Прочие расходы	210			18 503	6 369
15	Прибыль (убыток) до налогообложения	211			150 017	24 551
16	Расход (доход) по налогу на прибыль	212			19 120	2 951
17	ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	2			130 897	21 600

Ссылка на отчетность <https://www.mtbank.by/about/reporting/prilbrp>

Руководитель: А.К.Жишкевич

Главный бухгалтер: В.В.Ермолович

Дата подписания 11 апреля 2016 года

Лицензия на осуществление банковской деятельности № 13, выдана Национальным банком Республики Беларусь 6 мая 2013 года. УНП 100394906

Акцэнтны

ЛАВІСЯ, НІША, ВЯЛІКАЯ І МАЛЕНЬКАЯ

Індывідуальныя прадпрыемальнікі дапамагаюць буйному бізнесу

Каб на свае вочы пабачыць, у якім стане знаходзіцца Беларусь прадпрыемствы лёгкай прамысловасці, карэспандэнт «Звязды» наведала Калінінск — горад не толькі шахцёраў, але і вязальшчыц і швачак. Тут знаходзіцца адкрытае акцыянернае таварыства «Купалінка» і закрытае акцыянернае таварыства «Калінка».

— Не пагаджуся з думкай, што ў пакупнікоў наш трыкатаж не карыстаецца попытам, — сустрэла мяне дырэктар «Купалінкі» Таццяна Ярота. — Летась яго спажыванне на беларускім рынку павялічылася на 30%. Быў перыяд, калі частка нашых партнёраў з Расіі пераарыентавалася на больш танны кітайскі трыкатаж. Але яны сутыкнуліся з праблемай якасці. Як бы цяжка ні было, мы ніколі не эканомілі на сыравіне, ад якой залежаць спажывецкія ўласцівасці канчатковага прадукту. Цяпер традыцыйныя рынкі вяртаюцца назад, у першым квартале сёлета павялічылі экспарт. Працуем па дыверсіфікацыі рынку збыту. На стадыі заключэння першых кантрактаў з Украінай. Дзякуючы дапамозе Міністэрства замежных спраў спрабуем замацавацца на літоўскім рынку.

На фабрыцы прыцягваюць да супрацоўніцтва і прыватных бізнесменаў. Летась тут набылі прадукцыю 140 індывідуальных прадпрыемальнікаў, сёлета з'явіліся яшчэ 60.

Як адзначыла Таццяна Мікалаеўна, партнёры зразумелі, што выгадней набыць якасны тавар без дадатковых расходаў на лагістыку. У сваю чаргу, на прадпрыемстве імкунца стварыць спрыяльныя ўмовы для «іпэшнікаў». Напрыклад, гатовы вылучыць асобную лінію для шыцця невылікай колькасці адзінак тавару. Разам з тым, чым большая партыя, тым меншыя затраты.

— Мы прапановым скааперывацца некалькім прадпрыемствам, гатовы прадаставіць ім сваю сыравіну, мадэрны рад, каб выбралі тое, што іх задавальняе, — адзначае дырэктар. — Выдаём таксама ўсе дакументы на прадукцыю ў адпаведнасці з тэхнічным рэгламентам Мылтнага саюза.

На фабрыцы няма значных запасаў складскай прадукцыі. «Купалінка» выпускае ад 700 да 1,5 тыс. найменша адной мадэлі: для краіны гэта няшмат. Калекцыя пастаянна абнаўляецца, пашываецца асартымент, выкарыстоўваюцца такія натуральныя матэрыялы, як лён і баваўна.

Другое салігорскае прадпрыемства — ЗАТ «Калінка» — каля 15 гадоў працуе на беларуска-расійскім рынку. Апошнім часам тут адшлі ад мужынскага асартыменту. Вялікую частку займае выпуск школьнай формы, у асноўным для дзяўчатка. Сёння калекцыя школьнага адзення гэтай фабрыкі лічыцца адной з лепшых у краіне. Гадзі два таму пачалі эксперыментаваць з хлапцуювым адзеннем. Канкурэнцыя

сійскай кампаніі абанкруціліся. Праўда, яны разлічыліся з фабрыкай, і яна не панесла страт. Гэты год пачаўся значна лепш. У першым квартале выканалі дзевяці заданні па экспарту, з'явіліся новыя пакупнікі.

Нягледзячы на дэвальвацыйныя працы, цэны на прадукцыю вырасталі там не на шмат. Самае гаюнае для беларускіх вытворцаў — узгадніць кошт з расійскімі пакупнікамі. Кіраўнік упэўнена: цана — справа перамога, кампраміс можна знайсці заўсёды. Для змянення сабекошту канчатковага прадукту можна спрацаваць мадэлі, памяншы тканіны.

Згодна са статыстыкай, на фабрыцы назапашана шмат гатовай прадукцыі. Але за гэтымі лічбамі не толькі склады фабрыкі, але і паліцы 16 фірменных магазінаў. На складах жа захоўваецца месячны запас прадукцыі, які разыходзіцца за кошт паўпаўнення раскупленага ў гандлёвых сетках.

— Індывідуальным прадпрыемальнікам, якіх мы не ведаем, даём прадукцыю толькі па факце папярэдняй аплаты, прапановым розныя зніжкі, шукаем варыянты супрацоўніцтва, якія задавальнялі б абодва бакі. Нам не надта цікавая разовае закупка. Нам трэба адсочваць мадэлі, якія пастаянна мяняюцца. У нас ёсць індывідуальныя прадпрыемальнікі, з якімі працуем не адзін год. Напрыклад, адно прыватнае прадпрыемства, што арандуе плошчы ў гандлёвых цэнтры «Сталіца», бярэ ў нас тавар на працягу 6-7 гадоў. У мінулым годзе з'явіліся яшчэ два прадпрыемальнікі — у Астраўцы і Барысаве, якія працуюць толькі з нашым асартыментам, — канстатуе Галіна Калініца.

— Мы не баімся канкурэнцыі, — кажа дырэктар «Калінкі». — Шмат гадоў працавалі з індывідуальнымі прадпрыемальнікамі паралельна і кожны знаходзіў сваю нішу і пакупніка.

Таццяна ЛАЗОВСКАЯ. lazovskaya@zviazda.by

БЕЛАРУСКИЙ СЕЛЬСКИЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
сообщает о проведении 23 мая 2016 года открытого аукциона по продаже земельных участков в частную собственность для строительства одноквартирного жилого дома в д. Дубница Логойского района

Номер лота	Адрес земельного участка, кадастровый номер	Площадь, га	Инженерная и транспортная инфраструктура	Начальная цена, бел. руб.	Расходы по подготовке зем. документации	Сумма задатка, бел. руб.
1	Минская область, Логойский район, Белорусский с/с, д. Дубница, земельный участок У-4, кадастровый номер 623280402601000045, целевое назначение земельного участка – земельный участок для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома	0,1148	Возможность подключения к электроснабжению, подъезд с грунтовой дороги	47 000 000	публикация в газете + 13 019 200	4 700 000
2	Минская область, Логойский район, Белорусский с/с, д. Дубница, земельный участка У-6, кадастровый номер 623280402601000046, целевое назначение земельного участка – земельный участок для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома	0,1209	Возможность подключения к коммуникациям. Возможность подключения к электроснабжению, подъезд с грунтовой дороги	48 000 000	публикация в газете + 14 431 100	4 800 000

Задаток (10% от начальной цены) перечисляется на расчетный счет № 3600619011127 в ЦЕУ № 611 Филиала № 500 – Минское управление ОАО «АСБ Беларусбанк», код 4901, УНН 600181549, получатель – Белорусский сельский исполнительный комитет.

Аукцион состоится 23 мая 2016 года в 10.00 по адресу: Минская область, Логойский район, д. Алехицкы, ул. Центральная, д. 17.

Заявления на участие принимаются по рабочим дням с 8.00 до 13.00, с 14.00 до 17.00 по адресу: Логойский район, д. Алехицкы, ул. Центральная, д. 17.

Последний день приема заявлений – 17 мая 2016 года до 17.00.

Контактные телефоны: (801774) 58445, 58435, 58436.

На слыху

ПАЦЯРПЕЎ ІНСПЕКТАР ДАІ

У цэнтры Мінска матацккліст збіў інспектара ДАІ.

Як паведамілі ва УДАІ ГУУС Мінгарвыканкама, каля 10.50 экіпаж ДПС, рухаючыся па праспекце Машэрава з боку вуліцы Чырвонай у напрамку праспекта Незалежнасці, звярнуў увагу на матацккліста, які рухаўся з парушэннямі правілаў дарожнага руху, а на транспартным сродку адсутнічаў рэгістрацыйны нумарны знак. Пры спыненні плыні транспарту на скрыжаванні з праспектам Незалежнасці на забаронены сігнал святлафора дзяржаўтаінспектары прынялі рашэнне затрымаць матацккліста для разбору.

Супрацоўнік ДАІ падшоў да кіроўцы, прадставіўся і запатрабаваў дакументы. Аднак матацккліст гэтае патрабаванне праігнараваў і паспрабаваў з'ехаць. Пры гэтым здзейсніў наезд на інспектара ДАІ, а затым сутыкнуўся з іншым транспартным сродкам. Кіроўцам матацккліста «Сузукі» быў 31-гадовы ўраджэнец Жлобіна, які раней 52 разы прыцягваўся да адміністрацыйнай адказнасці за парушэнне правілаў дарожнага руху, а таксама неаднаразова пазбаўляўся пасведчання кіроўцы за парушэнне хуткасці руху.

Што ж насамрэч адбылося на скрыжаванні, будзе высвятляць Следчы камітэт, у якім вывучаюць запісы з месца здарэння. Што датычыцца пацярпелага інспектара, паведамлялася, што стан яго застаецца цяжкім...

Дарэчы

У КІРОЎЦЫ НЕ БЫЛО ПРАВОЎ

Нядаўна супрацоўнікам сталічнай Дзяржаўтаінспекцыі давялося пераследаваць матацккліста, у якога былі закрыты рэгістрацыйныя нумары.

— Увагу міліцыянераў «сузукі» прыцягнуў на вуліцы Даўгабродскай. На ўзмах жэзла кіроўца не адрагваваў. Далей ён звярнуў на вуліцу Ванева і паймаў у бок Партызанскага праспекта. На неаднаразовае патрабаванні спыніцца толькі павільчваю хуткасць, пакуль не заскочыў у жылы двор па вуліцы Будзённага, — расказала старшы інспектар па агітацыі і прапагандзе АДАІ Партызанскага РУУС г. Мінска Таццяна Спадабаева. — Да пошукі ўцёка далучыліся яшчэ некалькі экіпажаў ДАІ, а таксама супрацоўнікі Дэпартаменту аховы. Праз паўгадзіны матацккліст знайшлі прыпаркаваным на стаян

ЛЮДМИЛА Уладзіміраўна, у 1986 годзе пасяляючыся ў вяснянку перасяленне людзей, якое доўжылася да 2006 года. Магчыма, сёння важна прааналізаваць — ці ўсё было зроблена аптымальна?

— Усе ў гэтай справе былі першапраходцамі. І, магчыма, рабілі нешта не так, як трэба было, калі глядзець з вышніх сённяшняга дня. У працэсе перасялення пачалі будаваць новыя пасёлкі ў паўночных раёнах Гомельшчыны — дзе таксама, як высветлілася неўзабаве, тэрыторыі былі забруджаныя. А ўсё таму, што спачатку правярылі толькі тры паўднёвыя раёны і палічылі, што на поўначы ўсё добра. Калі аказалася, што гэта зона забруджвання звыш 15 кюры і там нельга сяліць людзей, бетонныя дамы так і засталіся пустымі. Большасць з тых, каго адсялялі з родных мясцін — высюльчы хважары. Іх накіроўвалі ў розныя бакі — перасялялі часцей за ўсё бліжэй да дзяцей ці іншых сваякоў. Не ўлічвалі тады, што людзям цяжка будзе прыжывацца на новым месцах. Так людзей раскідала па ўсёй краіне. У нас была такая праблема: людзі

з пераададленнем наступстваў катастрофы на ЧАЭС, у Гомельскай вобласці 55% сродкаў было накіравана на мэтавыя мерапрыемствы па аднаўленні і развіцці пацярпелых рэгіёнаў, а таксама ахоўныя мерапрыемствы ў сельскагаспадарчай вытворчасці. Астатнія — на вылату дапамогі і кампенсаций праграмы расходуюцца галоўным чынам на стварэнне ўмоў для эканамічнага развіцця пацярпелых раёнаў — адкрываюцца новыя вытворчасці, ствараецца для гэтага інфраструктура. Увогуле на рэспубліцы дзяржава штодзённым укладзе ў чарнобыльскія тэрыторыі \$1 млн.

— **Сацыяльныя прыярытэты нашай дзяржавы накіраваны на рэканструкцыю і мадэрнізацыю ўстаноў аховы здароўя, дзяцячых рэабілітацыйна-адукацыйных цэнтраў. Што зроблена за апошнія пяць гадоў?**

— За кошт «чарнобыльскіх» сродкаў на Гомельшчыне пабудаваныя

дарожныя пакрыццёў. Для КСУП «Братэрства» Нараўлянскага раёна набылі 50 галоў племянных цёлак. Завершана рэканструкцыя свінагадоўчай фермы для племянных пагалоў у ПСУП «Роўкавічы» Чачэрскага раёна. Для Хойніцкага заводу гідаапаратуры набыты станкі. Там жа мадэрнізаваны цэхі рамонтнага заводу. Істотная матэрыяльная падтрымка аказана вытворчасці ў Нараўлі, Брагіне, Карме, Уваравічах, Глушквічах, Лельчыцах...

— **Як вы лічыце, чаму беларусаў навуковы Чарнобыль?**

— Любая бяда спосавае людзей. Больш за 100 тысяч сем'яў было пераселена на чыстыя тэрыторыі толькі з Гомельшчыны. Да таго ж шмат людзей ад'ехалі самастойна, асабліва ў першыя пяць гадоў пасля аварыі. Але ж адначасова адбываліся і іншы працэсы. Да нас прыехалі шмат людзей з Казахстана, Украіны, іншых рэспублік былога СССР. Яны засталіся і працягваюць засяляць у тым ліку чарнобыльскія раёны. Беларусь стала сапраўды квітнечнай краінай, і ў людзей з'явілася адчуванне, што яны многа мо-

жасцювым узроўні ў Рэспубліцы Беларусь» (2015—2018 гг. — ЕС, ПРААН) і іншыя.

— **А калі канкрэтна, што стаіць за словамі «рост тэхнічнай дапамогі»?**

— За 2011—2015 гг. яе кошт па міжнародных праектах толькі «чарнобыльскай» скраванасці ў Гомельскай вобласці склаў каля \$3 млн. Сярод уасвоеных праектных ініцыятыў пабудавана ў Хальчы Веткаўскага раёна спартыўная пляцоўка. У Ветцы ўцялілі жылы дом, зрабілі дзіцячую пляцоўку і паркоўку. Замянілі вокны ў многіх установах адукацыйнай вобласці. Адкрылі мотаклуб у Жыткавічах, у Буда-Кашалёве — секцыю веласпорту. Пабудавалі дэмаў ад паводкі ў Жыткавіцкім раёне. Важна, што гэта былі ініцыятывы людзей і яны актыўна падключаліся да іх усабавлення.

— **Катастрофа закранула не толькі Беларусь, Украіну і Расію, але ж і многія краіны Еўропы. У свеце існуюць і будуруюцца новыя атамныя станцыі, і той вопыт, які напіраваў наша краіна, відаць, можа быць запытраваным?**

ЯК НІ БЯЖЫ, АЛІМЕНТЫ АДДАЙ І З-ЗА МЯЖЫ

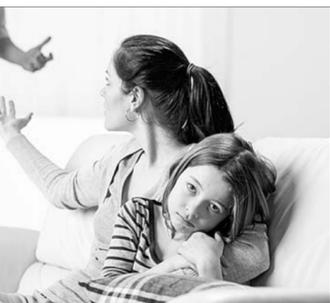
(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Вельмі добра наладжана праца Беларусі з Германіяй. Адозва грамадзян нашай краіны на атрыманне аліментаў накіроўваецца ў Федэральнае ведамства юстыцыі, якое з'яўляецца цэнтральным органам па гэтых справах згодна з Канвенцыяй ААН. Супрацоўнікі ведамства, кіруючыся сваім заканадаўствам, у добраахвотным парадку вырашаюць пытанне з асобай, якая мусяць выплачваць аліменты. Калі ўзнікае патрэба, яны дапамагаюць нават пры ўстанавленні бацькоўства. Сума аліментаў вызначаецца згодна з заканадаўствам Германіі і складаецца, зыходзячы з узросту дзіцяці, яго патрэбнасцяў і даходаў даўжніка.

У Беларусі аліменты спаганяюць з усіх відаў даходаў і заробку, у тым ліку са стыпендыі і пенсій. За мяжой з сацыяльных датацый даўжніка аліменты не ўтрымліваюцца.

— **Калі няма магчымасці стагнаць аліменты з такога чалавека, а даход маці нязначны, то яна можа звярнуцца па прызначэнне ей пэўных выплат у Беларусі згодна з законам «Аб дзяржаўных выплатах сем'ям, якія выхоўваюць дзяцей», — патлумачыла спецыяліст.**

— **Тым не менш праца з даўжнікамі за мяжой на гэтым не спыняецца. Калі мы атрымліваем з-за мяжы адказ, што на дадзены момант матэрыяльнае становішча даўжніка не дазваляе спагнаць з яго грошы, гэта не значыць, што яно не зменіцца ў будучыні. Як толькі ў асобы з'явіцца крыніца даходу, з якой дазволена налічваць аліменты, пра гэта будзе паведамлена нам, і выплата прыйдзе заяўніку.**

— **Як варыянт, можна падпісаць і натарыяльна завержы пагадненне бакоў аб аліментах, дзе прапісаць суму не ва ўстаноўленых працэнтах, а большую, — адзначыла Марына Іванюна.** — **Аднак калі асоба раптам пачне ўхіляцца ад абяцаных выплат, стагнаць будучы менавіта тую суму, што ўказана ў пагадненні.**

З ЗАМЕЖНАГА ПЕНСІЯНЕРА ГРОШАЙ НЕ СПАГНЯЦЬ?

Найбольшая колькасць заяў на атрыманне аліментаў прыпадае на краіны, з якімі мяжуе Беларусь. Перш за ўсё гэта Расійская Федэрацыя. 31 снежня 2015 года паміж Беларуссю і Расіяй заключана пагадненне аб парадку ўзаемнага выканання судовых пастановаў па справах аб спаганні аліментаў. Дамова спрашчае працэдuru праходжання рашэння суда праз яго прызнанне і выкананне. На падставе пагаднення выканаўчы дакумент, выдадзены беларускім судом, накіроўваецца непасрэдна ў службу прымусовага выканання Расіі, і яна кіруецца ім як рашэннем, прынятым на тэрыторыі Федэрацыі. Дзякуючы гэтаму, тэрмін праходжання дакументальных працэдур скараціўся да 1-1,5 месяца замест 5-6 месяцаў.

ВЫПЛАТЫ Ў ШЛУБЕ, ДАДАТКОВЫЯ І «ПАЛЮБОЎНЫЯ»

Выплаты на адно дзіця ў Беларусі складаюць 25%, на дваіх — 33%, на траіх і больш — 50%. Калі тхосці з бацькоў ухіляецца ад клопату пра дзіця, падаць адозвы на атрыманне аліментаў можна як пасля скасавання шлюбу, так і знаходзячыся ў ім і нават не пабраўшыся шлюбам. Галоўнае, каб інфармацыя пра абодвух бацькоў была запісаная ў пасведчанні аб нараджэнні немаўляці. Даказваць, што ты не «ухіленец» і ўтрымліваеш малага як след, асоба, з якой патрабуюць грошы, будзе ў судзе.

Здрадзецца, што пра грошы бацьку і маці ўдаецца дамовіцца палюбоўна, і замест аліментаў тата сапраўды забяспечвае дзіця ўсім неабходным. Аднак каб раптам не праславіцца даўжніком, лепш усё ж такі мець дакументальнае пацвярджэнне матэрыяльнага ўтрымання дзіцяці.

У Беларусі аліменты спаганяюць з усіх відаў даходаў і заробку, у тым ліку са стыпендыі і пенсій. За мяжой з сацыяльных датацый даўжніка аліменты не ўтрымліваюцца.

У пэўных выпадках магчымы дадатковыя выплаты на дзяцей, у тым ліку і пасля дасягнення 18 гадоў. Калі ў паўналетняга раптам узнікае патрэба ў сродках (цяжкая хвароба, калецтва), асоба, якая атрымлівала аліменты, можа звярнуцца ў суд дзеля прызначэння дадатковых выплат на час, пакуль паўналетні мае патрэбу ў грошах і дапамозе, а пры атрыманні ім інваліднасці — на усё жыццё.

Калі дадатковыя дапамога праз хваробу ці калецтва патрабуюцца непаўналетняму, атрымальнік аліментаў можа ў судовым парадку звярнуцца на павелічэнне сумы выплаты, калі іх недастаткова. Рашэнне пры гэтым будзе вынесена, зыходзячы з заробку абодвух бакоў. Калі прыбытак заяўніка перавышае даходы пацельшчыка аліментаў, апошні можа аргументаваць сваю адмову ад павышэння сумы, кіруючыся тым, што ён плаціць зацверджаны дзяржавай працэнт, а дадатковыя сумы павінны брацца з даходаў боку, які больш зарабляе.

Ірына СІДАРОК. sidarok@zviazda.by

УНІКАЛЬНЫ, ТРАГІЧНЫ, ЗАПАТРАБАВАНЫ...

атрымлівалі жыллё як пацярпелыя, але пры гэтым вярталіся ў свае родныя вёскі — не маглі прыжыцца на новым месцах. Дарэчы, навучаняны на нашым горкім вопыце, у Японіі людзей перасялялі ў пэўнае месца адразу ўсім населеным пунктам. Было і так, што, маючы выбар, некаторыя людзі пачыналі перабіраць. Для іх жыллё будавалі, а яны потым заяўлялі, што хочучы ў іншае месца. Нам прыходзілася ў межах закона пастаянна вырашаць такія складаныя пытанні.

Фота Аляксандра КІСІЛЬЧУКА.

— **Страхі былі — у першую чаргу ад адсутнасці дакладнай інфармацыі. Вядома ж, было шмат і тых, хто кінуў усё і ад'ехаў з сям'ёй у іншыя краіны.**

— Так, згодная, але ж не ўсе. Дарэчы, у першыя тры месяцы ўлады зрабілі ўсё, каб накіраваць практычна ўсіх школьнікаў на аздараўленне за межы краіны. Гэтым жа даводзілася займацца на працягу многіх гадоў пасля чарнобыльскай аварыі. У 1989 годзе да мяне, на той момант інструктара гаркама партыі, звярнуліся камсамольцы Савецкага раёна Гомеля і папрасілі дапамагчы адправіць дзяцей на аздараўленне ў Еўпаторыю. Каб гэта зрабіць, прыйшлося выходзіць на начальніка чыгуны, бо трэба было не толькі знайсці вагоны, але і адрамантаваць іх. І пасля цэлы састаў дзяцей паехаў адчынаваць.

— **У 1993 годзе было створана Чарнобыльскае ўпраўленне пры Гомельскім аблвыканкаме. Вы ў ім пачалі працаваць з 1995-га, таму можаце прафесіянальна параўноўваць і аналізаваць сітуацыю ў тых гадах і цяпер.**

— У Беларусі 21 раён пацярпеў ад наступстваў чарнобыльскай катастрофы, з іх 13 знаходзіцца на Гомельшчыне. Увогуле ж радыёнуклідны выпалі на ўсёй тэрыторыі вобласці, акрамя некалькіх населеных пунктаў у Акцябрскім і Петрыкаўскім раёнах. За тры 20 гадоў, пакуль ішло перасяленне людзей, усё, што меў на гэта права, мог атрымаць жыллё. Пры гэтым заканадаўства некалькі разоў змянялася. Было і махлярства, былі і тыя, хто, напрыклад, у Расіі атрымаў жыллё як пацярпелы, а потым спрабаваў атрымаць яго ў Беларусі. Гэта ўсё трэба было правярць і адсочваць. Прыходзілася вылучаць падробленыя даведкі. Былі і вельмі складаныя сітуацыі. У Брагінскім раёне адсялілі ўсю вёску, акрамя трох чалавек. Да мяне адтуль прыехала маладая жанчына з дваімі дзецьмі — якраз пасля таго, як выйшла пастанова, што не населены пункт ужо выведзены з зоны абавязковага адсялення. Хоць усё жыццё пражыла ў зоне звыш 15 кюры. Пляча і гаворчыць: у вёсцы засталася трое старых, якія не захацелі адсяляцца, і яна з хворымі малымі. Я растлумачыла ёй, што ў нас ёсць калегія дэпартамента і ў выключных выпадках яна прымае калегіяльнае рашэнне на конт спрэчных праблем. Тады мы змаглі дапамагчы: падрыхтавалі ўсе дакументы, прыклілі даведкі, і жанчыне выдалі жыллё ў чыстай зоне.

— **За пасляварыянтны перыяд на Гомельшчыне перастала існаваць 357 сельскіх населеных пунктаў і 40 гаспадарак, выведзена з абароту больш як 200 тыс. га сельгасугоддзяў. І ў той жа час дзяржава не кінула канчаткова гэтыя тэрыторыі.**

— Так, пяць дзяржаўных чарнобыльскіх праграм выканана за 1991—2015 гады, а з 2016 года пачалася рэалізацыя шостага. Дарэчы, такой работы, якую праводзіць наша дзяржава ў гэтым кірунку, няма ні ў Расіі, ні ва Украіне. За пяць папярэдніх гадоў, напрыклад, у структуры выдаткаў, звязаных

давана 404 кватэры для інвалідаў, чыё захворванне звязана з наступствамі катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, і спецыялістаў, якія прыязджаюць на працу ў населеныя пункты на тэрыторыях з узроўнем забруджвання цзіём-137 звыш 5 Кі/км². Рэканструяваны паліклінічны корпус Гомельскага абласнога клінічнага анкалагічнага дыспансера пад аперацыйны блок, пабудаваны корпус у Лоеўскай бальніцы, лячэбна-аздараўленчы корпус у дзіцячым рэабілітацыйна-аздараўленчым цэнтры «Пралеска» Жлобінскага раёна, навуцальны блок школы ў вёсцы Радуга Веткаўскага раёна, мадэрнізавана дзіцяча-юнацкая спартыўная школа ў Чачэрску і шмат чаго яшчэ. У рамках развіцця сельскай гаспадаркі пабудаваны і рэканструяваны 41 малочнатаварная ферма, 4 свінакомплексы, 3 выгульняныя пляцоўкі ў 11 раёнах вобласці, завершана мадэрнізацыя цэха Гомельскага бялякова-тлушчавага заводу.

— **Але ж паралельна адбываліся і іншыя працэсы. Быў час, калі пэўная частка людзей пачала думаць, што ім усё павінны. І некаторыя людзі нават сталі залежнымі ад такой дапамогі.**

— Сапраўды, сустракалася і ўтрыманства. Некаторыя дзеці ездзілі адчынаваць і вучыцца ў іншыя краіны, а потым параўноўвалі, хто больш падакружыў прывізе. Аднак, думаю, апошнія 10 гадоў з'явіліся зусім іншыя тэндэнцыі. У Гомель своечасова былі пераведзены ўсе навукова-даследчыя ўстановы, якія займаюцца адпаведнымі праблемамі. Дзяржаўная чарнобыльска праграма, якая не была скарачана нават у эканамічны крызіс, спрыяла пераходу ад рэабілітацыі да адраджэння і дынамічнага развіцця пацярпелых раёнаў — пры безумоўным забяспячэнні патрабаванняў радыяцыйнай бяспекі. З 2011 года ў гэтым прынышовае інашы падыход да дапамогі звонку, калі мы працуем на роўных. Найбольш паспяховымі рэалізацыямі практыкамі з'яўляюцца: «Павышэнне ўзроўня бяспекі чалавека на тэрыторыях, пацярпелых ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС. У ліку прыярытэтаў — спецыялізацыя і аздараўленне населенніцтва, бесплатнае харчаванне для дзяцей у школах, кантраляды ў сельскай і лясной гаспадарцы, радыяцыйны контроль і маніторынг. Адным з новых кірункаў з'яўляюцца спецыяльныя праекты па развіцці пацярпелых раёнаў. Яны ўлічваюць пэўныя праблемы на месцах і закіданыя раскрыць сацыяльна-эканамічны патэнцыял чарнобыльскіх тэрыторій. Для іх рэалізацыі ствараюцца новыя і мадэрнізуюцца існуючыя вытворчасці. Будучы праекты ахоўныя мерапрыемствы ў аграпрамысловым комплексе. Планаўецца завяршыць работы па газіфікацыі населеных пунктаў, зняць пытанні на забяспячэнні населенніцтва якаснай пітной вадоў, забяспячэнні службовым жыллём спецыялістаў, завяршыць работы па добраўпарадкаванні населеных пунктаў і зносу пустыючых будынкаў». Сёння вельмі важная задача на міжнародным узроўні — пазіцыянаваць Рэспубліку Беларусь як краіну-эксперта ў вобласці прадаўлення наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС.

— **Увогуле на рэспубліцы дзяржава штодзень укладзе ў чарнобыльскія тэрыторыі \$1 млн.**

— **Між тым на Гомельшчыне па-ранейшаму застаецца вострай праблема забяспячэння прыродным газам жылых дамоў у населеных пунктах на пацярпелых тэрыторыях.**

— Сапраўды, графік газіфікацыі забуджаных радыёнуклідамі раёнаў Гомельскай вобласці на 2011—2015 гады быў выкананы не больш як на 30%, і цяпер шэраг перспектывных населеных пунктаў, у тым ліку аграгарадкоў, размешчаных у зонах звыш 1 мЗв у год, застаюцца не газіфікаванымі. У сувязі з гэтым неабходна распрацаваць графік газіфікацыі на 2016—2020 гады з выпрацоўкай новых крытэрыяў адбору населеных пунктаў да газіфікацыі ва ўмовах рэальна наўнага фінансавання.

— **Людміла Уладзіміраўна, у вобласці рэалізацыя шмат спецыяльных інавацыйных праектаў, накіраваных на сацыяльна-эканамічнае развіццё пацярпелых раёнаў.**

— На працягу апошніх пяці гадоў было рэалізавана 17 такіх спецыяльных. У іх рэалізацыю накіравана 470,2 млрд рублёў. Вось толькі некалькі прыкладаў. У Ветцы ўкаранена канадская тэхналогія па вытворчасці асфальтабетонных сумесей для рамонта

— Ён проста не мае цаны. Тое, праз што прайшлі мы, сёння павінна ведаць кожная краіна — каб правільна дзейнічаць у падобнай сітуацыі. Аварыя на АЭС «Фукусіма-1» 11 сакавіка 2011 года актывізавала супрацоўніцтва паміж Беларуссю і Японіяй. Японскі бок высока ацэньвае досвед Беларусі. Для суветнай супольнасці нашы спецыялісты з'яўляюцца экспертамі, іх пастаянна запрашаюць на міжнародныя сімпозіумы і семінары. За апошнія пяць гадоў больш за 40 дэлегатаў з Японіі наведвалі Гомельскую вобласць. Быў час, калі нас кансультавалі японцы, а сёння нашы вучоныя дапамагаюць ім вырашаць праблемы наступстваў аварыі на атамнай станцыі.

— **Тое, праз што прайшлі мы, сёння павінна ведаць кожная краіна — каб правільна дзейнічаць у падобнай сітуацыі.**

Цікаваць выклікае стварэнне сістэм маніторынгу здароўя людзей, контроль за якасцю прадуктаў харчавання, правядзенне дэзактывацый, прыборы для вымярэння радыёнуклідаў, што ўжываюцца ў Беларусі. Іх цікавіць, якім чынам адбываецца аздараўленне дзяцей. Яны заўсёды застараджаюць увагу на нашых навуковых распрацоўках па ахоўных мерапрыемствах у сельскай гаспадарцы і атрыманы чыстай прадукцыі на забруджаных тэрыторыях. Шмат пытанняў наконт таго, як пераадолець радыёфобію. Іх цікавіць і тэма даследаванняў, што праводзяцца навукоўцамі ў Палескім дзяржаўным радыяцыйна-экалагічным запаведніку. Сапраўды, наш запаведнік — унікальны палігон для даследаванняў навукоўцаў усюго свету. Адна з маіх прапаноў — стварыць на яго бязмярародную лабараторыю. Да нас прыежджаюць не толькі вучоныя ці чыноўнікі, але медыкі, фермеры, хатнія гаспадыні, журналісты... Такім чынам, вопыт, які мы напіраваем на сваім няшчасці, унікальны і сёння запатрабаваны. Застаецца вельмі актуальным напрамак правядзенне інфармацыйнай работы. Калі ёсць дакладная інфармацыя, не будзе ні страху, ні фобіі.

— **Дзяржаўная праграма пераададленні наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС на перыяд да 2020 года мае свае асаблівасці...**

— Яе мэтай вызначана далейшае зніжэнне рызык неспрыяльных наступстваў для здароўя грамадзян, што пацярпелі ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС. У ліку прыярытэтаў — спецыялізацыя і аздараўленне населенніцтва, бесплатнае харчаванне для дзяцей у школах, кантраляды ў сельскай і лясной гаспадарцы, радыяцыйны контроль і маніторынг. Адным з новых кірункаў з'яўляюцца спецыяльныя праекты па развіцці пацярпелых раёнаў. Яны ўлічваюць пэўныя праблемы на месцах і закіданыя раскрыць сацыяльна-эканамічны патэнцыял чарнобыльскіх тэрыторій. Для іх рэалізацыі ствараюцца новыя і мадэрнізуюцца існуючыя вытворчасці. Будучы праекты ахоўныя мерапрыемствы ў аграпрамысловым комплексе. Планаўецца завяршыць работы па газіфікацыі населеных пунктаў, зняць пытанні на забяспячэнні населенніцтва якаснай пітной вадоў, забяспячэнні службовым жыллём спецыялістаў, завяршыць работы па добраўпарадкаванні населеных пунктаў і зносу пустыючых будынкаў». Сёння вельмі важная задача на міжнародным узроўні — пазіцыянаваць Рэспубліку Беларусь як краіну-эксперта ў вобласці прадаўлення наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС.

— **Ірына АСТАШКЕВІЧ, іост@zviazda.by**

— **Ён проста не мае цаны. Тое, праз што прайшлі мы, сёння павінна ведаць кожная краіна — каб правільна дзейнічаць у падобнай сітуацыі.**

— **Тое, праз што прайшлі мы, сёння павінна ведаць кожная краіна — каб правільна дзейнічаць у падобнай сітуацыі.**

Цікаваць выклікае стварэнне сістэм маніторынгу здароўя людзей, контроль за якасцю прадуктаў харчавання, правядзенне дэзактывацый, прыборы для вымярэння радыёнуклідаў, што ўжываюцца ў Беларусі. Іх цікавіць, якім чынам адбываецца аздараўленне дзяцей. Яны заўсёды застараджаюць увагу на нашых навуковых распрацоўках па ахоўных мерапрыемствах у сельскай гаспадарцы і атрыманы чыстай прадукцыі на забруджаных тэрыторыях. Шмат пытанняў наконт таго, як пераадолець радыёфобію. Іх цікавіць і тэма даследаванняў, што праводзяцца навукоўцамі ў Палескім дзяржаўным радыяцыйна-экалагічным запаведніку. Сапраўды, наш запаведнік — унікальны палігон для даследаванняў навукоўцаў усюго свету. Адна з маіх прапаноў — стварыць на яго бязмярародную лабараторыю. Да нас прыежджаюць не толькі вучоныя ці чыноўнікі, але медыкі, фермеры, хатнія гаспадыні, журналісты... Такім чынам, вопыт, які мы напіраваем на сваім няшчасці, унікальны і сёння запатрабаваны. Застаецца вельмі актуальным напрамак правядзенне інфармацыйнай работы. Калі ёсць дакладная інфармацыя, не будзе ні страху, ні фобіі.

— **Дзяржаўная праграма пераададленні наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС на перыяд да 2020 года мае свае асаблівасці...**

— Яе мэтай вызначана далейшае зніжэнне рызык неспрыяльных наступстваў для здароўя грамадзян, што пацярпелі ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС. У ліку прыярытэтаў — спецыялізацыя і аздараўленне населенніцтва, бесплатнае харчаванне для дзяцей у школах, кантраляды ў сельскай і лясной гаспадарцы, радыяцыйны контроль і маніторынг. Адным з новых кірункаў з'яўляюцца спецыяльныя праекты па развіцці пацярпелых раёнаў. Яны ўлічваюць пэўныя праблемы на месцах і закіданыя раскрыць сацыяльна-эканамічны патэнцыял чарнобыльскіх тэрыторій. Для іх рэалізацыі ствараюцца новыя і мадэрнізуюцца існуючыя вытворчасці. Будучы праекты ахоўныя мерапрыемствы ў аграпрамысловым комплексе. Планаўецца завяршыць работы па газіфікацыі населеных пунктаў, зняць пытанні на забяспячэнні населенніцтва якаснай пітной вадоў, забяспячэнні службовым жыллём спецыялістаў, завяршыць работы па добраўпарадкаванні населеных пунктаў і зносу пустыючых будынкаў». Сёння вельмі важная задача на міжнародным узроўні — пазіцыянаваць Рэспубліку Беларусь як краіну-эксперта ў вобласці прадаўлення наступстваў катастрофы на Чарнобыльскай АЭС.

— **Ірына АСТАШКЕВІЧ, іост@zviazda.by**

■ Конкурсы ЗАХВОЦІЦЬ НАЙЛЕПШЫХ

Указам кіраўніка дзяржавы заснавана 100 стыпендыя Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь таленавітым маладым навукоўцам, якія працуюць у арганізацыях, што выконваюць навуковыя даследаванні і распрацоўкі ў галіне прыродазнаўчых, тэхнічных, сацыяльных і гуманітарных навук, на 2017 год.

Для ўдзелу ў конкурсе вылучаюцца кандыдатуры дактароў навук ва ўзросце да 45 гадоў, кандыдатаў навук — да 35 гадоў і вучоных без ступеняў — да 30 гадоў, якія дасягнулі найлепшых вынікаў у навуковай, навукова-тэхнічнай і інавацыйнай дзейнасці.

Вылучэнне кандыдатаў аб парадку правядзення конкурсу і крытэрыяў, устаноўленых для дасягнення таленавітых маладых навукоўцаў, можна знайсці на сайце Дзяржаўнага камітэта па навуцы і тэхналогіях Рэспублікі Беларусь <http://gknt.org.by>

Стыпендыі прызначаюцца тэрмінам на адзін календарны год. Прэтэндаваць на іх не могуць маладыя навукоўцы, якія ў папярэднія пяць гадоў, уключаючы год вылучэння для ўдзелу ў конкурсе, ужо прызначаліся такімі прэзідэнтскімі стыпендыі, а таксама навукоўцы, якія на год прызначэння стыпендыі прадстаўляюцца прэзідэнцкай гранты ў навуцы, адукацыі, ахове здароўя і культуры.

Надзея НІКАЛАЕВА.

■ Абітурыент—2016 АПЛАЦІЦЬ ЦТ МОЖНА БУДЗЕ Ў ІНФАКІЁСКУ

Уносіць плату за прыём і афармленне дакументаў для ўдзелу ў цэнтралізаваным тэсціраванні сёлета можна будзе з дапамогай сістэмы АРІП (адзінай разліковай і інфармацыйнай прасторы).

Новаўвядзенне дасць магчымасць спраасціць працэдuru прадастаўлення дакументаў ва ўстановы адукацыі для ўдзелу ў цэнтралізаваным тэсціраванні.

Абітурыентам не трэба будзе прадастаўляць дакумент, які пацвярджае факт аплаты, бо ўся інфармацыя аб праведзеных плацях будзе акумулявацца ў сістэме АРІП. І ў электронным выглядзе яна будзе даступная ўстановам адукацыі і Рэспубліканскаму інстытуту кантролю ведаў, які забяспечвае арганізацыю і правядзенне цэнтралізаванага тэсціравання.

Акрамя таго, выкарыстанне сістэмы АРІП дазволіць выключыць памылковыя плацці і забяспечыць магчымасць аплаты за ўдзел у цэнтралізаваным тэсціраванні праз інтэрнэт і інфакіёску.

Надзея НІКАЛАЕВА.

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА

Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации» (организатор аукциона) по поручению Лого

■ Шляхам асэнсавання

ЛЮДЗІ, ЯКІЯ ЎМЕЮЦЬ ЗДЗІЎЛЯЦЦА ШТОДЗЁННАСЦІ

Дырэктар Інстытута філасофіі пра ролю «навукі мудрасці» ў XXI стагоддзі

Пры слове «філасофія» нам адразу ўяўляюцца старажытныя грэкі Сакрат, Платон, Арыстоць, якія імкнуліся асэнсваць свет і месца чалавека ў ім. Прайшлі тысячгагоддзі, а гэтыя пытанні па-ранейшаму актуальныя. Праўда, сённяшнія філосафы імкнучыся не толькі знайсці адказы на спрадвечныя пытанні, але і стаць бліжэй да людзей, іх патрэб.

Сёлета Інстытуту філасофіі Нацыянальнай акадэміі навук спяўняцца 85 гадоў. Яго дырэктар **Анатоль ЛАЗАРЭВІЧ** адказаў на пытанні «Звязды» пра тое, якую ролю адыгрывае філасофія ў сучасным грамадстве.

— **Недзе я прачтала, што гісторыя вашага інстытута бліжэй да гісторыі станаўлення беларускай дзяржаўнасці. У чым гэта праўдліва?**

— Фактычна днём утварэння інстытута з'яўляецца 19 сакавіка 1931 года. Сёлета мы трохі змясцілі ўсе ўрачывыя мерапрыемствы, будзем святкаваць 21 красавіка. Інстытут філасофіі з'яўляецца амаль равеснікам Нацыянальнай акадэміі навук, гэта найстарэйшы інстытут гуманітарнага профілю ў яе сістэме.

Філасофія ўвогуле адной са сваіх задач бачыць асэнсаванне пытанняў станаўлення і эвалюцыі грамадства, адпаведна беларуская філасофія накіравана на асэнсаванне ў першую чаргу шляхоў развіцця беларускага грамадства, станаўлення беларускай дзяржаўнасці і нацыянальнай культуры. Гэта ў прынцыпе прыярытэтная задача беларускай сацыяльна-гуманітарнай навуцы, а філасофіі — асабліва.

У інстытута дастаткова складаная, але пры гэтым багатая гісторыя — з узлётамі, падзеннямі. Былі нялёгка перыяды — перадавыя, паспяваючыя гады, а перыяд росквіту прыпадае на 60-я гады мінулага стагоддзя. Трэба сказаць, што ў наваейшай гісторыі нашай краіны інстытут атрымаў магутны імпульс для развіцця: па-першае, мы вызваліліся ад ідэалагічных догмаў. У саветскія гады філасофія лічылася элітарнай партыйнай наменклатурнай навукай. З аднаго боку, гэта давала ёй добры шанец для існавання. З іншага — былі жорсткія рамкі для творчага развіцця. Натуральна, з многімі забаронамі кан'юктурнага ідэалагічнага характару мы развіталіся. Цяпер беларуская філасофія, у прыватнасці Інстытут філасофіі, цалкам вольная ў выбары шляхоў развіцця, кірункаў і тэм для даследавання. Зразумела, гэта становіцца паўплывала на характар і якасць беларускай філасофскай навуцы.

— **Якая роля філасофіі, філасафа ў наш час?**

— Філасоф — гэта неардыннарны чалавек. Ён павінен выдзяляцца са звычайнага асяроддзя. Хоць бы тым, што валодае здольнасцю здзіўляцца таму, што яго акружае, узнікаюць над штодзёнасцю. Гэта тое, што называецца філасофскай рэфлексіяй і праўдліваецца ў фармулёўцы найбольш

агульных пытанняў існавання прыроды, грамадства і чалавека.

XXI стагоддзе кардынальна адрозніваецца, напрыклад, ад Антычнасці, Сярэднявечча і нават сярэдзіны XX стагоддзя. Навука і тэхніка ступілі настолькі далёка, што звычайны чалавек адстае ад цывілізацыйнага прагрэсу і па сваіх фізічных якасцях, і па інтэлектуальных. З іншага боку, мы не можам адмовіцца ад выгод і вярнуцца ў пачорку. Таму ўзнікае задача гарманізацыі натуральнааб'ягальных асаблівасцяў чалавека і ноу-хау, якія дае нам сучасная навука.

XXI стагоддзе — гэта час інфармацыйных, на-на і біятэхналогіі, вельмі інтэнсіўных камунікацый, сацыяльных сетак, залежнасці ад гаджэтаў. Гэта таксама з'яўляецца тэмай філасофскага асэнсавання. Новай праблемай сённяшняга часу з'яўляецца глабалізацыя. З аднаго боку — гэта абмен культур, з іншага — паўстае пытанне аб захаванні нацыянальна-культурнай ідэнтычнасці — калі малая дзяржава, традыцыйная культура пакутуюць ад эканасці так званай масавай культуры.

— **Сёння ўжо можна гаварыць пра беларускую філасофію, адрознюю ад рускай, украінскай. Што можна сказаць пра яе узровень?**

— Хачу сказаць, што, вядома, філасофія можна асэнсваць у двух ракурсах. Гэта сусветны ракурс — у гэтым сэнсе філасофія ёсць выток самасвядомасці сусветнай культуры, універсальны агульначалавечы падмурак інтэлектуальнай творчасці, крытычнага мыслення, якія маюць сваю гісторыю, этапы развіцця.

У іншым ракурсе філасофія — гэта нацыянальна-культурная з'ява, навука аб светапоглядзе, каштоўнасцях і асаблівасцях развіцця канкрэтнага грамадства. Іншымі словамі, самасвядомасці народа, нацыянальнай культуры. Няма абстрактнай філасофіі, яна заўсёды канкрэтная, у яе ёсць носьбіты, якія заўсёды ўвасабляюць пэўныя нацыянальна-культурныя каштоўнасці і шлях развіцця. Так было і з беларускімі мысларамі — пачынаючы ад Еўфрасіны Полацкай, Кірылы Тураўскага, Міколы Гусоўскага, Францыска Скарыны, Сымона Буднага і заканчваючы сучаснымі філосафамі. Можна з упэўненнасцю сказаць, што беларуская філасофія таксама заявіла пра сябе ў сусветнай філасофскай культуры. Вялікую ролю тут іграе праект нашага інстытута па даследаванні нацыянальнага філасофскага працэсу, які ўвасабляецца ў стварэнні сафісцічнай «Гісторыі філасофіі і грамадска-палітычнай думкі Беларусі». Тры тэмы мы выдалі, рытуруюцца да выхаду чввёрты.

— **А вы самі які сталі філосафам?**

— У мяне свой шлях да філасофіі. Увогуле, да яе ёсць дзве «дарогі»: фармальная і нефармальная. Першая звязана з тым, што трэба скончыць школу, мэтанакіравана паступіць на філасофскі факультэт, потым у магістратуру, аспірантуру — і стаць даследчыкам. Ідучы па другой «дарозе», чалавек

прыходзіць у філасофію, можна сказаць, па «незапланаваным прызванні». Мой шлях — менавіта такі і звязаны ён з тым, што я ў свой час вучыўся на фізіка-матэматычным факультэце Віцебскага педагагічнага ўніверсітэта. Мне падабалася філасофія і, трэба сказаць, пашанцавала з выкладчыкам філасофіі, які працуе ў цяпер, — гэта Міхалі Алехандравіч Сляжнёў, доктар філасофскіх навук, прафесар. Гэта ён заўважыў у мяне здольнасці да філасофскіх разважаньняў і парэкамендаваў паступіць у аспірантуру Інстытута філасофіі. Я яе скончыў, датэрмінова абараніў дысертацыю. Пасля прайшоў усе прыступкі навукова-даследчыцкай дзейнасці — пачынаючы ад малодшага навуковага супрацоўніка і заканчваючы дырэктарам інстытута.

— **Не шкадуецце, што змянілі свой фізіка-матэматычны профіль на філасофскі?**

— Не. Вельмі важна мець нейкую базу, каб займацца філасофіяй. Фізіка і матэматыка — асноўны інструмент пазнання і разумення фундаментальных законаў быцця. У гэтым сэнсе, калі ўспомніць біяграфію сусветна вядомых філосафаў, то, як праўда, мы ўбачым, што гэтыя людзі мелі пэўную прыродазнаўчую адукацыю. Гэта дапамагае мысліць прадметна, больш дакладна і грунтоўна.

— **Што можна сказаць пра філасофію беларуса?**

— На гэтае пытанне не так проста даць адказ. Мы жывём у век дыялогу культур, калі жыццё наша ўніверсальнае, незалежна ад таго, з'яўляецца чалавек беларусам, ці рускім, ці немцам. Сёння, па сутнасці, мы жывём у аднолькавай глабальнай культуры і маем падобную манеру паводзін, падбору адзення, харчавання і нават светаспрямання. Мы жывём у нейкім уніфікаваным сацыя-аспэктзе.

Вядома, кожны народ па сваіх спрадвечных каштоўнасцях адрозніваецца. Што да беларусаў, то, на маю думку, вельмі выразная рыса нашага характару — гэта талерантнасць, як ні банальна гэта гучыць. Мы ўраўнаважаныя, спакойныя, сем разоў адмераем, адзін раз адрэжам. Чаму? Таму што спакон вякоў мы знаходзіліся на памежжы двух магутных культурных цэнтраў: заходняга і ўсходняга. Нам заўсёды даводзілася нешта карыснае браць з адной культуры, нешта — з другой. Тым не менш мы здолелі захаваць сваё аблічча, мову. Гэта вельмі важна.

Ёсць у беларусаў і свая філасофская культура і традыцыя. Яна заключаецца ў непаўторным этнанацыянальным успрыманні прыроды, развіцця грамадства і месца чалавека ў гэтым грамадстве. У цэлым гэта філасофія гуманістычная, рацыянальнага светаўспрымання і пазнання, што знайшоў сваё ўвасабленне ў грунтоўнай інтэлектуальнай і культурнай традыцыі беларускага народа, дало моцны штуршок развіццю навуцы, тэхнікі, мастацтва.

— Чым сёння займаецца інстытут?

— Ёсць старатып, што філосафы — гэта нейкія мудрацы, якія глядзяць на зоры і ствараюць пэўныя канцэпцыі. Адпаведна ўзнікае пытанне: а каму гэта патрэбна? У нашым інстытуце распрацаваны канкрэтныя метадыкі, якія накіраваны на сувязь філасофскіх даследаванняў з практычным жыццём. Гэта да таго, наколькі запатрабавана філасофія ў нашым грамадстве, якую практычную ролю яна выконвае.

Сёння асабліва ўвага надаецца менавіта практычнаму значэнню філасофскіх ведаў. Летась на базе нашага інстытута быў створаны Рэспубліканскі цэнтр фундаментальнай і практычнай філасофіі. Яго задача — аб'яднаць у межах аднаго цэлага філасофскую навуку, адукацыю і практыку.

Дзейнасць нашага інстытута спрыяе адукацыйнай функцыі філасофіі — гэта падрыхтоўка падручнікаў, шматлікіх спецкурсав для ВНУ. Прый інстытуце функцыянуе тры філіялы кафедраў: гэта кафедра філасофіі і метадалогіі навуцы і кафедра паліталогіі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, таксама ў нас ёсць філіял кафедры сацыяльна-гуманітарных ведаў Беларускага дзяржаўнага эканамічнага ўніверсітэта. Прапрацоўваем пытанне аб стварэнні філіяла кафедры з Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь.

Інстытут супрацоўнічае з рознымі міністэрствамі і ведамствамі. Напрыклад, з Міністэрствам гандлю. Часам яго звяртаецца да нас па прасьбаў ацаніць эфэкты бок рэкламы, якая ідзе па тэлебачанні, радыё. У філасофіі ёсць такія кірунак, як этыка, эстэтыка. Па пэўных метадыках мы даём ацэнку гэтай рэкламнай прадукцыі. Цёснае супрацоўніцтва ў нас і з міністэрствамі адукацыі, культуры, інфармацыі.

Мы імкнёмся сацыялізаваць філасофскія веды. Так, супрацоўнікі Інстытута філасофіі, калі ёсць зварот з прадпрыемства, установы, праводзяць ацэнку маральна-псіхалагічнага клімату на прадпрыемстве, прапаноўваюць аптымальныя варыянты кіравання ведамі і кампетэнтнаці спецыялістаў. Гэтай паслугай, дарэчы, ужо скарысталіся Смалевічы брайнерная птушкафабрыка, нацыянальны выставачны цэнтр «БелЭкспа», акцыянернае таварыства «Боркі-агра», іншыя прадпрыемствы. Акрамя гэтага, інстытут прапануе прадпрыемствам павысіць свае інвестыцыйную прывабнасць праз удасканаленне сістэмы кіравання інтэлектуальным капіталам. Цікавай распрацоўкай вучоныя нашага інстытута з'яўляецца праект па расцягванні пажылых людзей праз сродкі практычнай філасофіі.

Надзея ЮШКЕВІЧ. yushkevich@vziazda.by

■ Кансультацыя

ПЫТАННІ НА ЗАСЫПКУ

З чым звяртаюцца работнікі да спецыялістаў на прафсаюзных прыёмах?

Раз на месяц любы ахвотны па ўсёй краіне можа бясплатна атрымаць кансультацыю юрыстаў па пытаннях, звязаных з абаронай працоўных і сацыяльна-эканамічных правоў і інтарэсаў. Штомесячна кансультацыі з мінулага года праводзіць Федэрацыя прафсаюзаў Беларусі. «Звязда» пабывала на адным з такіх прыёмаў на Мінскім вагонарамонтным заводзе і даведалася, што работнікаў цікавіць не так тлумачэнне працоўнага заканадаўства, як пытанні бытавыя.

ПАЖАДАННІ ДА І ЖЭСУ

— Раней мы праводзілі прыёмы ў раённым аб'яднанні. Але не ўсе цягам працоўнага дня паспяваюць даяцца да адміністрацыі. Таму мы выступілі з прапановай праводзіць прыёмы на прадпрыемстве. Прафсаюзны прыём праводзіцца ў апошні чацвер месца, — расказаў старшыня Маскоўскага раёнага г. Мінска аб'яднання арганізацый прафсаюзаў Уладзімір ЗУБРЫК.

Планавалася, што ён разам з **галюўным прававым інспектарам Рэспубліканскага камітэта Беларускага прафсаюза металістаў Волгай КАРПЕНКА** будзе кансультаваць завадчан на працоўных пытаннях. Аднак за дзве гадзіны прыёму ніводзін чалавек не звярнуўся з праблемамі, датычнымі працы. Што ж, такому прадпрыемству можна толькі пазаіздросціць.

А прыходзілі людзі са сваімі жыццёвымі праблемамі. Напрыклад, рабочая гаспацтва Людміла Марозевіч пацікавілася, ці можа яна падарыць частку сваёй кватэры маленькай унучцы. Жанчына пра жывае адна і мае адзінага спадчынніка — сына.

— Па дагаворы дарання вы можаце падарыць частку сваёй кватэры і нават усю яе каму заўгодна. Для афармлення дагавора вам трэба прыйсці ў натарыяльную кантору. Але пры гэтым вы страціце права ўласнасці на кватэру, — патлумачыла Волга Карпенка.

Задавалі нават пытанні, звязаныя з дарожным рухам: напрыклад, адзін аўтамабіль заўважыў, што «ляжачыя папілізіскія» ў Маскоўскім раёне не адпавядаюць стандартам: то яны высокія, то незаўважныя, то іх вельмі шмат. Супрацоўнік завада выказаў пажаданне, каб іх усе прывялі да аднолькавага выглядз.

— З жонкай разведзены. Як падзяліць кватэрны асабовы рахунок? — пацікавіўся іншы наведвальнік прафсаюзнага прыёму, майстар Уладзімір Суліма.

Юрысты патлумачылі, што калі кватэра дзяржаўная, усе дарослыя члены сям'і ідуць у разлікова-даведачны цэнтр і дзеляць асабовы рахунак. Аднак Уладзімір з жонкай будавалі кватэру, таму ў першую чаргу ім трэба падзяліць маёмасць, і толькі пасля з усімі дакументамі — у РДЦ і ў БРТ.

Эканаміста па фінансавай рабоце Наталлю Федарэйчык цікавіла, як можна зрабіць касметычны рамонт у пад'ездзе.

— Вам трэба сабраць ініцыятыўную групу і трапіць на прыём да начальніка ЖЭСа. Калі жылцы згодныя прыняць непасрэдны ўдзел і фінансавач, то гэта можна абмеркаваць з ім.

Наталля Федарэйчык запыталася, чаму ў двары павысякалі па-саджаныя жылцамі кусты. Аджас прасты:

— Расліны былі высаджаны без узгоднення з жыллёвымі службамі, таму апошнія маюць поўнае права знішчыць іх.

«НАРАДЗІЛА, АЛЕ МАЦІ НЕ СТАЛА»

Наступнай наведвальніцай аказалася жанчына, якая працуе маляром на суседнім прадпрыемстве, аднак спецыяльна прыехала на вагонарамонтны завод, каб даведацца, як можна вырашыць яе сямейнае пытанне.

— У мяне пытанне па аякунстве. У маёй дачкі забралі дзіця, яно знаходзіцца ў дзіцячым доме. Дачка ўжо не наведвае сына, і я хацела б даведацца, ці можна аформіць аякунства над унукам.

Жанчына расказала, што яе дачку яшчэ не пазбавілі бацькоўскіх правоў. Яна была на сацыяльным ўліку, і калі паўтарагадовага сына забралі ў дзетдом, маці выставілі пералік умоў для выгадоўлення. «Выпробавальны тэрмін» тая вытрывала 11 дзён, пасля перастала не толькі наведваць сына, але і прыходзіць дамоў.

— Яна не зменціла. Нарадзіла, але маці не стала, — з горыччу падсумавала жанчына.

Каб адказаць на такое складанае пытанне, Уладзімір Зубрык патэлефанаваў начальніку ўпраўлення адукацыі Маскоўскага раёна.

— Алеку аформіць можна нават без пазбаўлення бацькоўскіх правоў. Вядома, кожны выпадак разглядаецца асобна, бо бываюць розныя абставіны. Напрыклад, бацькоў часам асуджаюць за эканамічнае злчынства, але ж іх ніхто не пазбаўляе бацькоўскіх правоў, бо ў даччэнні да дзіцяці яны добра выконвалі свае абавязкі. І на гэты перыяд бабুলі з дзядулямі могуць афармляць алеку. Але калі бацькі пазбаўлены правоў на дзіця, то пра жываца на адной жылплошчы з ім дзіця не можа.

Заяўніцы паралі звярнуцца ў сектар аховы дзяцінства свайго раёна.

Прафсаюзны прыём на вагонарамонтным заводзе паказаў, што людзей больш хваляюць жыццёвыя пытанні, чым прафесійныя. Аднак спецыялісты стараюцца адказаць і на іх. Хоць праблемы працоўнага заканадаўства таксама даводзіцца вырашаць.

— Адзін работнік пайшоў на пенсію, і яму не выплацілі матэрыяльную дапамогу, прадугледжаную калектыўным дагаворам. Мы патлумачылі, што яму трэба звярнуцца ў прафкам і папрасіць п'сьмовы адказ на гэтае пытанне, каб у выпадку звароту ў вышэйшыя органы ў яго было п'сьмовае пацвярджэнне, — прыгадала адзін з нядуўных выпадкаў Волга Карпенка.

Спецыялісты завяршылі прыём тым, што паралі работнікам ведаць свае правы, а ў выпадку іх парушэння звяртацца ў прафсаюз.

НЕ ТОЛЬКІ СЛОВАМ, АЛЕ І СПРАВАЙ

За год, з сакавіка 2015-га па сакавік 2016 года, прайшло ўжо 10 падобных выяўных прыёмаў, спецыялісты прынялі больш за 2800 чалавек, як раславяла «Звяздзе» **начальнік галоўнага ўпраўлення юрыдычнай работы і прававага забеспячэння Федэрацый прафсаюзаў Беларусі Марына ЛАЗАР**. Па яе словах, падчас такіх сустрэх найбольш актуальнымі (звыш 50%) з'яўляюцца пытанні працоўнага заканадаўства, далей па «папулярнасці» ідуць жылльёвыя і пенсійныя праблемы.

— Перавага такой формы работы ў тым, што да грамадзян прыяджае прафесійны юрыст з вялікім стажам, дзкуючы папярэдняму запісу ён ведае, колькі чалавек і з якімі пытаннямі да яго звярнуцца. Людзям не даводзіцца нікуды ехаць, калі трэба тэрмінова вырашыць пытанні з мясцовымі органамі ўлады, прававы інспектар найроўтар ім тэлефанава, — гаворыць Марына Васільеўна.

Напрыклад, аднойчы да прававага інспектара звярнуўся інвалід і групы, які меў патрэбу ў калясцы. Проста на прыёме інспектар патэлефанаваў ва ўпраўленне сацыяльнай абароны, і было прынята рашэнне выдзельці інвалідную каляску гэтаму чалавеку.

Па словах Марыны Лазар, акрамя аперацыйнага вырашэння пытанняў выяўных прыёмаў дапамагаюць павышаць прававую даведанасць грамадзян і абараняць іх правы. Апроч кансультацый, прававы інспектары бясплатна могуць падрыхтаваць іскавыя заявы ў суд. Напрыклад, жонка загінулага не магла дамагчыся на сваім прадпрыемстве вылаты аднарововага дапамогі, наймальнік не адраэгаваў на заяву. Тады пры дапамозе прававага інспектара склалі заяву ў суд, які паставіўшы выплаціць жанчыне грошы.

Апроч выяўных прыёмаў на прадпрыемствах, прававыя інспектары ФПБ прымаюць грамадзян на тэрыторыях раёнаў, кансультауюць праз форму на афіцыйным сайце Федэрацыі, непасрэдна на сваіх працоўных месцах, а таксама па тэлефоне.

Дзіяна СЕРАДЗЮК. seradzyuk@vziazda.by

■ Што на талерцы?

СЫРАКВАША ЗАМЕСТ «ЁГУРТУ», або Чаму варта адмовіцца ад шкодных прадуктаў?

Мы не мінаем прылаўкі са свежай выпечкай, спакушаемся на яркі ўпакоўкі і на розныя рэкламныя акцыі. У выніку часта на стол трапляюць зусім не тыя прадукты, якія маглі б прынесці карысць. І адна бяда, калі мы самі няправільна харчваемся, але мы прычуваем да гэтага нашых дзцяцей...

У ста грамах упадабанага дзямці газіраванага напою можа ўтрымлівацца сталовая лыжка (!) цукру. Можаце падлічыць самі, якую дозу дзіця атрымае, калі вып'е цэлую бутэльку. І мы яшчэ пасля гэтага будзем здзіўляцца росту розных захворванняў? Толькі лішкам цукру можна справакаваць цэлы букет хвароб, у тым ліку анкалогію.

Нават жавальныя гумкі ўтрымліваюць штучныя падсалоджвальнікі, што можа садзейнічаць развіццю таго ж дыябета.

Пры стварэнні печыва выкарыстоўваецца маргарын, які можа да 40 працэнтаў складацца з трансжыраў. Але калі ва шым сямейным так складаю адмоўцыя ад «лячэнек» і іншых мучных вырабаў, паспрабуйце змяніць іх білінамі.

Мы набываем дзеткам розныя ёгурты і спадзёмся, што такі прадукт будзе карысным. Але насамрэч, многасе з таго, што прадаецца ў магазінах, нічога акрамя пустых вугляводаў не дае. А ў саставе могуць быць яшчэ і згущальнікі, стабілізатары, араматызатары. Ды і наогул многасе з такой прадукцыі... ёгуртам не з'яўляецца.

— Ёгурт — турэцкая назва кіслага малака, зброджанага думя відамі бактэрыяў. Наша мачыкаўская сыракваша — якраз і ёсць сапраўдны ёгурт. Але ці будучь сёння дзеці кі моладзе купляць яе? Яны не чытаюць з'якеткі і тым больш тое, што напісана дробным шрыфтам. Людзі не ўмеюць адрозніваць такія прадукты і вытворцы ўмепа маніпуляцыя назвамі, — заўважае **начальнік аддзела харчавання Навукова-практычнага цэнтра Нацыянальнай акадэміі навук па харчаванні Валерый ШЫЛАЎ**. — Магчыма, паўплываць на выбар спажываўца мы зможам тады, калі на карысных прадуктах будзе спецыяльная маркіроўка, і яны будуць выяўляцца на асобных прылаўках.

Зраз у продажы можа знайсці прадукты з жывымі прабіятычнымі бактэрыямі. Кісламалочныя прадукты каштуюць

ЮІЯ БЕЛТА

нядорага, а карысці нясуць шмат. Тая ж сыракваша мачыкаўская — добры дзіцячы прадукт, які падрыдзе людзям рознага ўзросту. Бактэрыі, якія там утрымліваюцца, паляпшаюць нашу мікрафлору, стымуюць імунітэт. Ужыванне — гэта адзін са спосабаў аздараўлення.

Навукоўцы ўсяго свету бясконца выявляюць прадукты, і часам тое, што раней лічылася карысным, таксама трапляе ў катэгорыю небяспечных. Так, Сусветная арганізацыя аховы здароўя апошнім часам «накінула» на чырвоное мясца.

— Мясца проста трэба ўмець гатаваць, — заўважае Валерый Вікенчыў. — Калі яго варыць, тушыць, не ўжываць вэнджаніну, беконы, каўбасы і г.д., многіх праблем, пра якія сёння загаварылі, можна пазбегнуць. Нека-

торыя даследчыкі заяўляюць, што пры высокай тэмпературы пры перапрацоўцы мяса ўтвараюцца шкодныя рэчывы, якія стымулююць развіццё розных захворванняў: атэрасклерозу, нырачнай недастатковасці, інсульту, дыябету, раку страўніка і хваробы Альцгеймера.

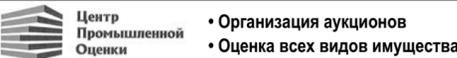
Нават са сланечніковым алеем трэба абыходзіцца асцярожна — пры яго лішку таксама могуць узнікнуць праблемы.

— Калі выбіраць з усіх алеяў, якія ёсць на рынку, зараз найлепшым у судноснасці кіслот амега-3 і амега-6 з'яўляецца рапсавы, гэта аптымальны для здароўя чалавека варыянт, — раіць вучоны. — Пажадана ўжываць рыбу 1-2 разы на тыдзень, яна ўтрымлівае амега-3, і такі прадукт дазваляе змагацца з халестэрынам, лішняй вагой, добры для сардэчна-сасудзістай сістэмы. Вельмі карысна

тлустая рыба: скумбрыя, селядзец, сайра, сёмга, стаўрыда, гарбуша.

ПРАВІЛЫ ЗДAROBAГА ХАРЧAVАННЯ

1) Чым менш апрацаваны прадукт — тым ён больш карысны. Нават салаты з гандлёвых кропак — не лепшы выбар спажываўца. Нарэзаная ежа менш карысная, чым прыгатаваная свежая. А калі набываць вамі прадукты доўга захоўваюцца, значыць у іх прыў

- Организация аукционов
• Оценка всех видов имущества

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА

Table with auction details: Auctioneer: ЗАО «Центр промышленной оценки», Lot: 350/C-111643, Location: г. Гомель, ул. Интернациональная, 10.

Задаток 10% от начальной цены предмета аукциона в белорусских рублях перечисляется на р/с №301234326010...

Table with dates and times: Date of auction: 23.05.2016 at 11:00, Date of payment: 20.05.2016 at 17:00.

Считать недействительными утерянные ЗАО «СК «Белросстрах» бланки квитанций о приеме наличных денежных средств...

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ НА ПРАВО ЗАКЛЮЧЕНИЯ ДОГОВОРА АРЕНДЫ

Table with 10 columns: Auction details, Lot description, Location, Area, Purpose, Terms, Conditions, etc.

1. Аукцион проводится в соответствии с Положением о порядке проведения аукциона и предоставлении победителю аукциона...

Закрытое акционерное общество «Норд Европей Банк» ЗАО «Н.Е.Б. Банк» 220004, г. Минск, ул. К. Цеткин, 51, пом. 1

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 января 2016 г.

Balance sheet table with columns: № п/п, Наименование статьи, Символ, 2015 г., 2014 г.

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ за 2015 год

Income statement table with columns: № п/п, Наименование статьи, Символ, 2015 г., 2014 г.

ОТЧЕТ ОБ ИЗМЕНЕНИИ СОБСТВЕННОГО КАПИТАЛА за 2015 год

Table showing changes in equity with columns: № п/п, Наименование показателей, Символ, 2015 г., 2014 г.

ОТЧЕТ О ДВИЖЕНИИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ за 2015 год

Table showing cash flow with columns: № п/п, Наименование статьи, Символ, Пункт примечаний, 2015 г., 2014 г.

Аудиторское заключение по годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности ЗАО «Н.Е.Б. Банк» за 2015 год

Мы провели аудит прилагаемой годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности ЗАО «Н.Е.Б. Банк» за 2015 год. В ходе аудита нами были выполнены аудиторские процедуры...

г. Березино Извещение о проведении аукциона на право заключения договора аренды земельного участка

ОРГАНИЗАТОР АУКЦИОНА – БЕРЕЗИНСКИЙ РАЙОННЫЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ

Лот №	Местоположение земельного участка, кадастровый номер	Срок аренды	Площадь земельного участка, га	Назначение земельного участка	Условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставления победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона	Начальная цена объекта, доллар США по курсу 165 РБ на дату принятия решения	Сумма задатка, доллар США по курсу 165 РБ на дату принятия решения
1.	Минская область, г. Березино, ул. Октябрьская №620450100001002984	до 6 февраля 2017 года	0,0144	для размещения объектов розничной торговли (для строительства торгового павильона)	- внесение платы (части платы – в случае предоставления в установленном порядке рассрочки ее внесения) за право заключения договора аренды земельного участка; - возмещение затрат на организацию и проведение аукциона, включая расходы, связанные с изготовлением и предоставлением участникам документации, необходимым для его проведения на сумму 3600611000204, ЦБУ № 602 Фриланс № 612 ОАО «АСБ Беларусбанк» г. Борисов, код 810, код платежа 04616; расходы по размещению извещения о проведении аукциона в СМИ будут одобрены на основании счета-фактуры; - осуществление в двухмесячный срок после принятия решения райисполкома о предоставлении земельного участка государственной регистрации права на земельный участок; - получение в установленном порядке технической документации и разрешения на строительство торгового павильона в г. Березино, ул. Октябрьская	62,03 (20 161 бел. руб.)	6,203 (20 161 бел. руб.)

1. Аукцион состоится 20 мая 2016 года в 10.00 в малом зале заседаний Березинского райисполкома по адресу: г. Березино, ул. Октябрьская, 18.

2. Заявления в участие в аукционе с прилагавшимися к ним документами принимаются в рабочие дни по адресу: г. Березино, ул. Октябрьская, 18, 2-й этаж, кабинет № 18 с 8.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00, до 16.00 16 мая 2016 года. Также для участия в аукционе необходимо представить документ, подтверждающий внесение суммы задатка на текущий (расчетный) счет, указанный в извещении, с отметки банка, а также заключить с Березинским райисполкомом или по его поручению с организацией соглашение.

3. Краем того, в комиссию или организацию представляются:

- гражданином – копия документа, содержащего его идентификационные сведения без нотариального удостоверения;
- индивидуальным предпринимателем (далее – ИП) – копия свидетельства о государственной регистрации ИП без нотариального удостоверения;
- представителем гражданина или ИП – нотариально удостоверенная доверенность;
- представителем или уполномоченным должным лицом юридического лица Республики Беларусь – доверенность, выданная юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия представителя лица, копии документов, подтверждающих государственную регистрацию юридического лица без нотариального удостоверения, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица;

представителем или уполномоченным должным лицом иностранного юридического лица – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть проведена в течение года до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык, легализованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык;

представителем иностранного гражданина – легализованная в установленном порядке доверенность, документ о финансовом состоянии лица, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык;

представителем граждан, индивидуальных предпринимателей и юридических лиц, уполномоченные должностные лица юридических лиц, предъявляющий документ, удостоверяющий личность и удостоверяющий полномочия;

Сумма задатка перечисляется на р/с 3600611000204, ЦБУ № 602 Фриланс № 612 ОАО «АСБ Беларусбанк» г. Борисов, код 810, УНП 600537220, получатель – ГУ МР РБ по Березинскому району.

ВЯЗДА 20 красавіка 2016 г. ІНФАРМБЮРО 7

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ В ЧАСТНУЮ СОБСТВЕННОСТЬ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ ДЛЯ СТРОИТЕЛЬСТВА И ОБСЛУЖИВАНИЯ ОДНОКВАРТИРНОГО ЖИЛОГО ДОМА В БОБРУЙСКОМ РАЙОНЕ

№ лота по порядку	Местоположение земельного участка	Начальная цена (руб.)	Размер задатка (руб.)	Расходы, связанные с проведением аукциона и документация, необходимая для его проведения	Условия проведения аукциона	Характеристика земельного участка	Кадастровый номер	Инженерная и транспортная инфраструктура	Дата проведения аукциона	Последний день приема заявок
1.	Бобруйский район, Сычевский сельсоветком д. Сычково, ул. Центральная, 9а	19 510 365	1 951 037	17 761 084 (расходы возмещает победитель аукциона)	Наличие не менее двух участников	Площадь 0,1165 га	№720884009601000441	-	23.05.2016 г.	17.05.2016 г. до 17.00
2.	Бобруйский район, Сычевский сельсоветком д. Калиновки, ул. Полевая, 20	29 074 717	2 907 472	15 912 238 (расходы возмещает победитель аукциона)	Наличие не менее двух участников	Площадь 0,1671 га	№720884003601000233	-	30.05.2016 г.	24.05.2016 г. до 17.00

ПРИМЕЧАНИЕ: Аукцион состоится в 15.30 по адресу: г. Бобруйск, ул. Пушкина, 215-а, 2-й этаж, малый зал заседаний. Заявления принимаются по адресу: г. Бобруйск, ул. Пушкина, 215-а, каб. 61, в рабочие дни с 08.00 до 17.00 с 1-го дня после публикации извещения в СМИ.

Информация о земельных участках по контактным телефонам в г. Бобруйске: 72-05-40, 71-74-30.

Для участия в аукционе гражданами Республики Беларусь (лично или через своего представителя) в установленный и в извещении о проведении аукциона срок обязан предоставить следующие документы в комиссию по проведению аукциона и dragоченными камнями

- заявление на участие в аукционе (с указанием кадастрового номера и адреса земельного участка);
- заверенную копию платежного поручения о внесении задатка (10% от начальной цены) на расчетный счет Сычевского сельсоплкома №3600712110013 в АСБ «Беларусбанк» филиал 703, код УНП 700045734, код платежа 04091;
- представителем гражданином Республики Беларусь – нотариально удостоверенная доверенность;

при подаче документов на участие в аукционе граждане предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность.

Порядок проведения аукциона:

1. К участию в аукционе допускаются лица, подавшие в указанные в извещении сроки соответствующие заявления продолжением необходимо в извещении в установленном порядке на указанный в извещении расчетный счет задаток.
2. Первая объявленная аукционистом цена предмета аукциона определяется в соответствии с шагом аукциона. Торги продолжаются до тех пор, пока по новой объявленной аукционистом цене аукционистом не объявит о прекращении участия в аукционе. Аукционист называет последнюю цену и номер данного участника трижды и объявляет проданным предмет аукциона словом «продано», а участника аукциона – победителем в отношении соответствующего предмета аукциона.
3. При отсутствии лиц из участников аукциона, готовых выкупить предмет аукциона по названной цене, аукционист называет эту цену три раза. Аукцион завершается, если после трехкратного объявления новой цены предмета аукциона ни один из участников аукциона не поднял своего номера.
4. Предмет аукциона снимается с аукциона по решению комиссии или организации до начала проведения аукциона в случае отсутствия участников аукциона либо если на объект аукциона претендуют только один гражданин.

В течение 10 рабочих дней со дня утверждения в установленном порядке протокола о результатах аукциона победитель аукциона обязан внести плату за земельный участок, возместить затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготовлением копии документов для участия в аукционе, определением порядка проведения аукциона, и выполнить условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставления победителю аукциона либо единственному участнику несоостоявшегося аукциона, которые подлежат выполнению до обращения в государственную регистрацию в отношении земельного участка.

Всем желающим предоставляется возможность предварительного ознакомления с объектом.

БЕЛАРУСБАНК ОАО «Акционерный Сберегательный банк «Беларусбанк»

220089, г. Минск, пр-т Дзержинского, 18

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 января 2016 года

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт применения	2015 год	2014 год
1	2	3	4	5	6
1	АКТИВЫ				
2	Денежные средства	1101		3 273 983	2 777 739
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102		6 813	5 983
4	Средства в банках	1103	4.1	14 092 944	16 271 013
5	Средства в Национальном банке	1104	4.2	20 716 379	6 384 616
6	Ценные бумаги	1105	4.2	59 735 991	17 803 521
7	Кредиты клиентам	1106	4.3	158 466 980	142 317 245
8	Производные финансовые активы	1107	4.4	4 665 203	6 015 728
9	Долгосрочные финансовые вложения	1108	4.5	1 088 412	1 009 012
10	Основные средства и нематериальные активы	1109	4.6	4 195 534	4 182 067
11	Имущество, предназначенное для продажи	1110	4.7	16 573	13 451
12	Отложенные налоговые активы	1111	4.10.3	6 805	6 496
13	Прочие активы	1112	4.4	1 480 254	698 779
14	ИТОГО активы	11		267 744 971	197 485 650
15	ОБЯЗАТЕЛЬСТВА				
16	Средства в Национальном банке	1201	4.8	7 337 067	5 436 046
17	Средства банков	1202	4.8	46 899 158	28 325 608
18	Средства клиентов	1203	4.8	159 738 434	124 683 277
19	Ценные бумаги, выпущенные банком	1204	4.8	17 539 680	13 364 666
20	Производные финансовые обязательства	1205	4.8	-	24 705
21	Отложенные налоговые обязательства	1206	4.10.3	7 148	6 052
22	Прочие обязательства	1207	4.8	1 445 413	1 303 876
23	ВСЕГО обязательства	120		232 966 900	173 144 230

СОБСТВЕННЫЙ КАПИТАЛ

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт применения	2015 год	2014 год
1	2	3	4	5	6
1	Уставный фонд	1211	4.9	26 689 248	16 689 248
2	Эмиссионный доход	1212		-	-
3	Резервный фонд	1213		1 871 569	1 205 945
4	Фонды переоценки статей баланса	1214	4.9	2 001 250	2 119 258
5	Накопленная прибыль	1215	4.9	4 216 004	4 326 969
6	ВСЕГО собственный капитал	121		34 778 071	24 341 420
7	ИТОГО обязательства и собственный капитал	12		267 744 971	197 485 650

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ за 2015 год

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт применения	2015 год	2014 год
1	2	3	4	5	6
1	Процентные доходы	2011	5.1	27 098 096	20 596 393
2	Процентные расходы	2012	5.1	20 552 677	16 201 608
3	Чистые процентные доходы	201	5.1	6 545 419	4 394 785
4	Комиссионные доходы	2021	5.2	2 483 421	2 425 728
5	Комиссионные расходы	2022	5.2	910 909	974 643
6	Чистые комиссионные доходы	202	5.2	1 572 512	1 451 085
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203	5.5	5 801	2 866
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	5.3	(69 908)	4 098
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205	5.3	(1 538 834)	(385 512)
10	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	206	5.5	4 032 295	1 449 491
11	Чистые отчисления в резервы	207	5.4.2	3 732 492	412 651
12	Прочие доходы	208	5.5	586 940	753 335
13	Операционные расходы	209	5.6	5 445 724	4 711 625
14	Прочие расходы	210	5.6	758 644	719 450
15	Прибыль (убыток) до налогообложения	211		1 197 365	1 826 422
16	Расход (доход) по налогу на прибыль	212		192 722	162 362
17	ПРИБЫЛЬ (УБЫТОК)	2		1 004 643	1 664 060
18	Сведения о прибыли на одну акцию в белорусских рублях				
19	Разводненная прибыль на простую акцию	22	6	46	100
20	Разводненная прибыль на простую акцию	23		-	-

АУДИТОРСКОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ независимой Аудиторской организации ООО «Эрнст энд Янг» по финансовой отчетности, состоящей из годовой индивидуальной бухгалтерской (финансовой) отчетности ОАО «АСБ Беларусбанк» и форм отчетности о соблюдении пруденциальных норм, подготовленных по итогам деятельности за 2015 год

Г-ну Писару Сергею Павловичу Председателю Правления ОАО «АСБ Беларусбанк» Акционерам, Наблюдательному совету и Правлению ОАО «АСБ Беларусбанк» Национальному банку Республики Беларусь

Аудиторская организация Общество с ограниченной ответственностью «Эрнст энд Янг». Сокращенное наименование: ООО «Эрнст энд Янг». Местонахождение: Республика Беларусь, 220004, г. Минск, ул. К. Цеткин, 51А, 15-й этаж. Свидетельство о государственной регистрации Коммерческой организации с иностранными инвестициями выдано Министерством исполнения комитетом 7 апреля 2005 года № 577 в том, что Общество с ограниченной ответственностью «Эрнст энд Янг» зарегистрировано в Едином государственном реестре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 190616051. УНП: 190616051.

Аудируемое лицо Полное наименование: Открытое акционерное общество «Сберегательный банк «Беларусбанк». Сокращенное наименование: ОАО «АСБ Беларусбанк». Местонахождение: Республика Беларусь, 220089, г. Минск, пр. Дзержинского, 18. Свидетельство о государственной регистрации выдано Национальным банком Республики Беларусь 27 октября 1995 года. УНП: 100325912.

Мы провели аудит прилагаемой финансовой отчетности Открытого акционерного общества «Сберегательный банк «Беларусбанк» (далее – Банк), состоящей из годовой индивидуальной бухгалтерской (финансовой) отчетности (далее – годовая финансовая отчетность») за период с 1 января по 31 декабря 2015 года включительно и форм отчетности о соблюдении пруденциальных норм по состоянию на 1 января 2016 года (далее – финансовая отчетность»).

Годовая финансовая отчетность ОАО «АСБ Беларусбанк» состоит из:

- Бухгалтерского баланса Банка на 1 января 2016 года (Форма 1);
- Отчета о прибылях и убытках Банка за 2015 год (Форма 2);
- Отчета об изменении собственного капитала Банка за 2015 год (Форма 3);
- Отчета о движении денежных средств Банка за 2015 год (Форма 4);
- Примечания к годовой финансовой отчетности.

Указанная годовая финансовая отчетность была подготовлена руководством Банка в соответствии с Законом Республики Беларусь от 12 июля 2013 года № 57-3 «О бухгалтерском учете и отчетности», Постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь от 12 декабря 2013 года №728 «Об утверждении Инструкции об организации ведения бухгалтерского учета и составления отчетности в Национальном банке Республики Беларусь, банках и небанковских кредитно-финансовых организациях Республики Беларусь», Постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь от 9 ноября 2011 года №507 «Об утверждении Инструкции по составлению годовой финансовой отчетности банками и небанковскими кредитно-финансовыми организациями Республики Беларусь» и другими нормативными правовыми актами Национального банка Республики Беларусь, регулирующими порядок ведения бухгалтерского учета и подготовки годовой финансовой отчетности для банков Республики Беларусь и действовавшими в отчетном периоде (далее – законодательство Республики Беларусь по бухгалтерскому учету и отчетности).

ОТЧЕТ ОБ ИЗМЕНЕНИИ СОБСТВЕННОГО КАПИТАЛА за 2015 год

№ п/п	Наименование показателя	Символ	Наименование статей собственного капитала (в миллионах белорусских рублей)						
			уставный фонд	эмиссионный доход	резервный фонд	накопленная прибыль (убыток)	фонды переоценки статей баланса	всего собственный капитал	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Раздел I. За год, предшествующий отчетному									
1	Остаток на 1 января 2014 г.	3011	16 687 553	-	1 051 804	2 651 947	2 302 342	22 693 646	
2	В том числе: результат от изменений учетной политики и (или) исправления ошибок	30111	-	-	-	-	-	-	
3	Изменения статей собственного капитала	3012	1 695	-	154 141	1 675 022	(183 084)	1 647 774	
4	В том числе: совокупный доход	30121	x	x	x	1 664 060	(6 767)	1 657 293	
5	направление прибыли на пополнение фондов	30122	-	x	154 141	(154 141)	x	-	
6	операции с учредителями (участниками)	30123	1 695	-	x	(11 238)	x	(9 543)	
7	внесение в уставный фонд вкладов учредителей (участников)	301231	1 695	-	x	x	x	1 695	
8	выплата дивидендов акционерам	301232	x	x	x	(11 238)	x	(11 238)	
9	операции с собственными выкупленными акциями	301233	x	x	x	x	x	-	
10	перераспределение между статьями собственного капитала	30125	-	-	-	176 341	(176 341)	-	
11	прочие изменения	30126	-	-	-	-	24	24	
12	Остаток на 1 января 2015 г.	3013	16 689 248	-	1 205 945	4 326 969	2 119 258	24 341 420	
Раздел II. За отчетный год									
13	Остаток на 1 января 2015 г.	3011	16 689 248	-	1 205 945	4 326 969	2 119 258	24 341 420	
14	Изменения статей собственного капитала	3012	10 000 000	-	665 624	(110 965)	(118 008)	10 436 651	
15	В том числе: совокупный доход	30121	x	x	x	1 004 643	(107 599)	897 044	
16	направление прибыли на пополнение фондов	30122	-	x	665 624	(665 624)	x	-	
17	операции с учредителями (участниками)	30123	10 000 000	-	x	(460 393)	x	9 539 607	
18	внесение в уставный фонд вкладов учредителей (участников)	301231	10 000 000	-	x	x	x	10 000 000	
19	выплата дивидендов акционерам	301232	x	x	x	(460 393)	x	(460 393)	
20	операции с собственными акциями	301233	x	x	x	x	x	-	
21	перераспределение между статьями собственного капитала	30125	-	-	-	10 409	(10 409)	-	
22	прочие изменения	30126	-	-	-	-	-	-	
23	Остаток на 1 января 2016 г.	3013	26 689 248	-	1 871 569	4 216 004	2 001 250	34 778 071	

СВЕДЕНИЯ О СОВОКУПНОМ ДОХОДЕ за 2015 год

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт применения	2015 год	2014 год
1	2	3	4	5	6
1	Прибыль (убыток)	301211	4.9	1 004 643	1 664 060
2	Прочие компоненты совокупного дохода	301212	6	(107 599)	(6 767)
3	В том числе: переоценка объектов незавершенного строительства и оборудования к установке	3012121		(109 961)	(5 430)
4	переоценка нематериальных активов	3012122		-	-
5	переоценка ценных бумаг	3012123		2 362	(1 337)
6	переоценка инструментов хеджирования	3012124		-	-
7	переоценка прочих статей баланса	3012125		-	-
8	ИТОГО совокупный доход	30121		897 044	1 657 293

СВЕДЕНИЯ О СОБЛЮДЕНИИ ПРУДЕНЦИАЛЬНЫХ НОРМ

Формы отчетности о соблюдении пруденциальных норм подготовлены руководством Банка на основе указанной выше годовой финансовой отчетности. В соответствии с Постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь от 31 октября 2006 года №172 «Об установлении форм отчетности и утверждении Инструкции о порядке составления и представления банками и небанковскими кредитно-финансовыми организациями пруденциальной отчетности в Национальный банк Республики Беларусь» формы отчетности о соблюдении пруденциальных норм Банком, достоверность которых требует подтверждения Аудиторской организацией по состоянию на 1 января 2016 года, состоят из:

- Расчета достаточности нормативного капитала (Форма 2801);
- Отчета о размере специальных резервов на покрытие возможных убытков по активам и операциям, не отраженным на балансе (Форма 2807);
- Расчета ликвидности (Форма 2809).

Обязанности руководства аудируемого лица по подготовке финансовой отчетности Руководство аудируемого лица несет ответственность за составление и представление годовой финансовой отчетности, прилагаемой на 102 листах, и форм отчетности о соблюдении пруденциальных норм, прилагаемых на 19 листах, в соответствии с законодательством Республики Беларусь по бухгалтерскому учету и отчетности и организацию системы внутреннего контроля, необходимой для составления финансовой отчетности, не содержащей существенных искажений, в представленной финансовой отчетности.

В ходе аудита нами были выполнены аудиторские процедуры, направленные на получение аудиторских доказательств, подтверждающих значения показателей финансовой отчетности Банка, а также другую раскрытую в ней информацию. Выбор аудиторских процедур осуществлялся на основании профессионального суждения с учетом оценки риска существенного искажения финансовой отчетности в результате ошибок или недобросовестных действий. При оценке риска существенного искажения финансовой отчетности нами рассматривалась система внутреннего контроля Банка, необходимая для составления финансовой отчетности, не содержащей существенных искажений, с целью планирования аудиторских процедур, соответствующих обстоятельствам аудита, но не с целью выражения мнения относительно эффективности функционирования этой системы. Аудит также включал оценку применяемой учетной политики, обоснованности учетных оценок и общего содержания финансовой отчетности.

Мы полагаем, что в ходе аудита нами были получены достаточные и надлежащие аудиторские доказательства, которые могут являться основанием для выражения аудиторского мнения.

Аудиторское мнение По нашему мнению, указанная выше финансовая отчетность, состоящая из годовой финансовой отчетности и составленных на ее основе форм отчетности о соблюдении пруденциальных норм достоверно, во всех существенных аспектах, отражает финансовое положение Банка по состоянию на 1 января 2016 года, финансовые результаты его деятельности и изменения его финансового положения (движение денежных средств) за год по указанной дате в соответствии с Законом Республики Беларусь от 12 июля 2013 года № 57-3 «О бухгалтерском учете и отчетности», Постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь от 12 декабря 2013 года №728 «Об утверждении Инструкции об организации ведения бух-

ОТЧЕТ О ДВИЖЕНИИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ за 2015 год

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт применения	2015 год	2014 год
				4	5
ПОТОКИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ ОТ ОПЕРАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ					
1	Полученные процентные доходы	70100		26 808 678	20 322 559
2	Уплатенные процентные расходы	70101		(20 421 054)	(15 900 060)
3	Полученные комиссионные доходы	70102		2 455 289	2 412 716
4	Уплатенные комиссионные расходы	70103		(909 328)	(974 575)
5	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	70104		5 802	2 866
6	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	70105		(85 696)	520 095
7	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	70106		1 348 124	1 211

ПЕРШАЯ ЗАКАХАНАСЦЬ — НЕ ГЛУПСТВА

Сексуальнасць — штосьці большае, чым проста біялагічны інстынкт

Сезон аздарулення

ЦІ ДАЎНО ВЫ БЫЛІ Ў ТРУСКАЎЦЫ?

Мінеральная вада ў краме
і на курорце — не адно і тое ж

Усё больш беларусаў звязваюць адпачынак не столькі з морам, колькі з магчымасцю аздарулення. Адна з самых даступных варыянтаў можа быць паездка ў Заходнюю Украіну, дзе размешчаны санаторыі курортаў Моршын і Трускавец. Аднак спажываць цікавае, наколькі сёння там спакойна.

Паводле слоў намесніка начальніка аддзела фарміравання санаторна-курортнага прадукту РУП «ЦЭНТРАКУРОРТ» Алены НАВІЧЭНкі, турыстычны рынак істотна абмялеў, але аздаруленне і лячэнне ўсё роўна карыстаюцца попытам. «Мы імкнемся падтрымліваць зваротную сувязь з нашымі турыстамі, — заўважае яна. — Усе, што вяртаецца, напрыклад, з Трускавца і Моршына, кажуць адно: ціха, спакойна, уладкавана і вельмі нізкі кошт. Калі раней на аздаруленне ва Украіну ехала каля 2 тысяч беларусаў у год, то цяпер патак знізіўся вельмі істотна. Але бацька дакладна няма чаго: ад Брасла да Львова ўсяго 300 кіламетраў, і калі б нешта было неспаскойна, то прыгранічныя брастаўчане ўжо даведаліся б... Цяны з 2013 года знізіліся ўдвая. Калі раней адна месны нумар з пражываннем, харчаваннем і лячэннем каштаваў 50 долараў за суткі, то цяпер каля 20.

42 працэнты ўкраінскіх запасаў мінеральных вод знаходзіцца менавіта ў Львоўскай вобласці і Закарпаці. «Мы — лідары ў лячэнні захворванняў печані, жоўцевых шляхоў, падстраўнікавай залозы, кішчэніка, страўніка і цукровага дыябету, — кажа намеснік дырэктара санаторна-курортнага комплексу «Моршынкурорт» Мі-

калай ФУРМАНЮК. — Мінеральных вод шмат, але наша багатая на шчолачы, мае сульфатныя іоны, іоны магнію, натрыю і калію. Сульфаты вельмі спрыяюць рабоце органаў стрававання. Так, іоны магнію валодаюць жаўцгонным дзеяннем і здольнасцю зніжаць узровень халестэрыну, магнію удзельнічае ва ўсіх ферментатывых працэсах клетачнага метабалізму. Іоны натрыю і калію удзельнічаюць у сінтэзе глікагену ў печані, узмацняюць тонус і моторыку страўніка і кішчэніка, рэгулююць выдзяленне салёнай кіслаты».

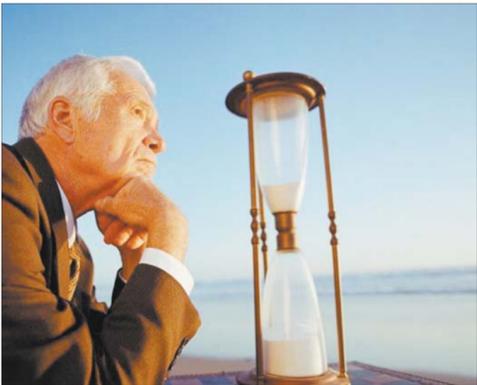
Важна разумець, што мінеральная вада, якая рэалізуецца праз гандлёвую сетку, прызначана для штодзённага ужывання. А для лячэння выкарыстоўваюцца разведзеныя высокамінералізаваныя воды крыніц, якія ёсць, прынамсі, у Моршыне. Шматгаспадарчым даследаваннямі і вынікі аднаўленчага лячэння хворых з рознай гастрэнтэралагічнай паталогіяй сведчаць аб высокім тэрапеўтычным эфекце моршынскіх мінеральных вод у хворых з паталогіяй печані, жоўцевага пузыра і кішчэніка. Трэба, праўда, мець на ўвазе, што для дасягнення лячэбнага эфекту патрабуюцца мінімум два тыдні.

Яшчэ адна ўнікальная мінеральная вада ёсць у горадзе-курорце Трускавец, дзе наогул размяшчаецца больш за 70 санаторна-курортных устаноў. Мінеральная вада «Нафтуся» валодае мацагонным, жаўцгонным і супрацьзапаленчым дзеяннем, што спрыяе вывадзенню дробных камянёў, папярэджае іх утварэнне, нармалізуе абменныя працэсы, выводзіць радыёнуклідны, нармалізуе работу імуннай сістэмы...

Гэта — узрост

«Сур'ёзнае» захворванне ці нармальнае старэнне?

Як бы чалавек ні рыхтаваўся да выхаду на пенсію, але ўсё роўна аказваецца не гатовым. Лад жыцця цалкам мяняецца, з'яўляецца вялікая колькасць вольнага часу, а новыя «пенсіянерскія» справы здаюцца абсалютным глупствам. Што яшчэ можа траўміраваць нас пасля дасягнення сталага узросту?

Па-першае, трэба разумець, што чым вышэйшы былі даход і сацыяльны статус, тым цяжэй будзе перажываць узроставыя змены. Траўміруючым момантам можа аказацца і адзіноцтва. Больш за палову жанчын ва ўзросце пасля 65-ці паспелі аўдавец. Дзеці выраслі ды разлучыліся... Навякольным пажылым людзям кажуць, што не жадаюць пераходзіць дзямі ў нукаам, а ў душы мараша жыць у сям'і, атрымаўшы ўвагу і клопат.

Яшчэ адна праблема — змяненне знешнасці. Валасы сівеюць, з'яўляюцца маршчыны, лігментныя плямы, скура становіцца сухой... Пагаршаецца зрок: у 70 працэнтаў людзей развіваецца катаракта, глаўкома. Зніжаецца адчувальнасць смаку і нюху, таму пажылыя могуць не адчуваць непрыемных пахаў, вельмі відавочных для навакольных. Пагаршаецца слых і ўспрыманне чужога маўлення, больш змязаным становіцца і ўласнае маўленне. Усё гэта прыводзіць да павышэння падаэронасці, пажылым здаецца, што пра яго дрэнна кажуць, асуджаюць. Тонус мышцаў зніжаецца, адсюль і няўпэўненасць у хадзе, страчанаецца плаўнасць руху, што асабліва ўзмацняецца падчас хвалвання і стомленасці.

Зніжаюцца кагнітыўныя функцыі — пачынаюцца, увага, мысленне, інтэлект. Інтэлект дасягае піку развіцця да 40-45 гадоў, а пасля пачынаецца яго павольнае зніжэнне.

Цікавае да сваёй знешнасці, просьбы купіць новае адзенне і абутак (і каб не дзіцячыя), «пустыя» працяглыя размовы па тэлефоне... Час дзіцячай закаханасці ў значнай ступені фарміруе эмацыянальнасць і пачуццёнасць у будучых стасунках з партнёрам. Ад бацькоў у гэты момант патрабуюцца адно — тактоўнасць. Нельга хваравіта рэагаваць: «Пра вучобу думай, а не глупствамі займайся!» Нельга і абражаць у вачах дзіцяці выбранага партнёра — справакуецца пратэст (тут і да ўцекаў з дому недалёка).

БЕЗ ПАКУТ НІЯК

Чым больш магчымасцяў для закаханасці на ранніх этапах станаўлення сексуальнасці, тым лягчэй пасля адшукаць спадарожніка жыцця. Самае важнае ў дзіцячай закаханасці — імкненне да стацункаў. Гэта яшчэ і магутны стымул для самаўдаканалення. Дзіця павінна ўсвядоміць, што без пашчоты і клопату, без перажывання і пакут не можа быць паўнацэннае каханне! Гэта ўсвядомленне і будзе засцярогай ад ранняга пачатку палавога жыцця.

— Сексуальнасць — прыроджаная патрэба і функцыя арганізма, такая, як дыханне і страваванне, — тлумачыць урач-псіхатэрапеўт Мікалай ХВАШЧЫНСКІ. — Аднак лічыцца, што ў ёй няма такой жыццёвай неабходнасці, як у ежы або кіслародзе. Тым не менш, па выніках аднаго даследавання, прыкладна ў 70 працэнтах выпадкаў прычынай суіцыду былі канфлікты на сексуальнай глебе. Значыць, сексуальнасць для чалавека — штосьці большае за біялагічны інстынкт. Акрамя функцыі аднаўлення роду, сексуальнасць спрыяе ўстанавленню паміж людзьмі сапраўды інтымных зносін, у якіх такія паняцці, як давер, бяспека, пашчота, любоў, задавальненне і асаюда, набываюць сапраўднае значэнне...

Мы нараджаемся з пэўным сексуальным патэнцыялам, які ўзабгаваецца ў працэсе жыцця. Праўда, гэты вопыт даецца не заўсёды лёгка. Некаторыя з нас сутыкаюцца з пэўнымі праблемамі, якія працягваюцца ў выглядзе сексуальнага расстройства — гэта можа быць зніжэнне, страта або павышэнне лібіды (палавога жадання), аслабленне эрэкцыі ў мужчын, скарачэнне працягласці палавога акта... Да ліку сексуальных праблем адносяць і транссексуалізм (парушэнне палавой самасвядомасці), трансвестызм (парушэнне стэрэатыпаў палавых паводзін), эскібіцызізм, фетышызм, ледафілію, садамазахізм (парушэнне сексуальных пераваг)...

— Расстройтва, як вядома, лепей папярэджваць, чым лячыць, — удакладняе Мікалай Хвашчынскі. — Але раптам праблема і не напаткае? Між тым прафілактыкай займацца варта. Гэта і карысна, і ў многім цікава. У першую чаргу, неабходна быць... проста здаровым. Будучы бацькі павінны клапаціцца аб з'яўленні на свет здаровага немаўляці. Другі момант — прафілактыка парушэнняў псіхасексуальнага развіцця. Мы павінны прайсці этапы ўсвядомлення сваёй палавой прыналежнасці, арыентацыі і ролевых паводзін. Для кожнага з нас важна атрымаць належнае палавое выхаванне — правільныя псіхалагічныя ўстаноўкі ў дачыненні да супрацьлеглага полу. Аднак нельга пры гэтым скідаваць

з рахунку і сексуальную адукацыю. Трэба мець на ўвазе, што прычынай сексуальнай дысгармоніі ў абсалютнай большасці выпадкаў з'яўляецца нізкі ўзровень псіхалагічнай адаптацыі партнёра, адсутнасць належных ведаў пра псіхалогію палавога партнёра ў тым ліку...

Цягам жыцця мы праходзім некалькі этапаў псіхасексуальнага развіцця. Парушэнні на кожным з гэтых этапаў здольны дэфармаваць не тое што саму сексуальнасць, але і ўвогуле псіхіку.

НІЯКАЙ ЖОРСТКАСЦІ

Этап ПЕРШЫ — гэта фарміраванне палавой самасвядомасці, наша ўсвядомленне аб прыналежнасці да таго ці іншага полу. Я — хлопчык ці дзяўчынка? Восць што ўсвядомляе новы чалавек з першых месяцаў жыцця да 5 гадоў. У гэты час, як вядома, развіваецца мова, фарміруецца свет «хлопчыкаў» і «дзяўчаткаў», замацоўваецца дакладнае ўсвядомленне наземнасці свайго полу. Пасля 5-6 гадоў змяняць што-небудзь у гэтым сэнсе практычна немагчыма.

Што ўплывае на палавую самасвядомасць? Безумоўна, сям'я, але ў значнай ступені і біялогія. Палавая дыферэнцыяцыя фарміруецца ў галаўным мозгу яшчэ падчас унутрыутробнага развіцця. Ад моманту нараджэння дзіця пастаянна атрымлівае пацярджэнні таго, хто яно — хлопчык ці дзяўчынка. Гэта працягваюцца ў манеры звароту, імені, адзенні, цацках і іншых дробязях. Але бывае так, што чакалі бацькі дзяўчынку, а нарадзіўся... Міжволі ці нават свядома такія бацькі могуць «навацца» іныя пол: углолас шкадаваць, што так атрымалася, даць дваекае імя, апрагнаць у адзёне іншага полу. Аднак не гэта галоўнае.

— Найбольш уплыну на агульнае і сексуальнае развіццё на першым этапе аказвае маці, — адзначае спадар Хвашчынскі. — Цесны эмацыянальны і цялесны кантакт з ёю спрыяе выпяўненню глыбокай структур мозга, адказных за палавыя паводзіны і закладку эрагенных зон (асабліва важна для жанчын). Істотная роля тут належыць грудному выкармліванню, падчас якога ў дзіцяці нараджаецца адчуванне прыняцця і бяспекі. Устаноўлена, што адсутнасць адэкватнага кантакту з маці ва ўзросце ад 6 месяцаў да 3 гадоў не дазваляе нармальна фар-

міравацца на выхаванне стасункаў. Такія дзеці пасля становяцца агрэсіўнымі, жорсткімі, раздражнёнымі, у іх зніжана здольнасць да фантазіравання, яны неразборлівыя ў выбары сяброў, павярхоўныя, няздольныя прыважаць да людзей наогул і да палавога партнёра ў тым ліку...

Для адэкватнай палавой самасвядомасці дзіця павінна навучыцца адрозніваць вонкавыя прыкметы полу. Звычайна дзеці бацька, чым тата адрозніваецца ад мамы, могуць разглядаць свае палавыя адрозненні

ЧАС

«ПУНСОВЫХ ВЕТРАЗЬЯЎ»

Этап ТРЭЦІ — фарміраванне псіхасексуальнай арыентацыі — адбываецца з 12 да 26 гадоў. На фоне хуткага росту выпрацоўкі палавых гармонаў складаецца стаўленне да будучых палавых партнёраў, выбіраецца аб'ект, на які скіроўваецца лібіда. І адбываецца гэта не адразу. Спачатку пражываецца платанічнае, рамантычнае жаданне. Гэта першая «дзіцячая» закаханасць, жаданне паднесці партнёра, пасядзець за адной партыяй, рыхтаваць разам урокі, плюс фантазіі — «ратаванне» кахайнай ад ліхадзеяў, уяўленых падчас чытання прыгодніцкіх раманцаў. Гэта час рыцараў і «пунсовых ветразьяў». Шкада, што рамантыка праходзіць, але яшчэ больш шкада, калі яна і не прыходзіць.

У платанічнае закаханасць паступова ўплываюць эратычныя фантазіі (доткі да лібумай), якія паступова зоймуць у паводзінах падлетка больш значнае месца. Так надыходзіць стадыя эратычнага лібіда. Абуджаецца цікавасць да інтымнага боку жыцця, эратычнай літаратуры, любючых фільмаў. Спачаткі, пацалункі... Часам правы эратызм «падрываюць» школьную дысцыпліну, становяцца ў вачах настаўнікаў узорами хуліганства і разбэшчанасці. Але якраз у такіх «хуліганцаў», у адзін час ад «правільных», у дарослым жыцці будзе значна менш праблем са знаёмствамі і сексуальнымі зносінамі.

А далей хочацца жыць «па-даросламу» — валодаць партнёрам. Фактычна ўсе падлеткі пачынаюць у гэты час «завісаць» на порна-сцягах. Гэта першыя юнацкай гіперсексуальнасці, заклапочанасці сексам, з адпаведнымі думкамі і манерай паводзін. Так зацвярджаецца сексуальнае лібіда. Чарга захапленняў, закаханасцяў (часам толькі «дзеля гэтага») зноў успрымаецца дарослым як разбэшчанасць. Аднак гэта не што іншае, як набыццё вопыту стасункаў паміж паламі метадам спроб і памылкай! І пажадана, каб такі вопыт быў (у пэўных межах, вядома).

— Паслядоўнасць стадыяў — лібіда рамантычна-эратычна-сексуальнае — досыць важная, — кажа Мікалай Хвашчынскі. — Толькі так сфарміруюцца адэкватныя псіхасексуальныя арыентацыі. Калі больш раняе стадыі «выпадаюць», чалавек нібы завісае, так і застаецца дзілетантам у інтымнай сферы. Той, хто не навучыўся заліцацца, не зведваў радасці цялесных кантактаў, не зможа падтрымліваць гарманічны сексуальны стасунок і ў будучыні. На адной тэхніцы сексу доўга не пратрымаецца. Калі вы жадаеце дапамагчы сваім дзеці, неабходна імкнуцца пазбягаць сітуацыяў, якія выклікаюць у іх напружанне і трывогу. Вашы паводзіны павінны быць уважанымі, разважлівымі — кампетэнтнымі, патрабаванні — не завышанымі

Фізікульт-ура!

БОЛЬШ ГНУТКАСЦІ

Гнуткасць — гэта здольнасць выконваць практыкаванні з вялікай амплітудай у суставах. Актыўная гнуткасць праяўляецца ў рухах за кошт уласных намаганняў мышцаў. Яна паліпаўняецца пры выкарыстанні славых практыкаванняў з вялікай амплітудай руху.

ДЛЯ РАЗВІЦЦА ГНУТКАСЦІ ІСНУЮЦЬ СПЕЦЫЯЛЬНЫЯ ПРАКТЫКАВАННІ І ПРЫЁМЫ:

✓ Выкананне актыўных свабодных рухаў з амплітудай, якая паступова павялічваецца, нахіл тулава наперад колькі мажліва.

✓ Шматразовае расцягванне мышцаў аб паўторныя спружыныстыя рухі, напрыклад, спружыністыя нахілы тулава ў бакі, наперад, назад.

✓ Выкарыстанне інерцыі руху часткі цела, напрыклад, махі нагой (наперад, назад, у бок). Гэты спосаб менш эфектыўны, чым іншыя, што абумоўлена кароткачасовым эфектам расцягвання мышцаў, звязак і сухажылляў і адсутнасцю істотных славых напружанняў.

✓ Сілавыя практыкаванні неабходна спалучаць з расслабленнем і расцягваннем адпаведных мышцаў. Так можна развіць і моц, і гнуткасць, а заады і трываласць з хуткасцю.

Велічыня рухавасці суставаў у розным узросце неаднолькавая. Найбольшая

яна ў 10-14 гадоў. З узростам — змяншаецца больш хуткімі тэмпамі, чым тая ж моц. Значнае пагаршэнне адзначаецца пасля 50-ці і рэзкае — пасля 60-ці гадоў. Гэта звязана з пагаршэннем вартасцяў мышцаў, звязак, сухажылляў і зніжэннем фізічнай актыўнасці. Таму для захавання і развіцця гнуткасці неабходна рэгулярная трэніроўка. Працяглыя і сістэматычныя заняткі фізічнымі практыкаваннямі дапамагаюць не толькі аднаўленню, але і «амаладзённю» суставаў і міжпазванковых дыскаў.

Эфектыўным будзе практыкаванні на расцягванне, выконваць якія трэба серыямі па 12-15 паўтураў на кожны аддзел. Паміж серыямі абавязкова рабіць практыкаванні на расслабленне, якія актыўна спрыяюць расцягванню мышцаў. Мышчанае расслабленне на занятках фізікультурай дасягаецца хутка і эфектыўна аднавіць сілы і пераадолець стомленасць.

Важны момант для развіцця рухавасці суставаў — добрая размінка. Пасля папярэдняга разгравання мышцаў іх расцягваюць павялічваецца і змяняюцца рызыка атрымаць траўму

Асаблівае захворванне

ЗРАНКУ ТРЭБА «РАСХАДЗІЦЦА»

РЭЎМАТОІДНЫ АРТРЫТ:
западозрыць раней, каб прыняць меры

Гэта запаленчае захворванне злучальнай тканкі суставаў вылічыць немагчыма, але лячыць трэба. Што прыводзіць да гэтага стану, дакладна не вядома. Аднак існуюць моманты, якія, як лічыцца, могуць яму спрыяць.

Па-першае, генетыка. Сямейна-генетычная схільнасць даказваецца павышанай частатай захворвання сярод сваякоў хворых (ва ўсіх выяўляюцца парушэнне так званай імуналагічнай рэактыўнасці). Звязанаца паталогія і з вірусамі — Эпштэйна-Бар (яму даследчыкі ўдзяляюць найбольшую увагу), ратравірусамі, вірусамі краснухі, герпесу, паравірусам В19, цытамегалавірусам, мікаплазмай і інш. У апошнія гады абмяркоўваецца роля і мікабактэрыяў. Сярод іншых фактараў — жаночы пол, узрост пасля 45 гадоў, некаторыя спадарожныя захворванні (насаглотачная інфекцыя, прыроджаныя дефекты суставаў-касыявой сістэмы).

— У большасці пацыентаў рэўматоідны артрыт пачынаецца паступова, працягваюцца стамляльнасцю, слабасцю, зніжэннем апетыту, пахуздзненнем і іншымі сімптомамі, — тлумачыць урач-рэўматолаг 3-й цэнтральнай раённай клінічнай паліклінікі г. Мінска Алена СІДАРОВІЧ. — Аднак самае характэрнае — поліартрыт, запаленне адразу некалькіх суставаў. Як правіла, развіваецца сіметрычнае двухбаковае пашкоджанне суставаў кісцяў, ступняў, каленяў, а таксама міжпазваночных суставаў шыі. Адчуваецца боль пры націскан-

да мужчынскай ролі. Дзяўчаткі пры ізаляцыі маці, недахопе мацярынскай любові вырастаюць чэрствымі, з падаўленым мацярынскім інстынктам. У 1-2-м класах школы дзеці ўжо дакладна раздзяляюцца па палавой прыкмеце, імкнучы падраэсліваць сваю палавую прыналежнасць, што паскарае развіццё сексуальнасці. У «сямейных» гульнях з равеснікамі замацоўваецца выбранае палавая роля (нявесты, жаніха, бацькі, маці, дзіцяці).

ЧАС

«ПУНСОВЫХ ВЕТРАЗЬЯЎ»

Этап ТРЭЦІ — фарміраванне псіхасексуальнай арыентацыі — адбываецца з 12 да 26 гадоў. На фоне хуткага росту выпрацоўкі палавых гармонаў складаецца стаўленне да будучых палавых партнёраў, выбіраецца аб'ект, на які скіроўваецца лібіда. І адбываецца гэта не адразу. Спачатку пражываецца платанічнае, рамантычнае жаданне. Гэта першая «дзіцячая» закаханасць, жаданне паднесці партнёра, пасядзець за адной партыяй, рыхтаваць разам урокі, плюс фантазіі — «ратаванне» кахайнай ад ліхадзеяў, уяўленых падчас чытання прыгодніцкіх раманцаў. Гэта час рыцараў і «пунсовых ветразьяў». Шкада, што рамантыка праходзіць, але яшчэ больш шкада, калі яна і не прыходзіць.

У платанічнае закаханасць паступова ўплываюць эратычныя фантазіі (доткі да лібумай), якія паступова зоймуць у паводзінах падлетка больш значнае месца. Так надыходзіць стадыя эратычнага лібіда. Абуджаецца цікавасць да інтымнага боку жыцця, эратычнай літаратуры, любючых фільмаў. Спачаткі, пацалункі... Часам правы эратызм «падрываюць» школьную дысцыпліну, становяцца ў вачах настаўнікаў узорами хуліганства і разбэшчанасці. Але якраз у такіх «хуліганцаў», у адзін час ад «правільных», у дарослым жыцці будзе значна менш праблем са знаёмствамі і сексуальнымі зносінамі.

А далей хочацца жыць «па-даросламу» — валодаць партнёрам. Фактычна ўсе падлеткі пачынаюць у гэты час «завісаць» на порна-сцягах. Гэта першыя юнацкай гіперсексуальнасці, заклапочанасці сексам, з адпаведнымі думкамі і манерай паводзін. Так зацвярджаецца сексуальнае лібіда. Чарга захапленняў, закаханасцяў (часам толькі «дзеля гэтага») зноў успрымаецца дарослым як разбэшчанасць. Аднак гэта не што іншае, як набыццё вопыту стасункаў паміж паламі метадам спроб і памылкай! І пажадана, каб такі вопыт быў (у пэўных межах, вядома).

— Паслядоўнасць стадыяў — лібіда рамантычна-эратычна-сексуальнае — досыць важная, — кажа Мікалай Хвашчынскі. — Толькі так сфарміруюцца адэкватныя псіхасексуальныя арыентацыі. Калі больш раняе стадыі «выпадаюць», чалавек нібы завісае, так і застаецца дзілетантам у інтымнай сферы. Той, хто не навучыўся заліцацца, не зведваў радасці цялесных кантактаў, не зможа падтрымліваць гарманічны сексуальны стасунок і ў будучыні. На адной тэхніцы сексу доўга не пратрымаецца. Калі вы жадаеце дапамагчы сваім дзеці, неабходна імкнуцца пазбягаць сітуацыяў, якія выклікаюць у іх напружанне і трывогу. Вашы паводзіны павінны быць уважанымі, разважлівымі — кампетэнтнымі, патрабаванні — не завышанымі

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 января 2016 г.

АКТИВЫ	Код строки	На 1 января 2016 г.	На 31 декабря 2014 г.
I. ДОЛГОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ			
Основные средства	110	133 563 230	128 815 474
Нематериальные активы	120	502 682	139 376
Доходные вложения в материальные активы	130	-	-
В том числе:			
инвестиционная недвижимость	131	-	-
предметы финансовой аренды (лизинга)	132	-	-
прочие доходные вложения в материальные активы	133	-	-
Вложения в долгосрочные активы	140	1 961 538	1 521 503
Долгосрочные финансовые вложения	150	-	-
Долгосрочная дебиторская задолженность	160	3 399 388	2 631 211
Отложенные налоговые активы	170	-	-
Прочие долгосрочные активы	180	849 359	784 756
ИТОГО по разделу I	190	140 276 197	133 892 320
II. КРАТКОСРОЧНЫЕ АКТИВЫ			
Запасы	210	5 032 797	4 662 234
В том числе: материалы	211	5 032 797	4 662 234
незавершенное производство	212	-	-
прочие запасы	213	-	-
Долгосрочные активы, предназначенные для реализации	215	-	-
Расходы будущих периодов	220	447 986	404 857
Налог на добавленную стоимость по приобретенным товарам, работам, услугам	230	39 185	3 696 308
Долги перестраховщиков в страховых резервах	240	17 119 610	10 024 770
В том числе:			
резерв незаработанной премии	241	10 206 642	5 388 651
резервы убытков	242	6 912 968	4 636 119
другие технические резервы	243	-	-
Краткосрочная дебиторская задолженность	250	151 245 568	109 397 518
Долгосрочные финансовые вложения	260	-	-
Заработанные средства и их эквиваленты	270	350 184 266	224 565 203
В том числе: касса	271	576 931	298 251
депозитные счета	272	335 575 962	208 402 827
эквиваленты денежных средств	273	-	-
прочие денежные средства	274	14 031 373	15 864 125
Прочие краткосрочные активы	280	-	-
ИТОГО по разделу II	290	524 069 412	352 750 890
БАЛАНС	300	664 345 609	486 643 210
СОВЕСТНЫЙ КАПИТАЛ И ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
III. СОВЕСТНЫЙ КАПИТАЛ			
Уставный капитал	410	171 194 600	137 712 500
Неоплаченная часть уставного капитала	420	-	-
Собственные акции (доли в уставном капитале)	430	-	-
Резервы фонда	440	1 679 536	1 219 608
В том числе:			
резервный фонд заработной платы	441	1 679 536	1 219 608
Добавочный капитал	450	15 460 479	9 558 304
В том числе прирост (переоценка) стоимости объектов недвижимости, приобретенных за счет страховых резервов	451	-	-
Неразделенная прибыль (непокрытый убыток)	460	46 725 728	43 700 426
Чистый прибыль (убыток) отчетного периода	470	-	-
Целевое финансирование	480	-	-
ИТОГО по разделу III	490	235 060 343	192 190 838
IV. СТРАХОВЫЕ РЕЗЕРВЫ И ФОНДЫ			
Резервы по видам страхования, относящиеся к страхованию жизни	500	-	-
Резерв незаработанной премии	501	228 064 423	169 852 653
Резервы убытков	502	108 308 042	97 910 537
Другие технические резервы	503	-	-
Иные страховые резервы	504	-	-
Фонд предпринимателей (превентивных) мероприятий	505	10 238 733	5 786 729
Гарантийные фонды	506	65 154	50 717
Иные фонды, образованные в соответствии с законодательством	507	134 715	95 756
ИТОГО по разделу IV	509	346 811 067	273 966 392
V. ДОЛГОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
Долгосрочные кредиты и займы	510	-	-
Долгосрочные обязательства по лизинговым платежам	520	-	-
Отложенные налоговые обязательства	530	1 465 994	-
Доходы будущих периодов	540	-	-
Резервы предстоящих платежей	550	-	-
Прочие долгосрочные обязательства	560	38 708	7 608
ИТОГО по разделу V	590	1 504 702	7 608
VI. КРАТКОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА			
Краткосрочные кредиты и займы	610	-	883 330
Краткосрочная кредиторская задолженность	620	3 970	13 529
Краткосрочная кредиторская задолженность	630	31 660 400	19 851 513
В том числе: страхователям	631	535 719	1 521 699
страховым агентам и страховым брокерам	632	328 372	317 297
прочим кредиторам по операциям страхования, сострахования	633	6 976 148	3 124 227
по операциям перестрахования	634	10 058 444	3 248 184
депо премий по рискам, переданным в перестрахование поставщикам и подрядчикам	635	-	-
по авансам полученным	637	-	-
по налогам и сборам	638	3 508 328	4 274 018
по социальному страхованию и обеспечению	639	1 208 348	734 575
по оплате труда	640	5 740 977	4 303 811
по лизинговым платежам	641	-	-
собственному имуществу (предметам, участником)	642	-	-
прочим кредиторам	643	2 325 162	1 736 322
Обязательства, предназначенные для реализации	650	-	-
Доходы будущих периодов	660	49 305 127	-
Резервы предстоящих платежей	670	-	-
Прочие краткосрочные обязательства	680	-	-
ИТОГО по разделу VI	690	80 969 497	20 748 372
БАЛАНС	700	664 345 609	486 643 210

Ю.И. Несмашный (инициалы, фамилия)
Т.А. Лабыш (инициалы, фамилия)

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ за январь – декабрь 2015 г.

Наименование показателей	Код строки	За январь-декабрь 2015 г.	За январь-декабрь 2014 г.
ДОХОДЫ И РАСХОДЫ ПО СТРАХОВАНИЮ, ОТНОСЯЩЕМУСЯ К СТРАХОВАНИЮ ЖИЗНИ			
Страховые взносы (страховые премии), брутто	010	-	-
Страховые выплаты	020	-	-
Изменение резервов по видам страхования, относящимся к страхованию жизни (+ или -)	030	-	-
В том числе изменение резерва дополнительных выплат	031	-	-
Отчисления в гарантийный фонд и фонд предпринимателей (превентивных) мероприятий	040	-	-
Расходы на ведение дела	050	-	-
Доходы по деятельности, связанной со страхованием, относящимся к страхованию жизни	055	-	-
Расходы по деятельности, связанной со страхованием, относящимся к страхованию жизни	056	-	-
Прибыль (убыток) от операций по видам страхования, относящимся к страхованию жизни (строки 010 - 020 + 030 - 031 - 040 - 050 + 055 - 056)	060	060	060
Прочие доходы по текущей деятельности	065	-	-
Прочие расходы по текущей деятельности	066	-	-
Прибыль (убыток) от текущей деятельности по видам страхования, относящимся к страхованию жизни (строки 060 + 065 - 066)	069	-	-
ДОХОДЫ И РАСХОДЫ ПО СТРАХОВАНИЮ ИНОМУ, ЧЕМ СТРАХОВАНИЮ ЖИЗНИ			
Страховые взносы (страховые премии), брутто - всего	070	593 556 139	448 806 613
В том числе:			
по прямому страхованию и сострахованию	071	586 850 655	442 968 676
по рискам, принятым в перестраховании	072	6 705 484	5 837 937
Страховые премии по рискам, переданным в перестрахование, брутто	073	27 834 731	19 315 092
в перестраховании, брутто			
Страховые взносы (страховые премии) с учетом перестрахования, нетто (строки 070 - 073)	074	565 721 408	429 491 521
Изменение резерва незаработанной премии, брутто	080	(58 211 770)	(41 161 643)
Изменение доли перестраховщиков в резерве незаработанной премии	081	4 817 991	1 715 263
Изменение резерва незаработанной премии с учетом перестрахования, нетто (итог строк 080 и 081)	082	(53 393 779)	(39 446 383)
Заработанные средства, нетто (итог строк 074 и 082)	085	512 327 629	390 045 138
Оплаченные убытки (страховые выплаты), брутто	090	303 667 482	212 573 628
Доля перестраховщиков в убытках (страховых выплатах)	091	1 793 391	8 319 964
Оплаченные убытки (страховые выплаты) с учетом перестрахования, нетто (строки 090 - 091)	092	301 274 091	204 253 664
Изменение резервов убытков (страховых выплат), брутто	095	(10 397 505)	(1 824 523)
Изменение доли перестраховщиков в резервах убытков (страховых выплат)	096	2 276 849	(8 925 603)
Изменение резервов убытков (страховых выплат) с учетом перестрахования, нетто (итог строк 095 и 096)	097	(8 120 656)	(10 750 126)
Заработанные премии за вычетом страховых расходов (страховых выплат) (строки 085 - 092 - 097)	100	202 932 882	175 041 348
Изменение других технических резервов	110	-	-
Изменение иных страховых резервов	120	-	-
В том числе увеличение специального страхового резерва по обязательному страхованию с государственной поддержкой урожая сельскохозяйственных культур, скота и птицы за счет дохода, полученного от инвестирования этого резерва	121	-	-
Отчисления в фонды предпринимателей мероприятий и гарантийных фондов	130	22 807 796	13 335 133
Отчисления в иные фонды, образованные в соответствии с законодательством	140	1 346 294	1 018 310
Расходы на ведение дела - всего	150	166 655 132	133 755 746
в том числе комиссионное вознаграждение и тантjemы по рискам, принятым в перестраховании	151	698 188	379 158
Комиссионное вознаграждение и тантjemы по рискам, переданным в перестрахование	155	2 690 355	938 459
Доходы по деятельности, связанной со страхованием иным, чем страхование жизни	160	20 620 818	14 818 800
Расходы по деятельности, связанной со страхованием иным, чем страхование жизни	165	27 996 829	20 357 919
Прибыль (убыток) от операций по видам страхования иным, чем страхование жизни (строки 100 + 110 + 120 - 121) - 130 - 140 - 150 + 155 + 160 - 165)	170	7 438 004	22 331 499
Прочие доходы по текущей деятельности	175	101 133 314	113 249 251
Прочие расходы по текущей деятельности	176	121 780 536	127 167 025
Прибыль (убыток) от текущей деятельности по видам страхования иным, чем страхование жизни (строки 170 + 175 - 176)	179	(13 209 218)	8 413 725
Доходы по инвестиционной деятельности	180	16 204 012	10 930 095
В том числе:			
доходы от выбытия основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	181	182 664	194 900
доходы от участия в уставном капитале других организаций	182	-	2 514
доходы по получению	183	15 802 044	10 732 681
расходы по инвестиционной деятельности	184	219 304	-
В том числе:			
расходы от выбытия основных средств, нематериальных активов и других долгосрочных активов	191	26 918	157 890
расходы по инвестиционной деятельности	192	22 334	300
Доходы по финансовой деятельности	200	111 777 124	48 559 548
В том числе:			
курсовые разницы от пересчета активов и обязательств	201	103 263 497	46 761 653
прочие доходы по финансовой деятельности	202	8 513 627	1 797 895
Расходы по финансовой деятельности	210	46 780 948	7 846 385
В том числе:			
проценты к уплате	211	154 224	3 362
курсовые разницы от пересчета активов и обязательств	212	46 542 228	7 066 098
прочие расходы по финансовой деятельности	213	84 496	776 925
Прибыль (убыток) от инвестиционной и финансовой деятельности (строки 180 - 190 + 200 - 210)	220	81 150 936	51 485 068
В том числе доходы от инвестирования специального страхового резерва по обязательному страхованию с государственной поддержкой урожая сельскохозяйственных культур, скота и птицы, направленный на увеличение этого резерва	230	-	-
Прибыль (убыток) до налогообложения (строки 170 + 179 + 220 - 230 - 031)	240	67 941 718	59 898 793
Налог на прибыль	250	18 704 050	12 352 823
Изменение отложенных налоговых активов	260	-	(3 760)
Изменение отложенных налоговых обязательств	270	(1 465 994)	-
Прочие налоги и сборы, исчисляемые из прибыли (дохода)	280	1 574 280	1 532 076
Прочие платежи, исчисляемые из прибыли (дохода)	285	34 754	35 172
Чистая прибыль (убыток) (строки 240 - 250 + 260 - 270 - 280 - 285)	290	46 162 640	45 974 422
Результат от переоценки долгосрочных активов, не включаемый в чистую прибыль (убыток)	300	5 903 665	9 558 304
Результат от прочих операций, не включаемый в чистую прибыль (убыток)	310	-	-
Совокупная прибыль (убыток) (строки 290 ± 300 ± 310)	320	52 066 305	55 532 726
Базовая прибыль (убыток) на акцию	330	9 637	9 598
Разводненная прибыль (убыток) на акцию	340	-	-

Ю.И. Несмашный (инициалы, фамилия)
Т.А. Лабыш (инициалы, фамилия)

29 февраля 2016 года
Годовая индивидуальная отчетность в полном объеме опубликована на странице сайта: http://www.bns.by/about/askrskitc_infomacil/

аудиторское заключение которого датировано 27 февраля 2015 года и содержит аудиторское мнение без оговорок.

Мы провели аудит в соответствии с требованиями Закона Республики Беларусь от 12 июля 2013 года «Об аудиторской деятельности» и национальных правил аудиторской деятельности, которые обязывают нас соблюдать нормы профессиональной этики, планировать и проводить аудит таким образом, чтобы обеспечить достаточную уверенность относительно наличия либо отсутствия существенных искажений в представленной бухгалтерской отчетности.

В ходе аудита нами были выполнены аудиторские процедуры, направленные на получение аудиторских доказательств, подтверждающих значения показателей бухгалтерской отчетности Закрытого акционерного страхового общества «Белнефестрах», а также другую раскрытую в ней информацию. Выбор аудиторской процедуры осуществляется на основании профессионального суждения с учетом оценки риска существенного искажения бухгалтерской отчетности в результате ошибок или недобросовестных действий. При оценке риска существенного искажения бухгалтерской отчетности нами рассматривалась система внутреннего контроля Закрытого акционерного страхового общества «Белнефестрах», необходимая для составления бухгалтерской отчетности, не содержащей существенных искажений, с целью планирования аудиторских процедур, соответствующих обстоятельствам аудита, но не с целью выражения мнения относительно эффективности функционирования этой системы.

Аудит также включал оценку применяемой учетной политики, обоснованности учетных оценок и общего содержания бухгалтерской отчетности Закрытого акционерного страхового общества «Белнефестрах».

Мы полагаем, что в ходе аудита нами были получены достаточные и надлежащие аудиторские доказательства, которые могут являться основанием для выражения аудиторского мнения.

Аудиторское мнение
По нашему мнению, бухгалтерская отчетность достоверно во всех существенных аспектах отражает финансовое положение Закрытого акционерного страхового общества «Белнефестрах» на 31 декабря 2015 года, а также финансовые результаты деятельности и изменения финансового положения (движение денежных средств), за год, закончившийся на указанную дату, в соответствии с требованиями законодательства Республики Беларусь, по составлению и представлению бухгалтерской отчетности.

Пояснительный раздел, привлекающий внимание к аспекту
Не изменяя мнения о достоверности бухгалтерской отчетности, мы обращаем внимание на изменения, внесенные в раздел 11 «События после отчетной даты» примечаний к бухгалтерской отчетности за период, оканчивающийся 31.12.2015 г. в отношении представления Министерства финансов Республики Беларусь от 11.05.2015 г. №13-2/71394, составленного на основании акта проверки от 04.03.2015 г. о возмещении убытка (ущерба) в размере недополученных страховых взносов по добровольному страхованию наземных транспортных средств граждан в сумме 974 203 276 руб. рублей, 37 419,95 руб., 731 839,92 доллара США.

Вопрос по рассмотрению предпринятых корректирующих действий по выполнению указанного выше предписания будет рассматриваться на внеочередном собрании акционеров, которое состоится 11.03.2016 г.

Валентина Сидина
Директор
ООО «Грант Торнтон»
Светлана Каменич
Руководитель аудиторской группы, аудитор
г. Минск, Беларусь
29.02.2016 год

29.02.2016 № 1616-16 от

г.н Несмашный Ю.И.
Генеральному директору
Закрытого акционерного страхового общества «Белнефестрах»
ул. Щорса 3-я, 9-11,
220089, г. Минск,
Республика Беларусь

АУДИТОРСКОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ ПО БУХГАЛТЕРСКОЙ ОТЧЕТНОСТИ Закрытого акционерного страхового общества «Белнефестрах» за 2015 год

Аудируемое лицо:
Закрытое акционерное страховое общество «Белнефестрах»
Адрес: ул. Щорса 3-я, 9-11,
220089, г. Минск, Республика Беларусь

Свидетельство о государственной регистрации выдано на основании решения Комитета по надзору за страховой деятельностью Министерства финансов Республики Беларусь от 12.

Жыццё пераможцы

ЯГО СТЫЖІЯ ПАВЕТРА

ны. Думаю, бліжэй да старту хвалявання і ціску будзе ўсё больш.
— У камандзе ёсць псіхолаг, звяртаецца да яго па дапамогу?
— Так, было некалькі разоў. Такі спецыяліст патрэбен спартсменам, каб атрымаць парад, падказку, супакоіцца, накіраваць сваё хваляванне і мандраж у патрэбнае рэчышча. Але калі шчыра, я, напэўна, радзей за іншых звяртаюся да псіхолага, нека атрымліваецца спраўляцца самому. Калі казаць пра тое, ад чаго больш стамляешся: ад фізічнай нагрукі або псіхалагічнай, то тут адказ адназначны. Фізічная арганізм прывыкае да нагрукі і хутка аднаўляецца, а вось псіхалагічна перасіліць сябе ў нейкія моманты бывае нашмат больш складана. У мяне ў кар'еры нават быў перыяд, калі хацелася скончыць са спортам, і гэта ўсё ад псіхалагічнай стомленасці.

На сёння спартсмены зборнай Беларусі па скачках на батuce маюць тры алімпійскія ліцэнзіі. На гульні ў Бразілію адправіцца Уладзіслаў Ганчароў, Ганна Гарчанок і Таццяна Пятрэня.

— 3 кім давадзіцца пазамагца за прызавыя месцы на Алімпійскіх гульнях?

— Сёння адны з галоўных сапернікаў для нас — кітайцы, расійскія хлопцы таксама вельмі моцныя, японскія спартсмены складаюць прыстойную канкурэнцыю, астатнія трохі ніжэй узроўнем. У адрозненне ад іншых відаў спорту мы загадзя не глядзім праграмы сапернікаў, не вывучаем іх, прыязджаем і па факце на памосце бачым, што яны ўмеюць, таму складана сказаць, у каго якія праграмы будуць на Гульнях.

— У нацыянальнай камандзе 8 з 10 чалавек віцэбляне. У чым прычына?

— Не магу дакладна адказаць на гэтае пытанне, але справа тут, хутчэй за ўсё, у дзіцячых трэнерх і добрай школе батута ў Віцебску. Мяне, напрыклад, мой трэнер — Уласава Вольга Анатолеўна — знайшла ў школе, і ўжо 14 гадоў мы трэніруемся разам.

— Якімі якасцямі важна валодаць батутысту?

— Галоўнае мець добры вестыбулярны апарат, таму што ў паветры круціцца вельмі складана для простага чалавека. А так, асаблівасцю менавіта для нашага віду спорту, мне здаецца, няма. Калі казаць пра якасці характару, то, як і для любога спартсмена, галоўнае — упартасць, мотанакіраванасць, устойлівасць і працавітасць, бо з гэтымі рысамі нават пры адсутнасці таленту можна дамагчыся поспеху.

— Колькі доўжыцца выступленне спартсмена на батuce?

— Даецца хвіліна, каб ты паказаў спартсменам і 20 секунд непасрэдна скачкоў. Калі вам здаецца, што гэта мала часу, то для мяне гэта цэлая вечнасць. За

гэты час паспяваеш падумаць так шмат, што ўявіць складана. Элемент доўжыцца дзесці паўхвіліны, ты яго заканчваеш і яшчэ паспяваеш падумаць, як табе трэба паставіць рукі, як павярнуць корпус, куды адвесці плечы, каб усё атрымалася.

— Здаралася прызямляцца міма батута?

— Так, было і не раз. Гэта балюча, лепш прызямляцца, вядома, на батут і на ногі. Гэтанават не вучаць у дзяцінстве, мне здаецца, інстынкт самазахавання падказвае, што прызямляцца неабходна ў вертыкальнае становішча. На шчасце, сур'ёзны траўмаў у мяне не было, дробныя працоўныя моманты, тылу расцяжэння, даводзілася перажываць, але гэта выпраўляецца літаральна за 2-3 дні.

— Страх вышыні ў вас ёсць?

— Так, вядома, мы ўзлятаем на 8 метраў, дзясцічаты на 6, робім гэта кожны дзень, але страх вышыні, страх упасці з гадамі ўсё роўна не сыходзіць. А калі казаць пра звычайнае жыццё, то там, мабыць, больш за ўсё я баюся розных не вельмі прыемных насыжак.

— Многія спартсмены вераць у прыкметы, вы з іх ліку?

— У нас у камандзе ёсць хлопцы, у якога, напрыклад, перад выступленнем тэпцікі павінны стаць у патрэбны месцы, ручнік павінен быць закручаны пэўным чынам. У мяне такога няма, можа быць прысутнічаюць нейкія дробязі, але я іх выдаваць не буду.

Развіццё скачкоў на батuce як віду спорту бярэ свой пачатак у 1930-х гадах, калі амерыканец Джордж Нісэн вынайшаў гэты акарабачны спорт. Але першы чэмпіянат свету адбыўся толькі ў 1964 годзе.

— Скачкі на батuce — суб'ектыўны спорт. Ці даводзілася вам сутыкацца з прадуматасцю суддзяў?

— Відавочнай прадуматасці да пэўных спартсменаў у нас не назіраецца, бывае такое, што кагосьці суддзя больш жорстка, гэта ўсё залежыць ад узроўню спартсмена. Кітайскія скакунчы, напрыклад, зараз сталі судзіць крыху больш строга, чым раней. Калі толькі яны пачалі сваё лідарства ў свеце, гэта дзясціць 2007-2008 год, тады здавалася багамі батута, іх судзілі настолькі ляльна, што 9 балаў кітайцы атрымлівалі ў любым выпадку. Цяпер стаўленне суддзяў змянілася, і часам іх суддзя больш строга, чым усіх астатніх. Максімальная адзнака ў нас 10 балаў, і калісьці я атрымліваў нават беларусы, праўда, гэта было даўно. Марозаў і Марозаў, два браты скакалі.

Дарчы, суддзі сочаць не толькі за складанасцю праграмы і чысцінёй выканання элементаў, але і за знешнім выгляддам спартсмена. Напрыклад, шкарпэткі, у якіх мы выступаем, павінны быць белага колеру

ВІЗІТНАЯ КАРТКА

Уладзіслаў Ганчароў нарадзіўся ў Віцебску, скачкамі на батuce пачаў займацца ў школе. Першы трэнер — Уласава Вольга Анатолеўна. Сёння Уладзіслаў трохразовы сярэбраны і двухразовы бронзавы прызёр чэмпіянатаў свету. Трохразовы чэмпіён Еўропы, сярэбраны медальнік Еўрапейскіх гульняў у Баку.

Улад ГАНЧАРОЎ і яго сяброўка Ганна ГАРЧАНОК.

і не павінны закрываць костачку на назе, майка не павіна боўтацца, спартсмен не павінен мець на сабе прасцірцаў, лапцужкоў, завушніц і гэтак далей — усё прапісана ў рэгламенце.

— Скачкі на батuce — не папулярны спорт у Беларусі. Ці можна ім зарабіць грошы?

— Так, на вуліцах нас не пазнаюць, у сацыяльных сетках прыхільнікі не даймоць (смяецца). Зарабіць можна, калі прымаць удзел у розных цыркулях шоу, мы гэта, уласна кажучы, і робім. Яны звычайна доўжыцца ўсёго пару дзён, не перашкаджаюць трэніроўкам, таму настаўнікі не супраць.

— Разглядаеце цырк як працяг кар'еры?

— Невадыма, колькі я буду выступаць у прафесійным спорце, гэта залежыць толькі ад здароўя, у нас няма якіх-небудзь узроставых абмежаванняў. Мікалаю Казаку, напрыклад, — 38, ён працягвае выступаць. Скакунчы, які і гімнасты часта пасля спорту сыходзяць у цырк, я не выключаю, што такі шлях будзе і ў мяне. Цяпер шмат беларусаў выступае ў шоу на Германіі, ЗША, Бельгіі, Францыі. Я таксама ўдзельнічаю ўжо ў некаторых з іх, можна сказаць, што гэта такая невялікая «халтура».

— Апішыце свой звычайны дзень?

— Калі мы на зборах, то з 8-й раніцы — зарадка, у 8.30 — сніданак, у 10 — трэніроўка, у гадзіну — абед, потым асабісты час, невялікі адпачынак, у 16.30 — другая трэніроўка, у 19.30 — вячэра, у 22.00 — адбой. А ідэальны дзень для мяне можа быць у родным Віцебску, я люблю пабыць дома з сям'ёй, сябрамі, але апошнім часам такія магчымасці з'яўляюцца вельмі рэдка. Бывае, што зборы праходзяць у Віцебску, і гэта ўжо шчасце. А калі выхадны ў Мінску, то звычайна праводжу яго ва ўніверсітэце. Дарчы, надаўна мне патэлефанавалі з дэканата і сказалі, што я прызначаны студэнтам года.

У пачатку красавіка беларусы сталі трыумфатарамі кантынентальнага першынства па скачках на батuce ў іспанскім Вальядалідзе — нашы спартсмены заваявалі там 10 медалёў. Галоўным героем і ўладальнікам дзвюх залатых узнагарод стаў Уладзіслаў Ганчароў. Ён перамог у індывідуальным выступленні, а ў пары з Мікалаем Казакм выйграў спаборніцтвы ў сінхронных скачках.

Раней Уладзіслаў Ганчароў заваяваў алімпійскую ліцэнзію, а цяпер адправіўся ў Бразілію, каб апрабаваць алімпійскі батут за некалькі месяцаў да адказнага старту ў Рыа-дэ-Жанэйра. Перад ад'ездам спартсмен пагутарыў з карэспандэнтам «Звязды» і расказаў пра тое, чаго баяцца майстры скачкоў, якія жаданні загадаў бы залатой рыбцы і пра свае рамантичныя адносіны з сяброўкай на камандзе.

— Уладзіслаў, як праходзіць час да Алімпіяды?

— Ліцэнзію ў Бразілію я заваяваў яшчэ на чэмпіянаце свету, там для гэтага трэба было ўвайсці ў фінальную восьмёрку, потым паспяхова выступілі на чэмпіянаце Еўропы, зараз еду ў Рыа-дэ-Жанэйра на алімпійскія тэсты. Там у мяне будзе магчымасць ацаніць абстаноўку, апрабаваць месца, дзе ў жніўні будуць праходзіць спаборніцтвы. У Бразіліі ні разу не быў, таму цікава, асабліва ў святле таго, што пішуць у СМІ — нібыта краіна не гатовая для прыёму Алімпіяды — будзе магчымасць убачыць усё на свае вочы.

— Напярэдадні Алімпіяды адчуваеце псіхалагічны ціск?

— Калі толькі заваяваў ліцэнзію, адразу, напэўна, гэта не зразумелы, таму што спаборніцтвы працягваліся і выяўляць эмоцыі не было часу. Потым, вядома, быў вельмі рады, а цяпер ужо адчуваю адказнасць, усё ж гэта самыя прэстыжныя спаборніцтвы планетны, там ты выступаеш хутчэй не для сябе, а для сваёй краі-

Напярэдадні падзеі

ЦІ ГАТОВЫ РЫА?

Чым здзівіць бразілія гасцей і ўдзельнікаў алімпіяды

Да старту Гульняў застаецца крыху больш за 100 дзён, таму нядзіўна, што ў стужках навін мы ўсё часцей бачым вясці з Рыа. Спартсмены падыходзяць да завяршальнага этапу падрыхтоўкі, а арганізатары даводзяць да розуму ўсе складнікі паспяховага правядзення галоўных спартыўных спаборніцтваў чатырохгоддзя.

Беларуская рабочая група на чале з першым віцэ-прэзідэнтам НАК Максімам Рыжанковым і міністрам спорту і турызму краіны Аляксандрам Шамко ўжо пабыла ў Бразіліі і ацаніла ступень гатоўнасці краіны да прыёму алімпіяды.

РЭКОРДЫ НЕ ТОЛЬКІ ДЛЯ СПОРТУ

Алімпіяды гэтага года яшчэ не пачалася, але спаборніцтвы ўжо прэтэндуць на мноства адкрыццяў. Напрыклад, Гульні ў Бразіліі стануць першымі, што прайдуць у Паўднёвай Амерыцы. Да гэтага «краіна карнавалаў» чатыры разы прэтэндавала на правядзенне самага прэстыжнага спартыўнага турніру (1936, 1940, 2004 і 2012 гады), але атрымала ганаровае права толькі цяпер.

Пляж Капакабана. Тут пройдуць спаборніцтвы па пляжным валейболе.

У сёлетніх Алімпійскіх гульнях прыме ўдзел рэкордная колькасць краін — 206 — і будзе разыграны рэкордная колькасць узнагарод — 306 медалёў. Упершыню ў гісторыі на летніх Гульнях выступяць спартсмены з Косава і Паўднёвага Судана.

Што тычыцца нашых атлетаў, то больш за 90 прадстаўнікоў Беларусі ўжо сёння выканалі алімпійскія нарматывы, што дае ім магчымасць прыняць удзел у спартыўных спаборніцтвах, але канчатковы склад беларускай дэлегацыі будзе сфарміраваны толькі ў ліпені.

— Вельмі адказным перыядам для многіх відаў спорту стаў красавік, калі разыгрываецца вялікая частка ліцэнзій. Усяго алімпійская зборная Беларусі разлічвае на 140-150 алімпійскіх пуцёвак, — адзначаў шэф місіі беларускай дэлегацыі ў Рыа-дэ-Жанэйра Аляксандр ГАПЕЎ.

АБ'ЕКТЫ ПАД КАНТРОЛЕМ

Алімпійскія спаборніцтвы пройдуць на розных спартыўных аб'ектах, частка з іх былі пабудаваны некалькі гадоў таму, нейкія ўяўляюць з сябе часовыя зборна-разборныя канструкцыі, а некаторыя аб'екты яшчэ толькі знаходзяцца ў працэсе будаўніцтва.

На некаторых аб'ектах праца працягваецца і сёння.

Спаборніцтвы пройдуць у чатырох асноўных кластарх Рыа-дэ-Жанэйра: Маракана, Бара, Дзэдора і Капакабана. Найбольш сучасным з пункту гледжання інжынерных збудаванняў з'яўляецца раён Бара, дзе адбудуцца спаборніцтвы па 19 відах спорту. Цырымоніі адкрыцця і закрыцця пройдуць на стадыёне імя Марыё Філью (Маракана), гэты аб'ект таксама прыме футбольны турнір.

— Некаторыя спартыўныя збудаванні яшчэ далёкія ад поўнай гатоўнасці, — адзначаў першы віцэ-прэзідэнт НАК Беларусі Максім РЫЖАНКОЎ. — Тыя аб'екты, якія ўжо існуюць, маюць патрэбу ў мадэрнізацыі, а тыя, якія рытуецца, яшчэ толькі ў працэсе будаўніцтва.

Тым не менш арганізатары запэўніваюць, што своечасова паспеюць зрабіць усё і сур'ёзны праблем паўстаць не павінна. Ужо цяпер гатовая алімпійская вёска, у якой будуць пражываць удзельнікі Гульняў. Вызначаны дом, дзе размесціцца беларуская дэлегацыя. Нашымі суседзямі, дарчы, стануць украінцы.

— Пакой там не вялікі, аднак ёсць усё неабходнае для адпачынку. Абяцалі, што яшчэ ўсталяюць кандыцыянеры. У вёсцы будуць працаваць сталовая на 10 000 наведвальнікаў, медыцынскі цэнтр, пральні, забавляльныя цэнтры, а таксама недалёка размесціцца трэнервацкі пляцоўкі па некаторых відах спорту, — расказаў Максім Рыжанкоў.

На час правядзення Гульняў у Рыа для перамяшчэння транспарту будуць выдзелены спецыяльныя

алімпійскія палосы, таксама пачнуць працу хуткасныя тунэлі, таму ніякіх праблем з праездам паўстаць не павінна.

ШТО ПАГРАЖАЕ ЗДAROЎЮ?

Яшчэ адной праблемай, што паўстала перад арганізатарамі Алімпійскіх гульняў, стала захворванне «Зіка» — інфекцыя, якая перадаецца пры укусе камара. Адзін час сусветныя СМІ пісалі нават пра тое, што з-за гэтага Алімпійскія гульні знаходзяцца пад пагрозай зрыву, аднак сітуацыя нармалізавалася, але медыцынскі персанал каманд працуе над тым, каб максімальна абараніць сваіх спартсменаў.

Усе кандыдаты на ўдзел у Алімпіядзе ад нашай краіны прайшлі вакцынацыю ад гепатыту і жоўтай ліхаманкі. Акрамя таго, члены нацыянальных каманд праінфармаваны аб неабходнасці выкарыстання рэпелентаў. Ну а ў самім Рыа вядзецца барацьба з распаўсюджваннем маскітаў, па ўсім горадзе вясць адваедныя плакаты, а ў СМІ публікуюцца адукацыйныя матэрыялы.

Адзначым, што медыкі рэкамендуць і заўзятарам, якія плануюць наведаць Рыа-дэ-Жанэйра, прышчапіцца ад жоўтай ліхаманкі.

ЧАКАЦЬ ЗАСТАЛОСЯ НЯДОЎГА

Ужо 5 жніўня на знакамітым стадыёне Маракана ўспыхне алімпійскі агонь, і больш за 10 тысяч атлетаў уступяць у барацьбу за прэстыжныя ўзнагароды. Медаль Алімпійскіх і Паралімпійскіх гульняў 2016 года будуць выкананы з металу, атрыманага ў выніку перапрацоўкі электрапрыбораў.

Стадыён імя Марыё Філью, дзе адбудзецца адкрыццё Гульняў.

Ужо заўтра ў Грэцыі ў старажытнай Алімпіі будзе запалены факел з агнём летніх Алімпійскіх гульняў 2016 года. А пазней у рамках эстафеты адбудзецца аўтапрабег, які ахопіць паўтысячы населеныя пункты Бразіліі. Арганізатары чакаюць, што алімпійскі агонь убачаць 90 працэнтаў жыхароў краіны

Экспрэс-навіны

ПАДРЫХОТКА ПРАЦЯГВАЕЦЦА

У верасні Мінск прыме фінал алімпійскай кваліфікацый сярэд хакейных зборных.

У сталіцы згуляюць каманды групы D — гэта зборныя Беларусі, Славеіі, Даніі і Польшчы. Пераможца квартэта атрымае права ўдзельнічаць у зімовых Алімпійскіх гульнях 2018 года ў паўднёвакарэйскім Пхёнчхане.

Адборачны турнір пройдзе з 1 па 4 верасня, але арганізатары ўжо пачалі актыўную падрыхтоўку. Пакуль адны распрацоўвалі білетную праграму, іншыя вялі перамовы з кіраўніцтвам Кантынентальнай хакейнай лігі, бо ў верасні, калі стартуе рэгулярны чэмпіянат КХЛ, галоўнаму трэнеру зборнай Беларусі Дэйву Льюісу, ды і ўсім нам, хацелася б убачыць у складзе нацыянальнай каманды і гульцоў мінскага «Дынама». У сувязі з гэтым «зубры» могуць пачаць сваё выступленне ў наступным чэмпіянаце КХЛ не 22 жніўня, на якое запланаваны старт турніру, а 6 верасня. Федэрацыі хакея Беларусі, Латвіі і Казахстана напрасілі лігу адкласці старт клубу з гэтых краін з-за выступлення зборных у алімпійскай кваліфікацыі.

Усе матчы групы D пройдуць на «Мінск-Арэне», квітка на кваліфікацыйныя гульні паступілі ў продаж 31 сакавіка, сёння раскуплена ўжо больш за тысячу білетаў. Адзначым, што спецыяльна для турніру была распрацавана гнуткая білетная праграма, створаны білетныя пакеты, якія, як чакаюць арганізатары, прыцягнуць асабліва ўвагу заўзятараў. Напрыклад, калі аматары спорту плануюць наведаць усе гульні турніру з удзелам зборнай Беларусі, то, набыўшы адваедны пакет, на трэці матчы яны пойдуць бесплатна. Яшчэ большую выгаду можна атрымаць, купіўшы квітка на ўсе паяднікі турніру. Тады агульная зніжка будзе раўняцца 50%.

Арганізатары адзначаюць, чакаецца, што на матчы кваліфікацыі прыедуць прыхільнікі хакея з Даніі і Польшчы, яны ўжо выказалі жаданне атрымаць квітка.

Нагадаем, 9 хакейных зборных ужо атрымалі права выступлення на Алімпіядзе наўпрост, без адбору: 8 лепшых дружных рэйтынгу Міжнароднай федэрацыі хакея (Канада, Расія, Швецыя, Фінляндыя, ЗША, Чэхія, Швейцарыя, Славакія), а таксама гаспадары турніру — зборная Паўднёвай Карэі.

ДВОЕ НАШЫХ ГІМНАСТАЎ ВYSTУПАЦЬ НА АЛІМПІЯДЗЕ

Андрэй Ліхавіцкі і Кайлі Дыксан заваявалі ліцэнзіі для ўдзелу ў Гульнях у Бразіліі.

Тэставыя спаборніцтвы прайшлі ў Рыа-дэ-Жанэйра. На адборачным турніры Андрэй Ліхавіцкі стаў трэцім у практыкаваннях на кані і сёмым у мнагабор'і — такі вынік дазволіў яму атрымаць пуцёўку на Алімпіяды Гульні. Іншы прадстаўнік беларускай каманды Дзмітрый Баркалаў фінішаваў у мнагабор'і на 59-м месцы і не змог трапіць у спіс 98 атлетаў, якія ў жніўні выступяць у Рыа.

У спаборніцтвах сярэд жанчын амерыканка з беларускім папштарам Кайлі Дыксан заняла 58 месца ў

мнагабор'і і таксама атрымала права прадставіць нашу краіну на XXXII летніх Гульнях.

Нагадаем, на Алімпіядзе ў Бразіліі ў камандных спаборніцтвах выступяць па 12 зборных у мужчын і жанчын. Беларусы ў гэтым відзе праграмы прадстаўлены не будуць. Адначасна сенсацыя — жаночая зборная Румыніі таксама прапусціць камандныя спаборніцтвы Алімпійскіх гульняў упершыню за 40 гадоў. Румынкі няўдала выступілі на перадаолімпійскіх тэставых спаборніцтвах і не змаглі трапіць у лік зборных, якія выкарысталі апошні шанец. Нагадаем, зборная Румыніі заваявала медаль у камандным мнагабор'і на кожных Алімпійскіх гульнях, пачынаючы з 1976 года, што з'яўляецца рэкордам сярэд жаночых каманд. На Гульнях 1984, 2000 і 2004 гадоў румынкі заваявалі «золата».

Турнір на спартыўнай гімнастыцы ў Рыа-дэ-Жанэйра пройдзе з 6 па 15 жніўня, у ходзе спаборніцтваў будзе разыграны 14 камплектаў узнагарод.

КАЛІ ЎЗРОСТ НЕ ПЕРАШКОДА

Гімнастка з Узбекістана Аксана Чусавіціна сёмы раз выступіць на Алімпіядзе

Упершыню спартсменка прыняла ўдзел у галоўных стартх чатырохгоддзя ў 1992 годзе ў складзе аб'яднанай каманды былых рэспублік СССР, тады яна выйграла залаты медаль у камандным турніры. Праз год у складзе аб'яднанай каманды СНД Чусавіціна стала алімпійскай чэмпіёнкай таксама ў камандным першынстве. У далейшым Аксана выступала за зборныя Узбекістана і Германіі.

Напярэдадні саракагадовага гімнастка заваявала алімпійскую ліцэнзію на Гульні-2016 дзякуючы выступленню ў адборачным тэставым турніры. Алімпіяды стане для Аксаны сёмай па ліку, што з'яўляецца рэкордам у гэтай дысцыпліне. Нароўні з Чусавіцінай у шасці Алімпіядых прымаў удзел балгарскі гімнаст Ердан Еўчаў.

У БАРЦОЎ — ПЯЦЬ ПУЦЁВАК

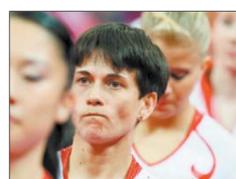
Беларус Юсуп Джалілаў стаў фіналістам еўрапейскага алімпійскага адборачнага турніру па барацьбе ў сэрбскім Зрэняніне і атрымаў права выступіць на Алімпіяды Гульні.

Прадстаўнік вольнага стылю (вагавая катэгорыя да 125 кг) вышэйша ў фінал турніру, але адмовіўся ад вырашальнага паядынку за першае месца з-за праблем са здароўем. Аднак незалежна ад паражэння ў фінале Юсуп стаў уладальнікам ліцэнзіі на Гульні ў Бразілію.

Нагадаем, што раней у сэрбскім Зрэняніне кваліфікацыю на Алімпіяду прайшлі беларускія спартсмены Марыя Мамашук (у вагавай катэгорыі 63 кг) і Амар Магамедаў (86 кг). Акрамя таго, у верасні мінулага года Васіліна Марзалюк і Саслан Даўраў атрымалі права ўдзельнічаць у Алімпіяды.

2016 MEN'S FINAL OLYMPIC QUALIFICATION BELARUS Minsk

Аксана ЧУСАВІЦІНА

Учетный номер платателя: 10004137. Вид экономической деятельности: розничная торговля. Организационно-правовая форма: Открытое акционерное общество. Единича измерения: млн. руб. Адрес: 220037, г. Минск, улица Кирюна, д. 10

ОАО «Торгразвитие» БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 31 декабря 2015 г. Table with columns for assets and liabilities, split into long-term and short-term categories.

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛИХ И УБЫТКАХ период с 1 января по 31 декабря 2015 г. Table showing income and expenses with columns for various categories and amounts.

Руководитель А.М. Петрушенко Главный бухгалтер С.А. Баранчукова. Согласно аудиторскому заключению от 26 марта 2016 года аудитора-индивидуального предпринимателя...

Страховая организация РУП «Белорусская национальная перестраховочная организация». БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 января 2016 года. Table with columns for assets and liabilities.

Table with columns for indicators, codes, and dates. Contains financial data for various periods and categories.

Закрытое акционерное общество «Небанковская кредитно-финансовая организация «ИНКАСС.ЭКСПЕРТ»

бульвар им. Мулявина, 6, 501, 220005, г. Минск тел. +375 (17) 359 74 88, факс: +375 (17) 328 92 48

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 01 января 2016 года (в миллионах белорусских рублей)

Table with columns for assets and liabilities, split into long-term and short-term categories.

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛИХ И УБЫТКАХ за 2015 год (в миллионах белорусских рублей)

Table with columns for income and expenses, split into long-term and short-term categories.

СВЕДЕНИЯ О СОВОКУМНОМ ДОХОДЕ за 2015 год (в миллионах белорусских рублей)

Table with columns for income and expenses, split into long-term and short-term categories.

Закрытое акционерное общество «Небанковская кредитно-финансовая организация «ИНКАСС.ЭКСПЕРТ»

бульвар им. Мулявина, 6, 501, 220005, г. Минск тел. +375 (17) 359 74 88, факс: +375 (17) 328 92 48

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 01 января 2016 года (в миллионах белорусских рублей)

Table with columns for assets and liabilities, split into long-term and short-term categories.

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛИХ И УБЫТКАХ за 2015 год (в миллионах белорусских рублей)

Table with columns for income and expenses, split into long-term and short-term categories.

СВЕДЕНИЯ О СОВОКУМНОМ ДОХОДЕ за 2015 год (в миллионах белорусских рублей)

Table with columns for income and expenses, split into long-term and short-term categories.

Закрытое акционерное общество «Небанковская кредитно-финансовая организация «ИНКАСС.ЭКСПЕРТ»

бульвар им. Мулявина, 6, 501, 220005, г. Минск тел. +375 (17) 359 74 88, факс: +375 (17) 328 92 48

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 01 января 2016 года (в миллионах белорусских рублей)

Table with columns for assets and liabilities, split into long-term and short-term categories.

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛИХ И УБЫТКАХ за 2015 год (в миллионах белорусских рублей)

Table with columns for income and expenses, split into long-term and short-term categories.

СВЕДЕНИЯ О СОВОКУМНОМ ДОХОДЕ за 2015 год (в миллионах белорусских рублей)

Table with columns for income and expenses, split into long-term and short-term categories.

Закрытое акционерное общество «Небанковская кредитно-финансовая организация «ИНКАСС.ЭКСПЕРТ»

бульвар им. Мулявина, 6, 501, 220005, г. Минск тел. +375 (17) 359 74 88, факс: +375 (17) 328 92 48

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 01 января 2016 года (в миллионах белорусских рублей)

Table with columns for assets and liabilities, split into long-term and short-term categories.

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛИХ И УБЫТКАХ за 2015 год (в миллионах белорусских рублей)

Table with columns for income and expenses, split into long-term and short-term categories.

СВЕДЕНИЯ О СОВОКУМНОМ ДОХОДЕ за 2015 год (в миллионах белорусских рублей)

Table with columns for income and expenses, split into long-term and short-term categories.

Закрытое акционерное общество «Небанковская кредитно-финансовая организация «ИНКАСС.ЭКСПЕРТ»

бульвар им. Мулявина, 6, 501, 220005, г. Минск тел. +375 (17) 359 74 88, факс: +375 (17) 328 92 48

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 01 января 2016 года (в миллионах белорусских рублей)

Table with columns for assets and liabilities, split into long-term and short-term categories.

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛИХ И УБЫТКАХ за 2015 год (в миллионах белорусских рублей)

Table with columns for income and expenses, split into long-term and short-term categories.

СВЕДЕНИЯ О СОВОКУМНОМ ДОХОДЕ за 2015 год (в миллионах белорусских рублей)

Table with columns for income and expenses, split into long-term and short-term categories.

Аудиторское общество с ограниченной ответственностью «Аудитэл»

Адрес: 220090, г. Минск, ул. Лядоўскіх, 22а, код п.с. н. 510. Контакт: +375 (17) 288-52-98

Председатель ЗАО «Небанковская кредитно-финансовая организация «ИНКАСС.ЭКСПЕРТ»

АУДИТОРСКОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ по бухгалтерской (финансовой) отчетности ЗАО «Небанковская кредитно-финансовая организация «ИНКАСС.ЭКСПЕРТ» за период с 01 января по 31 декабря 2015 года

Аудиторуемое лицо: ЗАО «Небанковская кредитно-финансовая организация «ИНКАСС.ЭКСПЕРТ»

Закрытое акционерное общество «Небанковская кредитно-финансовая организация «ИНКАСС.ЭКСПЕРТ» (далее — ЗАО «Небанковская кредитно-финансовая организация «ИНКАСС.ЭКСПЕРТ», Общество).

место нахождения (юридический адрес): 220005, Республика Беларусь, г. Минск, бульвар им. Мулявина, 6, кабинет 501; УНП 100591487

сведения о государственной регистрации: ЗАО «Небанковская кредитно-финансовая организация «ИНКАСС.ЭКСПЕРТ» зарегистрировано в Национальном банке Республики Беларусь 27.11.2015 г., регистрационный номер 707; УНП 807002055.

Аудиторская организация: Аудиторское общество с ограниченной ответственностью «Аудитэл» (далее — АО «Аудитэл»); место нахождения (юридический адрес): 220090, Республика Беларусь, г. Минск, Логойский тракт, 22а, пом. 46, к. 410; УНП 100591487.

бухгалтерский баланс на 1 января 2016 г. (форма 1); отчет о прибылях и убытках за 2015 г. (форма 2); отчет об изменении собственного капитала за 2015 г. (форма 3); отчет о движении денежных средств за 2015 г. (форма 4); примечания к годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности;

а также составленных на основании годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности форм промежуточной отчетности 2801 «Расчет деятельности», 2809 «Расчет ликвидности», 2807 «Отчет о размере резервов на покрытие возможных убытков по активам и операциям, не отраженным на балансе», составленным на основании годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности.

Обязанности руководства аудируемого лица по подготовке бухгалтерской (финансовой) отчетности

ЗАО «Небанковская кредитно-финансовая организация «ИНКАСС.ЭКСПЕРТ» несет ответственность за составление и представление годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности в соответствии с законодательством Республики Беларусь по бухгалтерскому учету и отчетности. Данная ответственность распространяется на разработку, выделение и поддержание надлежащего функционирования системы внутреннего контроля, которая должна обеспечивать подготовку достоверной годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности, не содержащей существенных искажений в результате ошибок или недобросовестных действий. Выбор и применение надлежащей учетной политики, а также обоснованных оценочных значений.

Обязанности аудиторской организации

Учитывая вышеизложенное, мы провели аудит в соответствии с требованиями стандартов аудиторской отчетности по всем существенным аспектам в соответствии с законодательством Республики Беларусь по бухгалтерскому учету и отчетности, основанное на результатах проведенного аудита.

Мы провели аудит в соответствии с требованиями банковского аудита Республики Беларусь, Закона Республики Беларусь «Об аудиторской деятельности», Инструкции о регулировании аудиторской деятельности в банках, небанковских кредитно-финансовых организациях, банковских группах и банковских холдингах, утвержденных Национальным банком Республики Беларусь, национальных правил аудиторской деятельности, утвержденных Министерством финансов Республики Беларусь, иных актов законодательства.

Данные правила обязывают нас соблюдать нормы профессиональной этики, планировать и проводить аудит таким образом, чтобы обеспечить достаточную уверенность относительно наличия либо отсутствия существенных искажений в представленной годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности.

В ходе аудита нами были выполнены аудиторские процедуры для получения аудиторских доказательств, подтверждающих значения и раскрытия информации в годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности. Отбор аудиторских процедур осуществлялся на основании профессионального суждения с учетом оценки риска существенного искажения годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности в результате ошибок или недобросовестных действий. При оценке риска существенного искажения годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности нами рассматривалась система внутреннего контроля ЗАО «Небанковская кредитно-финансовая организация «ИНКАСС.ЭКСПЕРТ» с целью планирования дальнейшего аудиторского процесса в зависимости от оценочных рисков, а не для выражения мнения относительно эффективности функционирования этой системы. Аудит также включал оценку правомерности применяемой учетной политики, обоснованности оценочных значений и общего представления годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности.

Мы считаем, что в ходе аудита нами были получены достаточные и надлежащие аудиторские доказательства, которые могут являться основанием для выражения аудиторского мнения.

Аудиторское мнение По нашему мнению, годовая бухгалтерская (финансовая) отчетность ЗАО «Небанковская кредитно-финансовая организация «ИНКАСС.ЭКСПЕРТ» достоверна в соответствии с требованиями законодательства Республики Беларусь по бухгалтерскому учету и отчетности, достоверно во всех существенных аспектах отражает финансовое положение Общества на 1 января 2016 года, финансовые результаты его деятельности и изменения его финансового положения (движение денежных средств) за год, предоставленную информацию о состоянии и применении основной составлении и представлении годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности.

Нами подтверждается достоверность информации, включенной в первоначальную отчетность по форме 2801 «Расчет достаточности нормативного капитала», 2809 «Расчет ликвидности», 2807 «Отчет о размере резервов на покрытие возможных убытков по активам и операциям, не отраженным на балансе», составленным на основании годовой бухгалтерской (финансовой) отчетности.

Председатель Правления ЗАО «Небанковская кредитно-финансовая организация «ИНКАСС.ЭКСПЕРТ» А.С. Посканной

Главный бухгалтер А.Н. Бельник

Страхование взносов (страховые премии), брутто

Страхование взносов (страховые премии), нетто (итог строк 060 и 061)

Заработанные премии по страхованию жизни (итог строк 080 и 081)

Заработанные премии по страхованию жизни (итог строк 082 и 083)

Оплаченные убытки (страховые выплаты), брутто

Оплаченные убытки (страховые выплаты), нетто (итог строк 090 и 091)

Иск. номер 2502-02

Мы провели аудит прилагавшей годовой бухгалтерской отчетности РУП «Белорусская национальная перестраховочная организация» (далее — Предприятие), состоящий из бухгалтерской отчетности на 31 декабря 2015 года, отчета о прибылях и убытках, отчета об изменении собственного капитала, отчета о движении денежных средств за год, закончившийся 31 декабря 2015 года, а также примечаний к бухгалтерской отчетности.

Отчет о движении денежных средств за год, закончившийся 31 декабря 2015 года, а также примечаний к бухгалтерской отчетности.

Отчет о движении денежных средств за год, закончившийся 31 декабря 2015 года, а также примечаний к бухгалтерской отчетности.

Руководство Предприятия несет ответственность за подготовку и объективное представление бухгалтерской отчетности в соответствии с требованиями законодательства Республики Беларусь, а также за организацию системы внутреннего контроля, которая, по его мнению, является необходимой для подготовки бухгалтерской отчетности, не содержащей существенных искажений, вызванных недобросовестными действиями либо ошибками.

Ответственность аудиторов Наши обязанности входят выражение мнения о данной бухгалтерской отчетности на основе проведенного нами аудита. Мы провели аудит в соответствии с требованиями Закона Республики Беларусь от 12 июля 2013 г. № 56-З «Об аудиторской деятельности», национальных правил аудиторской деятельности и международными стандартами аудита, если они не противостоят названным требованиям. Эти стандарты и требования обязывают нас соответствовать этическим требованиям, планировать и проводить аудит таким образом, чтобы обеспечить разумную уверенность в том, что бухгалтерская отчетность не содержит существенных искажений.

Аудит включает в себя проведение процедур для получения аудиторских доказательств по суммам и раскрытиям, представленным в бухгалтерской отчетности. Отбор процедур проводится на основании суждения аудитора, включающего оценку риска наличия существенных искажений в бухгалтерской отчетности и оценку риска, не содержащей существенных искажений, вызванных недобросовестными действиями либо ошибками.

Аудиторское мнение По нашему мнению, бухгалтерская отчетность отражает достоверно во всех существенных отношениях финансовое положение РУП «Белорусская национальная перестраховочная организация» на 31 декабря 2015 года, а также его финансовые результаты и движение денежных средств за год, закончившийся на эту дату, в соответствии с требованиями законодательства Республики Беларусь, касающимися подготовки бухгалтерской отчетности.

Мы полагаем, что полученные нами аудиторские доказательства обеспечивают достаточные и надлежащие основания для выражения нашего аудиторского мнения. По нашему мнению, бухгалтерская отчетность отражает достоверно во всех существенных отношениях финансовое положение РУП «Белорусская национальная перестраховочная организация» на 31 декабря 2015 года, а также его финансовые результаты и движение денежных средств за год, закончившийся на эту дату, в соответствии с требованиями законодательства Республики Беларусь, касающимися подготовки бухгалтерской отчетности.

Вольский Эдгар Заместитель директора по общему аудиту

Андреевская Ольга Михайловна Аудитор

25 февраля 2016 года г. Минск, Республика Беларусь

ООО «КПМГ» пр-д Лядоўскаго, 57 код п.с. н. 510. Контакт: +375 17 372 72 57

Телефон +375 17 372 72 57 Факс +375 29 104 75 18 Интернет www.kpmg.by

Аудиторское заключение независимых аудиторов по бухгалтерской отчетности РУП «Белорусская национальная перестраховочная организация» за 2015 год

Госпоже Сопелевой Татьяне Федоровне

Главному бухгалтеру Республиканского унитарного предприятия «Белорусская национальная перестраховочная организация» ул. Чкалова, д. 14, офис 302

г. Минск, 220039, Беларусь

Свидетельство о государственной регистрации выдано на основании решения Министерства финансов РБ от 16 ноября 2006 г. № 408, регистрационный номер в ЕГР юридических лиц и индивидуальных предпринимателей № 890000326

Иск. номер 2502-02

Мы провели аудит прилагавшей годовой бухгалтерской отчетности РУП «Белорусская национальная перестраховочная организация» (далее — Предприятие), состоящий из бухгалтерской отчетности на 31 декабря 2015 года, отчета о прибылях и убытках, отчета об изменении собственного капитала, отчета о движении денежных средств за год, закончившийся 31 декабря 2015 года, а также примечаний к бухгалтерской отчетности.

Отчет о движении денежных средств за год, закончившийся 31 декабря 2015 года, а также примечаний к бухгалтерской отчетности.

Отчет о движении денежных средств за год, закончившийся 31 декабря 2015 года, а также примечаний к бухгалтерской отчетности.

Руководство Предприятия несет ответственность за подготовку и объективное представление бухгалтерской отчетности в соответствии с требованиями законодательства Республики Беларусь, а также за организацию системы внутреннего контроля, которая, по его мнению, является необходимой для подготовки бухгалтерской отчетности, не содержащей существенных искажений, вызванных недобросовестными действиями либо ошибками.

Ответственность аудиторов Наши обязанности входят выражение мнения о данной бухгалтерской отчетности на основе проведенного нами аудита. Мы провели аудит в соответствии с требованиями Закона Республики Беларусь от 12 июля 2013 г. № 56-З «Об аудиторской деятельности», национальных правил аудиторской деятельности и международными стандартами аудита, если они не противостоят названным требованиям. Эти стандарты и требования обязывают нас соответствовать этическим требованиям, планировать и проводить аудит таким образом, чтобы обеспечить разумную уверенность в том, что бухгалтерская отчетность не содержит существенных искажений.

Аудит включает в себя проведение процедур для получения аудиторских доказательств по суммам и раскрытиям, представленным в бухгалтерской отчетности. Отбор процедур проводится на основании суждения аудитора, включающего оценку риска наличия существенных искажений в бухгалтерской отчетности и оценку риска, не содержащей существенных искажений, вызванных недобросовестными действиями либо ошибками.

Аудиторское мнение По нашему мнению, бухгалтерская отчетность отражает достоверно во всех существенных отношениях финансовое положение РУП «Белорусская национальная перестраховочная организация» на 31 декабря 2015 года, а также его финансовые результаты и движение денежных средств за год, закончившийся на эту дату, в соответствии с требованиями законодательства Республики Беларусь, касающимися подготовки бухгалтерской отчетности.

Мы полагаем, что полученные нами аудиторские доказательства обеспечивают достаточные и надлежащие основания для выражения нашего аудиторского мнения. По нашему мнению, бухгалтерская отчетность отражает достоверно во всех существенных отношениях финансовое положение РУП «Белорусская национальная перестраховочная организация» на 31 декабря 2015 года, а также его финансовые результаты и движение денежных средств за год, закончившийся на эту дату, в соответствии с требованиями законодательства Республики Беларусь, касающимися подготовки бухгалтерской отчетности.

Вольский Эдгар Заместитель директора по общему аудиту

Андреевская Ольга Михайловна Аудитор

25 февраля 2016 года г. Минск, Республика Беларусь

ООО «КПМГ» пр-д Лядоўскаго, 57 код п.с. н. 510. Контакт: +375 17 372 72 57

Телефон +375 17 372 72 57 Факс +375 29 104 75 18 Интернет www.kpmg.by

Аудиторское заключение независимых аудиторов по бухгалтерской отчетности РУП «Белорусская национальная перестраховочная организация» за 2015 год

Госпоже Сопелевой Татьяне Федоровне

Главному бухгалтеру Республиканского унитарного предприятия «Белорусская национальная перестраховочная организация» ул. Чкалова, д. 14, офис 302

г. Минск, 220039, Беларусь

Свидетельство о государственной регистрации выдано на основании решения Министерства финансов РБ от 16 ноября 2006 г. № 408, регистрационный номер в ЕГР юридических лиц и индивидуальных предпринимателей № 890000326

Иск. номер 2502-02

«Усё для цябе»,

або Як запальваюць «тыя, каму за...»

ПАЖЫЎНЫ ГЕЛЬ ДЛЯ САДЖАНЦАЎ

Існуе стэрэатып, што адпачнуўшых за зіму пенсіянераў увесну цікавіць толькі агарод. А вось для іх саміх сярэдзіна красавіка — гэта гарачая пара пачатку не толькі дачнага сезону, але і танцавальнага. У сталічным парку Чалюскінцаў аднавіла працу адзіная ў горадзе адкрытая танцпляцоўка для сталых людзей.

Лідзія ВЕЖНАВЕЦ.

На вуліцы крыху больш за дзесяць градусаў цяпла, але пераносіць адкрыццё калтувавай пляцоўкі ніхто не збіраецца: гэтай падзеі чакаюць з нецярпеннем. За паўгадзіны да старту новага сезону мы сустрэліся з начальнікам сектара культуры-на-масавай і спартыўнай работы Мінкскалябуды Лідзіяй ВЕЖНАВЕЦ.

«ХТО ПЛАЦІЦЬ, ТОЙ І ЗАКАЗВАЕ МУЗЫКУ»

— Тут музыка пачала яшчэ ўчора гучаць: гэта мы апаратуру наладжвалі, за зіму яна трохі адсырзела, — усміхаецца Лідзія Георгіеўна. — А так месца цалкам гатова прыняць першых наведвальнікаў, ніякіх істотных новаўвядзенняў няма. Нават ціна засталася ранейшай — 15 тысяч рублёў. У нас ёсць трывалыя катэжы аматараў танцаў, якія прыходзяць на вечарыны ўвесь час, з года ў год. Сярод іх вылучаецца некалькі актывістаў, так званы голас народа, з ім мы раімся па ўсіх ключавых пытаннях. Гэта яны казалі, што, калі кошт будзе больш чым 20 тысяч, на танцы ніхто не пойдзе. А ў нас такі прынцып работы: «Хто плаціць, той і заказвае музыку». Ва ўсіх сэнсах гэтага выразу.

Якія нашы гадзі?!?

Тым часам за «перыметрам» ужо збіраюцца першыя госці танцпляцоўкі. Адметная рыса старэйшага пакалення — павышаны ўзровень адказнасці. Нават на дыскатэку многія прыходзяць загадаць, каб у спакойнай абстаноўцы паспець набыць квітку. Па адным заходзіць саромеюцца, чакаюць каго-небудзь з сяброў для ўпэўненасці. За 15 хвілін да прызначанага часу збіраецца больш за 20 чалавек, з калона пачынае гучаць голас «любімца ўсіх жанчын» — сезон можна лічыць афіцыйна адкрытым.

— У нас існуе вусная дамоўленасць, што дыскатэку мы праводзім, калі збіраецца не менш за 10 чалавек, — расказвае Лідзія Георгіеўна. — Але такія пытанні ўнікаюць толькі познія вясенню, мы звычайна працуем да 7 лістапада. Калі добрае надвор'е, на суботу на танцы прыходзіць па 300, а па нядзелю

складзе. У нядзелю многія спецыяльна раядзю з лецішчаў вяртаюцца, каб на танцы паспець, таму народу процьма. Мы шмат з кім ужо тут перазнаёмліся, а па выглядзе дык амаль усіх ведаем.

ТАНЦЫ ЯК ТЭРАПІЯ

Пакуль жыццярэдасныя сяброўкі дзеліцца ўражаннемі, да мяне незвычайна падыходзіць мужчына: — Сфатаграфуйце мяне, калі ласка, з маёй партнёршай. Нельга ўпусціць шанец мець фотаздымак з такой шыкоўнай жанчынай. Я нічога расказваць не буду, вы лепш яе гісторыю паслухайце.

Людміла Міхайлаўна пачынае расказваць: «Я вельмі рана стала удавой. Страшна падумаць — на такіх танцах хаджу больш за 20 гадоў! Тут і са сваім кавалерам пазнаёмілася, — кажа яна, з пяшчотай глядзячы на партнёра. — А некалькі гадоў таму я перажыла самую страшную хваробу. І танцы сапраўды даламаглі мне яе пераадолець. Замест таго, каб ляжаць дома і стагнаць, я ішла сюды, каб пабыць сярод людзей, у якіх такое моцнае жаданне жыць».

Я не паспяваю ўразацца гэтай дзіўнай гісторыяй, як пагугральце са мной імкнецца наступны чалавек.

— У вас жа як у журналіста, напэўна, ёсць уплыў: пагаварыце з арганізатарамі наcoming музыкі. Адны і тыя ж песні ко-

ЧАКАЕМ СПАТКАННЯ 3 «СУСТРЭЧАЙ»

Каб разабрацца з гэтымі пытаннямі, я зноў звяртаюся да Лідзіі ВЕЖНАВЕЦ:

— Музыка ў нас абнаўляецца кожны год, — тлумачыць яна. — Ёсць пэўная колькасць песень, якія часта паўтараюцца, але гэта таму, што яны любімыя. Дарэчы, заказваць адну песню разам з віншаваннем каштуе 5 тысяч. Мы неяк паспрабавалі запрасіць духавы аркестр вельмі высокага ўзроўню, але паспеху гэта ініцыятыва не мела. На святы (1 Мая, 9 Мая) ў нас праходзяць тэматычныя бясплатныя вечарыны. Напрыклад, на Дзень Перамогі мы стараемся ўключыць у праграму больш ваенных песень, вальсаў. Але ў цэлым акрамя свят такі фармат незапатрабаваны. Нашы наведвальнікі так і гавораць: мы хочам дыскатэку!

Што датычыцца самой танцпляцоўкі, то, сапраўды, яе памеру не хапае, каб з камфортам змясціць усіх ахвотных. Да нас на танцы людзі прыходзяць з усёго горада і нават з Мінскага раёна. На тэрыторыі парка Чалюскінцаў таксама знаходзіцца пляцоўка «Сустрэча», якая пакуль зачынена на рэканструкцыю. Сапраўды, некалькі гадоў работы на ёй не вяліся, але цяпер з бюджэту выдзелены сродкі на яе аднаўленне. Усе пажаданы наведвальнікі па магчымасці будуць улічаны. У першую чаргу, гэта датычыцца змены націску, пашырэння купалі і ўстанавлення не-

Людмілу Міхайлаўну вылучылі танцы.

ны год, а мы хочам сучасныя! Нюжю так складана ўключыць тое, што гучыць хоць бы па радыё? Я проста патрабую абнаўлення рэпертуару! — абурэаецца Таісія Дзмітрыеўна.

Некалькі чалавек прыслухоўваюцца да нашай размовы: «І пра пляцоўку скажы! Калі ўжо вернуць нам староў?»

празрытай агароджы. Адкрыццё абноўленай пляцоўкі запланавана на наступны год.

А пакуль ні дрэннае надвор'е, ні вялікі натоўп, ні дакучлівае музыка не адпужаюць энергійны і прагныя да ўражанняў людзей, якіх нават язык не паварочваецца назваць старымі.

Дар'я КАСКО.

Вясной мы актыўна набываем расаду, саджанцы дрэў, кустоў, кветак. Вельмі хочацца, каб нашы расліны добра прыжыліся, як мага менш хварэлі і хутчэй прынеслі ўраджай.

правіла дастаткова, каб расліна прыжылася і пачала ўтвараць маладыя карэньчыкі.

Прыгатаваць пажыўны гель даволі проста. Для гэтага нам спатрэбіцца 10 г садовага гідрагелю (дробная фракцыя), 1000—1200 мл халоднай вады, 2 каўпачкі гумату.

У ёмістасць наліваем 1 літр вады, дадаём туды 2 каўпачкі вадака гумату.

Паступова, пры бесперапынным памешванні насыпаем гідрагель, робім гэта так, як быццам варым манную кашу.

Размешваем да аднастайнай кансістэнцыі і пакідаем на 15-20 хвілін для поўнага набрання гелю. Калі гель стаў вельмі густы, разводзім яго вадой. У розных вытворцаў розны гелі, таму ваду рэгулюем. Гель павінен быць не

занадта вадкі, але і не камякамі, з каранёвай сістэмы не павінен сыскацца, а трымацца на карэньчыках.

Калі расліна была ў гаршку, напрыклад расада, акуратна выймаем абвіты каранямі земляны камяк, апускаем на некалькі секунд у гелі і высаджаем на пастаянна месца. Калі расліна без землянога камяка, то таксама апускаем карані ў гелі, выймаем і высаджаем расліну ў грунт.

Важна! Выкарыстоўваючы пажыўны гелі, паліваем мы гэтак жа, як і без яго. Гелі усёго толькі дапамагаюць раслінам прыжыцца на новым месцы, але пры недастатковым паліванні ні адзін гелі не ўратуе расліну ад гібелі.

ЧАС ПАДКАЖА ПРЫРОДА

У апошнія гады надвор'е вельмі непрадказальнае, таму тэрміны саўбы культурных раслін лепш за ўсё спраўджаць па самой прыродзе.

Пачатак вясны для агародніка — дзень, калі заціце падбел. Ад гэтага дня ў даўніну і адлічвалі час для пачатку вясновых работ:

— на 11-ты дзень бялілі дрэвы, рылілі зямлю, зрабавілі лістоў, саджалі саджанцы фруктовых дрэў;

— на 14-ты дзень пачыналі араць зямлю і рыхтаваць градкі;

— на 23-ці дзень можна было саджаць раннюю гародніну: цыбулю, буркаі, рэпу, пятрушку, моркву, гарох, радыску, рэзьку;

— праз 30 дзён саджалі раннюю бульбу.

Але калі падбел зацітаў да Дабравешчання (7 красавіка), то пасадку бульбы адкладалі да цвіцення чаромкі.

Наогул, для бульбы існуе сваё, правэранае стагоддзінае правіла: яе саджаюць не раней, чым распушчана лісты на бярозе, але не пазней, чым заціце чаромка.

Існуюць і іншыя прыродныя падказкі агароднікам.

• Як толькі пакрываецца пухнатымі суквеццамі ляшчына, можна пачынаць сеяць у адкрыты грунт. Радыска і шпінат — самыя прыдатныя для гэтага часу культуры. Цвіценне фарыцы і фіялка кажа пра тое, што настаў час для пасеву морквы і пятрушкі.

• З'яўленне пухнатых камячковай вярбы і квітнелючых нарцысаў азначае, што час сеяць салату, раннюю рэзьку, капусту. А праз некалькі дзён можна саджаць гарох і буркаі.

• Як толькі распушціліся лісточкі ў дуба, значыць замарозкаў больш не будзе і настаў час для пасеву цеплалюбівых культур: фасолі, кабачкоў, агуркоў, гарбузоў.

• Зацілі рабіна і бэз — можна смела высаджаць расаду памідораў, перцаў, баклажанаў, фізісу.

Даты Падзеі Людзі

20 КРАСАВІКА
Міжнародны дзень сакратара. Гэтае прафесійнае свята пачалі адзначаць у ШІА з 1952 года; з таго часу яго штогод адзначаюць у рамках традыцыйнага Тыдня прафесійных адміністрацыйных работнікаў у сераду апошняга поўнага тыдня красавіка.

1776 год — 240 гадоў таму нарадзіўся Васіль Іванавіч Зражэўскі, беларускі архітэктар. Прадстаўнік класіцызму. У 1805—1812 гадах працаваў у Магілёве губернскага архітэктара. Аўтар праектаў у Магілёве: астрага і дома для рэктара і прэфекта, мураваных цэркваў, Траецкага сабора ў Мясціславе. Памёр у 1837 годзе.

1784 год — у нявяскамі тэатры Радзівілаўскага пастаўлена камічная опера «Агатка, або Прыезд пана» (кампазітара Ян Голанд, аўтар лібрэта Мацей Радзівіл), першыя выданні арыгінальнай музычна-сцэнічнага твору, напісаны і пастаўлены ў Беларусі. Опера створана спецыяльна да прыезду ў Нясвіж караля Станіслава Аўгуста Панятоўскага.

1927 год — нарадзіўся Павел Барысавіч Луспякаеў, савецкі акцёр тэатра і кіно. Яго бацька быў паходжаннем з нахічанскіх армян, маці — данская казачка. У пачатку 1940-х Павел паступіў у Луганскае рамеснае вучылішча, працаваў слесарам. Неўзабаве прымула Валіка Аичынава вайна. Пятнаццацігоднім падлеткам ён трапіў у адзін з партызанскіх атрадаў, удзельнічаў у баявых аперацыях і склаў партызанскай разведгрупы. Падчас аднаго з баёў быў паранены. Пасля выздараўлення прызначаны на службу ў штаб партызанскага руху 3-га Украінскага фронту. Летам 1946 года Луспякаеў прыехаў у Маскву і падаў дакументы ў тэатральнае вучылішча імя М.С. Шчэпкіна. Пасля года скончыў і з'ехаў працаваць у тэатры імя А. Грыбаедава. Тут Луспякаеў па праве лічыўся адным з самых прыкметных актывістаў. Слава пра яго дасягнула вушэй кінематографістаў, і ў 1954-1955 годзе яму паступілі адрозы дзве прапановы з кінастудыі «Грузія-фільм» зняцца ў кіно. Акцёр пагадзіўся. Так пачаўся яго кінематографічны лёс. Хоць у кіно ён сыграў няшмат роляў, яго магутны тэмперамент і актывіскі талент не пакінулі гледача аб'якавым: актывіскі артыст і пераканаўчы ва ўсіх сваіх вобразах. Ён з'явіўся ў карцінах «Балтыйскае неба» (1961), «Рэспубліка ШКІД» (1966), «Тры тастуны» (1966). Усенародную вядомасць і любоў мільянаў гледачоў (а таксама Дзяржаўную прэмію Радзіўскага) прынесла актывісту адна з апошніх яго кінароляў, якая ўвабрала ў сябе ўсе найлепшыя якасці герояў Луспякаева, — мытык Павел Верашчакін у легендарным фільме Уладзіміра Матэля «Белае сонца пустыні» (1970). Пасля ён пачаў здымацца ў ролі Вілі Старка ў тэлефільме «Уся каралеўская раць» і Міхаіла Казакова, але 17 красавіка 1970 года таленавітага артыста Паўла Барысавіча Луспякаева не стала.

Было сказана
Янка СІПАКОЎ, паэт, пісьменнік:
«Мітусня — шашаль для творчасці».

Чулі?!

ПЕРШАЯ ЛАСТАЎКА

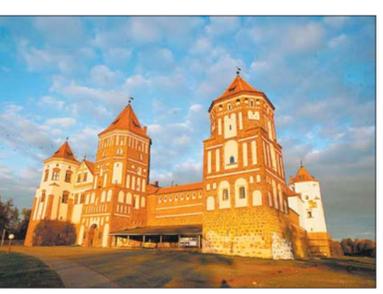
Брэст-Літоўскага кірмашыку
Надаўна зарэгістраваны ў Брэсце прафсаюз рамеснікаў адкрывае сваю першую гандлёвую кропку — магазін па вуліцы Астроўскага. У памяшканні, якое ўзяў у арэнду названы прафсаюз, будуць прадаваць толькі эксклюзіўныя сувеніры — самыя розныя вырабы брэсцкіх майстроў.

Там можна будзе набыць, напрыклад, тканую вазу, створаную па ўзроўню старадаўняй тэхналогіі, альбо пантофі з ільнянай вярхоўкі. Дубовую бочачку з ініцыяламі імянінніка абяцаюць вырабіць пад заказ.
Старшыня прафсаюза Жан ВАСЬКО павадамі, што куток на вуліцы Астроўскага рамеснікі мяркуюць ператварыць з часам у невядлікі Брэст-Літоўскі кірмашык, дзе можна будзе любавачца прыгожымі рэчамі і набыць шмат цікавага. Пакуль у арганізацыю увайшлі паўсотні чалавек, былія таварышы і аднадумцы. Ёсць спадзяванне, што шэрагі майстроў-умельцаў будуць папаўняцца.
Святлана ЯСКЕВІЧ

Наш фармат

«МІРНЫ ФЭСТ» ШУКАЕ ТАЛЕНТЫ

На пачатку летніх канікул упершыню ў Беларусі адбудзецца адкрыты дабрачынны фестываль-конкурс дзіцячай і юнацкай творчасці «Мірны фест у Мірскім замку». Арганізатарамі мерапрыемства выступілі мясцовыя прадпрыемальнікі — гаспадары аграздзіц «Мірная», ініцыятыву якіх падтрымалі Міністэрства культуры, Карэліцкі райвыканкам, музей замкавага комплексу «Мір», а таксама турыстычная кампанія «Навагрудак-тур».

бардаўскае песня. Для ацэнкі зольнасця ўдзельніцкай запрошана міжнароднае журы, у склад якога увайшлі, напрыклад, дырыжор і музычны педагог Волга Федарава, кампазітар Леанід Аграновіч, тэатральны рэжысёр з Санкт-Пецярбурга Людміла Бяляўкі і іншыя.
Дасылаць заяўкі на ўдзел у конкурсе трэба на электронны адрас mirny-fest@mail.ru, апошні дзень прыёму заявак — 15 мая.

Акрамя таго, пазнаёміцца больш падрабязна з конкурсным палажэннем, праграмай мерапрыемства і задаць пытанні арганізатарам можна ў афіцыйных групах у сацыяльных сетках: vk.com/mirnyfest ці facebook.com/mirnyfest. Сам жа фестываль адбудзецца з 3 па 5 чэрвеня і пройдуць у сценах Мірскага замка, так і за яго межамі — на сцэнах летняга амфітэатра ў Міры і раённага цэнтру культуры і народнай творчасці ў Карэлічах, на пляцоўцы пад адкрытым небам ў аграздзіце «Мірная».

Як адзначылі арганізатары, «Мірны фест у Мірскім замку» — гэта не толькі падтрымка таленавітых дзіцячых і моладзі, але і дабрачынны праект. Частку арганізацыйнага збору плануецца пералічыць на рахунок дзіцячых дамоў Мінска і Мінскай вобласці, перадаць на лячэнне хворых дзіцячых.
Крысціна СТРАЧЫЛАВА

СЁННЯ

Месяц
Першая квадра 14.04—21.04. Месяц у сусор'і Шалыў.

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	— 5.57	20.21	14.24
Віцебск	— 5.43	20.14	14.31
Магілёў	— 5.47	20.11	14.24
Гомель	— 5.47	20.04	14.17
Гродна	— 6.12	20.36	14.24
Брэст	— 6.17	20.32	14.15

ЗАЎТРА

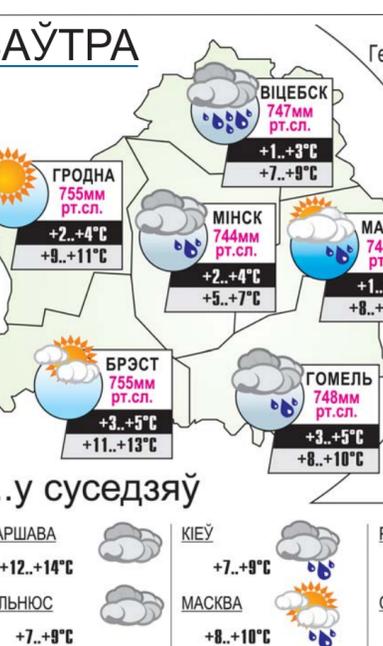
Геамагнітныя ўзрушэнні

ВІЦЕБСК 747мм рт.сл. +1..+3°C	МАГІЛЁЎ 744мм рт.сл. +1..+3°C
ГРОДНА 755мм рт.сл. +2..+4°C	МІНСК 744мм рт.сл. +2..+4°C
БРЭСТ 755мм рт.сл. +3..+5°C	ГОМЕЛЬ 748мм рт.сл. +3..+5°C

Абазначэнні:
■ — няма прыкметных геамагнітных узрушэнняў
■ — невялікія геамагнітныя узрушэнні
■ — слабая геамагнітная бура

...у суседзях

ВАРШАВА +12..+14°C	КІЕЎ +7..+9°C	РЫГА +7..+9°C
ВІЛЬНІЎС +7..+9°C	МАСКВА +8..+10°C	С.-ПЕЦЯРБУРГ +4..+6°C

УСМІХНЕМСЯ

— Сямён! Тэрмінова прачынайся!
— Ганначка, тры гадзіны ночы, што здарылася?
— Галава перастала балець!

Часам да маёй дачкі прыходзяць у госці яе аднакласнікі. Кажуць, пагуляць на прыстаўцы. Як кожны бацька, я, вядома, крыху нерувоўся: самі разумееце, ім па 13, гармоны, моцны і прыстаўка мне зламаць.

Цяжка рабіць бізнес аднаму. Бухгалтар — ты. Прыбыльшчык — ты. Прадавец — ты. Грузьчык, які загіў і не выйшаў на працу, падставішы ўсю кампанію, — ты.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь.
РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 Ад 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.
Дырэктар — галоўны рэдактар КАРПІОКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.
РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛІГІЯ: Н. ДРЬЛА, Н. КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. КЛЯШЧУК, А. ЛЯЎКОВІЧ (першы намеснік дырэктара), М. ЛІТВАЎ (намеснік галоўнага рэдактара), В. МЯДЗВЕДЗЕВА (намеснік галоўнага рэдактара), Н. РАСПЬЛКА, С. РАСПЬЛКА, А. СПАНУСЬКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЮШК, Л. ЦІМОШЫК (намеснік галоўнага рэдактара).
Выдавец — Рэдакцыяна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».
АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмны — 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: літаратурнага — 287 18 64, падпісак і распаўсюджвання — 284 44 04, сакратарыята — 292 05 82, адказных за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 44 12, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Магілёве: 32 74 31, на Мінскай вобл.: (017) 292 21 03; бухгалтэры: 287 18 81.
http://www.zviazda.by;
e-mail: info@zviazda.by, (для зваротаў): zvarot@zviazda.by
ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79, РЭКЛАМЫ e-mail: reklama@zviazda.by
Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрадаваныя ёй лісты. Прадружак тэатрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.
Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.
Газета адлюкавана ў Рэспубліканскім унітарным прапрыетарстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку», ЛП № 02330106 ад 30.04.2004.
220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 20.023. Індэкс 63850. Зак. № 1556.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
Нумар падпісаны ў 19.30 19 красавіка 2016 года.